

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

ПРАКТИКУМ З ПОСЛІДОВНОГО ТА СИНХРОННОГО ПЕРЕКЛАДУ

Тернопіль - 2026

Практикум з послідовного та синхронного перекладу: Методичні рекомендації для самостійної роботи. Глосарій термінів аудіовізуального перекладу / уклад. : І.Р. Плавущька, В.Д. Бялик, Н.І. Пасічник, Л.З. Загородня, Н.І. Закордонець, І.В. Власюк, А.В. Косенко, І.В. Беженар, О.В. Сорочан, Х.С. Край, Л.А. Джиджора, О.І. Шевчук, Г.В. Краса. Тернопіль : ТНТУ Івана Пулюя”, 2026. 209 с.

Практикум з послідовного та синхронного перекладу призначений для аудиторної роботи студентів факультету іноземних мов освітньої програм “Англійсько-український переклад”, “Англійська мова і література”, “Французька мова і література”, а також для студентів технічних і комп’ютерних спеціальностей та учнів середніх загальноосвітніх шкіл.

Укладачі:

Плавущька Ірина Ростиславівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та іноземних мов, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.

Бялик Василь Дмитрович – доктор філологічних наук, професор кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Пасічник Наталія Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Загородня Людмила Зеонідівна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Закордонець Наталія Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Власюк Ірина Володимирівна – асистент кафедри іноземних мов, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Косенко Анна Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Беженар Ірина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Сорочан Олександр Васильович – асистент кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Край Христина Святославівна – асистент кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Джиджора Ліліана Анатоліївна – старший викладач кафедри української та іноземних мов, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.

Шевчук Олександр Григорович - асистент кафедри романо-германської філології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Краса Галина Василівна - асистент кафедри романо-германської філології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Рецензенти:

Боднар О.І. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та іноземних мов ТНТУ ім. І.Пулюя

Мацюк Г.Р. – к.н. соц. комунікацій доцент кафедри української та іноземних мов ТНТУ ім. І.Пулюя

Затверджено Науково-методичною радою Факультету комп’ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії (ФІС)

ТНТУ ім. Івана Пулюя, протокол № 3

засідання науково-методичної комісії факультету

комп’ютерно-інформаційних систем і програмної інженерії

від 05 лютого 2026 року

© І. Плавуцька, В. Бялик, Н. Пасічник, Л. Загородня, Н. Закордонець, І. Власюк, А. Косенко,
І. Беженар, О. Сорочан, Х. Край, Л. Джиджора, О. Шевчук, Г. Краса 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
ЗАВДАННЯ ДЛЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ.....	8
THEME “MASS MEDIA”.....	8
THEME “HUMAN RIGHTS”.....	18
THEME “EDUCATION”.....	29
THEME “ARTS”.....	60
THEME “ENVIRONMENT”.....	83
АНГЛІЙСЬКИЙ АЛФАВІТ.....	111
УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ.....	112
AUDIOVISUAL TRANSLATION GLOSSARY.....	114
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	136

ПЕРЕДМОВА

Дисципліни «Послідовний переклад» та «Синхронний переклад» спрямовані на формування лінгвістичної та перекладацької компетенції студентів четвертого року навчання. Мета навчальної дисципліни «Послідовний переклад» - навчити студентів обох фазам послідовного перекладу, зокрема: 1) сприймання інформації тексту оригіналу на слух, її аналіз та збереження за допомогою скороченого запису; 2) дешифрування власних записів та відтворення інформації тексту оригіналу в тексті перекладу засобами мови перекладу.

Мета навчальної дисципліни «Синхронний переклад» – сформувати в здобувачів вміння одночасно сприймати текст оригіналу на слух та говорити, виконувати синхронний переклад з англійської мови, вчасно та влучно підбирати еквівалентну лексику в перекладі.

Методичні рекомендації містять тематику лекційних та практичних занять, завдання для аудиторної роботи, а також глосарій термінів з аудіовізуального перекладу, що призначені для студентів факультету іноземних мов освітньої програми “Англійсько-український переклад”, “Англійська мова і література”, “Французька мова і література”, а також студентів технічних спеціальностей, які вивчають комп’ютерні науки та інформаційні технології.

Головна мета глосарія – поглиблене оволодіння фаховою англійською мовою у галузі аудіовізуального та освоєння термінологічної лексики.

При роботі над глосарієм було використано матеріали енциклопедичних словників, перекладознавчих словників та тлумачних словників з аудіовізуального перекладу. Терміни та поняття розміщені у глосарії за алфавітним порядком, що дозволяє користувачам легко орієнтуватись у виборі потрібного матеріалу.

Глосарій розрахований на викладачів, аспірантів, магістрів, студентів, програмістів, а також для усіх інших, хто має стосунок до галузі техніки та інформаційних технологій.

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Вступ до теорії перекладу: види перекладу та їх особливості. Практика виконання перекладу з листа з обраного джерела.
2. Специфіка усного перекладу: послідовний і синхронний переклад. Практика виконання перекладу з листа з обраного джерела.
3. Основні когнітивні процеси під час синхронного перекладу. Практика виконання перекладу з листа з обраного джерела.
4. Психологічні аспекти роботи перекладача-синхроніста. Практика виконання перекладу з листа з обраного джерела. Закріплення навичок здобутих за модуль.
5. Еквівалентність у синхронному перекладі: поняття і рівні. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
6. Перекладацькі трансформації: адаптація, перестановка, додавання, компресія. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
7. Визначення одиниці перекладу в синхронному режимі. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
8. Прогнозування у синхронному перекладі. Виконання вправ на прогнозування.
9. Парафраз і перифраз у синхронному перекладі: відмінності та застосування. Компресія значень. Виконання вправ на компресію висловлювання на матеріалі обраному з джерела.
10. Лексико-семантичні труднощі: омоніми, фразеологізми, багатозначні слова. Підбір еквівалентних замінників.
- 11.Смисловий аналіз тексту оригіналу.
12. Типи контекстів та контекстуальні зв'язки в дискурсивному просторі.
13. Семантична надмірність усного повідомлення та засоби її забезпечення.
14. Лексико-семантична когезія усного повідомлення.
- 15.Принцип вертикального розташування записів.

16. Місце групи підмета і присудка.
17. Складносурядні та складнопідрядні речення.
18. Внутрішня мова перекладача.
19. Відособлення.
20. Переклад культурно-специфічної лексики та реалій. Виконання завдання на пошук реалій в обраному тексті.
21. Синтаксичні труднощі: довгі речення, інверсія, складні конструкції. Виконання вправ на скорочення. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
22. Переклад прецизійних слів, числівників та термінів. Пошук прецизійної лексики в джерелі. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
23. Стилiстичні рівні мовлення: офіційний, розмовний, публіцистичний стиль. Підсумування вивченого в модулі.
24. Етичні аспекти роботи перекладача-синхроніста. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
25. Використання трансформацій в синхронному перекладі. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
26. Паузи у мовленні синхроніста: їхня тривалість і частотність. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
27. Робота з термінологією: підготовка глосаріїв перед перекладом. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
28. Робота у стресових умовах: вплив шуму, втоми та емоційних факторів. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
29. Використання технологій у синхронному перекладі: електронні словники, CAT-інструменти. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.
30. Особливості перекладу у сфері політики та дипломатії. Практика виконання синхронного перекладу дипломатичного тексту з обраного джерела.

31. Синхронний переклад у сфері бізнесу та міжнародних переговорів. Практика виконання синхронного перекладу бізнес тексту з обраного джерела.
32. Переклад наукових конференцій та технічних текстів. Практика виконання синхронного перекладу технічного тексту з обраного джерела.
33. Професійний розвиток синхроніста: тренування пам'яті, концентрації та мовленнєвих навичок. Практика виконання синхронного перекладу з обраного джерела.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

THEME: **MASS MEDIA**

Подивіться відеовиступ англійською мовою, використовуючи субтитри. Прочитайте текст англійською мовою та його переклад на українську та французьку мови. Визначте жанр та стиль тексту.

- *Проаналізуйте оригінал та переклад на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.*
- *Які помилки та неточності допустив перекладач?*
- *Яка цільова аудиторія тексту?*
- *Доведіть свої припущення на конкретних прикладах.*
- *Оберіть уривок з відео та перекладіть його послідовно.*
- *Оберіть уривок з відео та перекладіть його синхронно.*

MONICA LEWINSKY “THE PRICE OF SHAME”

Monica Lewinsky advocates for a safer and more compassionate social media environment, drawing from her unique experiences at the epicenter of a media maelstrom in 1998. “Public shaming as a blood sport has to stop,” says Monica Lewinsky. In 1998, she says, “I was Patient Zero of losing a personal reputation on a global scale almost instantaneously.” Today, the kind of online public shaming she went through has become constant -- and can turn deadly. In a brave talk, she takes a hard look at our online culture of humiliation, and asks for a different way.

TED ideas change everything

WATCH DISCOVER

The price of shame

22,321,456 plays | Monica Lewinsky | 1 EU2015 • March 2015

English transcript	Ukrainian transcript
You're looking at a woman who was publicly silent for a decade. Obviously, that's changed, but only recently. It was several months ago that I gave my very first major public talk, at the Forbes "30 Under 30 Summit" -- 1,500 brilliant people, all under the age of 30. That meant that in 1998, the oldest among the group were only 14, and the youngest, just four. I joked with them that some might only have heard of me from rap songs. Yes, I'm in rap songs. (Laughter) Almost 40 rap songs. (Laughter) But the night of my speech, a surprising thing happened. At the age of 41, I was hit on by a 27-year-old guy. (Laughter) I know, right? He was charming, and I was flattered, and I declined. You know what his unsuccessful pickup line was? He could make me feel 22 again. (Laughter) (Applause) I realized, later that night, I'm probably the only person over 40 who does not want to be 22 again. (Laughter) (Applause) At the age of 22, I fell in love with my boss. And at the age of 24, I learned the devastating consequences. Can I see a show of hands of anyone here who didn't make a mistake or do something they regretted at 22?	Перед вами жінка, яка не з'являлась на публіці вже 10 років. Звичайно, тепер з'явилась. Але лише нещодавно. Декілька місяців тому я вперше виступила на публіці на саміті Форбс "30 до 30": 1,5 тис. чудових учасників, всі віком до 30 років. Тобто, у 1998 найстаршому з них було лише 14, а наймолодшому - 4. Я пожартувала з ними, що вони мабуть чули про мене лише з реп пісень. Так, про мене читають реп. Майже 40 пісень. (Сміх) У ніч мого виступу трапилося щось дивовижне. Мені 41, а до мене залицявся один 27-річний хлопець. Знаю-знаю. Він був чарівний, і мені це лестило. Але я відмовила. І знаєте, де він схибив? З ним я знову почувалася 22-річною. (Сміх) (Оплески) Пізніше вночі я усвідомила, що я мабуть єдина 40-річна, яка не хоче знову бути 22-річною. (Сміх) (Оплески) У 22 роки я закохалась в свого боса, а в 24 пережила катастрофічні наслідки цього. Підніміть, будь ласка, руки ті, хто не зробив жодної помилки або не шкодує, про те, що зробив у 22? Так я і думала. Деякі з вас, як і я, у свої 22 пішли неправильним шляхом, закохавшись не в ту людину,

Yep. That's what I thought. So like me, at 22, a few of you may have also taken wrong turns and fallen in love with the wrong person, maybe even your boss. Unlike me, though, your boss probably wasn't the president of the United States of America. (Laughter) Of course, life is full of surprises. Not a day goes by that I'm not reminded of my mistake, and I regret that mistake deeply. In 1998, after having been swept up into an improbable romance, I was then swept up into the eye of a political, legal and media maelstrom like we had never seen before. Remember, just a few years earlier, news was consumed from just three places: reading a newspaper or magazine, listening to the radio or watching television. That was it. But that wasn't my fate. Instead, this scandal was brought to you by the digital revolution. That meant we could access all the information we wanted, when we wanted it, anytime, anywhere. And when the story broke in January 1998, it broke online. It was the first time the traditional news was usurped by the internet for a major news story -- a click that reverberated around the world. What that meant for me personally was that overnight, I went from being a completely private figure to a publicly humiliated one, worldwide. I was patient zero of losing a personal reputation on a global scale	може навіть у свого боса. Хоча, на відміну від мене, ваш бос навряд чи був президентом Сполучених Штатів Америки. Безсумнівно, життя повне сюрпризів. Не буває і дня, коли мені не нагадуть про мою помилку, і я неймовірно шкодую про це. У 1998, коли я вплуталася у цей нереальний роман, я опинилась у вихорі політики, закону та медіа, небаченому раніше. Пам'ятаєте, лише декілька років до того новини поступали з трьох джерел: газет і журналів, радіо, телебачення. Ось і все. Мені судилося інше. Натомість, цей скандал дійшов до вас через цифрову революцію. Ми мали доступ до будь-якої інформації, якої забажаємо, коли забажаємо, будь-коли, будь-де. І коли розгорнулася та історія в січні 1998 року, вона з'явилась онлайн. Тоді вперше традиційні новини стали поширюватись мережею Інтернет. Один клік, що прокотився світом. Яке значення це мало особисто для мене? З цілком приватної особи я миттєво перетворилась на публічно принижену в усьому світі людину. Я перевершила всіх за втратою репутації у світовому масштабі майже миттєво. Технології давали можливість швидко осудити, і натовп віртуально закидав мене камінням.
--	---

almost instantaneously. This rush to judgment, enabled by technology, led to mobs of virtual stone-throwers. Granted, it was before social media, but people could still comment online, e-mail stories, and, of course, e-mail cruel jokes. News sources plastered photos of me all over to sell newspapers, banner ads online, and to keep people tuned to the TV. Do you recall a particular image of me, say, wearing a beret? Now, I admit I made mistakes -- especially wearing that beret. (Laughter) But the attention and judgment that I received -- not the story, but that I personally received -- was unprecedented. I was branded as a tramp, tart, slut, whore, bimbo, and, of course, "that woman." I was seen by many, but actually known by few. And I get it: it was easy to forget that that woman was dimensional, had a soul and was once unbroken. When this happened to me 17 years ago, there was no name for it. Now we call it "cyberbullying" and "online harassment." Today, I want to share some of my experience with you, talk about how that experience has helped shape my cultural observations, and how I hope my past experience can lead to a change that results in less suffering for others.	Хвала небесам, це було до появи соціальних мереж, але люди все ж мали можливість коментувати онлайн, розсилати поштою історії та, звісно, жорстокі жарти. Інформаційні ресурси повсюди розміщували мої фото, щоб продавати газети, рекламні банери онлайн, і щоб люди сиділи біля телевізорів. Пам'ятаєте моє характерне фото в береті? Що ж, я зізнаюся, це було помилкою. Особливо той берет. Мова йде не про увагу та осуд, з якими я стикнулася, а про безпрецедентні образи в мій бік. Мене охрестили повією, вуличною дівкою, шльондрою, блудницею, гулящою, і, звісно, "тією жінкою". Багато людей на мене дивились, але мало хто мене знав. Я розумію: легко забути, що та жінка була людиною багатогранною, мала душу, а її серце не завжди було розбите. 17 років тому не було назви тому, що трапилося зі мною. Зараз це називається кіберзалякування та онлайн напад. Сьогодні я хочу поділитися з вами тим, що я пережила, і розповісти, як той досвід сформував мої культурні спостереження, і як я сподівалася, що мій минулий досвід може зменшити страждання інших. 1998 року я втратила репутацію і честь. Я втратила майже все, і я майже втратила життя. Уявіть таку картину.
---	--

In 1998, I lost my reputation and my dignity. I lost almost everything. And I almost lost my life. Let me paint a picture for you. It is September of 1998. I'm sitting in a windowless office room inside the Office of the Independent Counsel, underneath humming fluorescent lights. I'm listening to the sound of my voice, my voice on surreptitiously taped phone calls that a supposed friend had made the year before. I'm here because I've been legally required to personally authenticate all 20 hours of taped conversation. For the past eight months, the mysterious content of these tapes has hung like the sword of Damocles over my head. I mean, who can remember what they said a year ago? Scared and mortified, I listen, listen as I prattle on about the flotsam and jetsam of the day; listen as I confess my love for the president, and, of course, my heartbreak; listen to my sometimes catty, sometimes churlish, sometimes silly self being cruel, unforgiving, uncouth; listen, deeply, deeply ashamed, to the worst version of myself, a self I don't even recognize. A few days later, the Starr Report is released to Congress, and all of those tapes and transcripts, those stolen words, form a part of it. That people can read the transcripts is horrific enough. But a few weeks later, the audiotapes are aired on TV,	Йшов вересень 1998 року. Я сиджу в кімнаті без вікон в офісі Незалежної ради під мерехтливим світлом флуоресцентної лампи. Я слухаю звук свого голосу, голосу на таємно записаних телефонних дзвінках, які зробила моя вдавана подруга за рік до цього. Я там, тому що мене офіційно викликали, щоб я особисто завірила 20 годин записаної розмови. За останні 8 місяців, таємничий вміст цих записів висів дамокловим мечем над моєю головою. Тобто, хто пам'ятає, що казав рік тому? Я слухала, налякана до смерті. Слухала, як я белькотіла про те, що у той день трапилося, слухала зізнання, що кохаю президента, і, звісно, моє жорстоке розчарування. Слухала, як я інколи зловтішалася, часом була грубою або дурною, жорстокою, злопам'ятною, безкультурною, слухала з дуже великим соромом найгіршу версію себе, яку я навіть не впізнавала. Пізніше, до Конгресу доставили звіт Старра разом з усіма записами, стенограмами та підслуханими розмовами. Жахливим було вже те, що люди могли це чути. Але кілька тижнів по тому записи транслюють на телебаченні, і багато з них стають доступні онлайн. Публічне приниження було болючим, а життя майже нестерпним. В 1998 такі дії не були
---	--

and significant portions made available online. The public humiliation was excruciating. Life was almost unbearable. This was not something that happened with regularity back then in 1998, and by "this," I mean the stealing of people's private words, actions, conversations or photos, and then making them public -- public without consent, public without context and public without compassion. Fast-forward 12 years, to 2010, and now social media has been born. The landscape has sadly become much more populated with instances like mine, whether or not someone actually made a mistake, and now, it's for both public and private people. The consequences for some have become dire, very dire. I was on the phone with my mom in September of 2010, and we were talking about the news of a young college freshman from Rutgers University, named Tyler Clementi. Sweet, sensitive, creative Tyler was secretly webcammed by his roommate while being intimate with another man. When the online world learned of this incident, the ridicule and cyberbullying ignited. A few days later, Tyler jumped from the George Washington Bridge to his death. He was 18. My mom was beside herself about what happened to Tyler and his family, and she was gutted with pain in a way that I just couldn't quite understand.	закономірністю, маю на увазі, викрадення особистих слів, дій людей, розмов чи фото, а потім виставляти їх на публіку - без жодних дозволів, без жодних пояснень, на публіку, позбавлену співчуття. Перемотаємо на 12 років вперед до 2010 року, коли з'явилися соціальні мережі. Тепер багатьох людей спіткала така ж доля, як і мене, неважливо, скоїли вони помилку чи ні, та тепер їх публічно осуджують. Для когось наслідки стали вкрай жахливими. Я розмовляла по телефону з мамою у вересні 2010, і ми обговорювали новину про молодого першокурсника з Ратгерського університету, котрого звали Тайлер Клементі. Милого, чутливого та творчого Тайлера таємно зняли на веб-камеру його співмешканці, коли в нього була близькість з іншим чоловіком. Коли ця подія поширилась онлайн, насмішкам і кіберзалякуванням не було кінця. Кілька днів потому Тайлер стрибнув з моста Джорджа Вашингтона і загинув. Йому було 18. Моя мама була у нестямі через трагедію Тайлера та його сім'ю, їй було настільки боляче, що я не могла і уявити собі, а потім я усвідомила, що вона знову пережила події 1998, пережила той час, коли вона щонаочі сиділа біля мого ліжка,
--	---

And then eventually, I realized she was reliving 1998, reliving a time when she sat by my bed every night, reliving -- (Chokes up) sorry -- reliving a time when she made me shower with the bathroom door open, and reliving a time when both of my parents feared that I would be humiliated to death, literally. Today, too many parents haven't had the chance to step in and rescue their loved ones. Too many have learned of their child's suffering and humiliation after it was too late. Tyler's tragic, senseless death was a turning point for me. It served to recontextualize my experiences, and I then began to look at the world of humiliation and bullying around me and see something different. In 1998, we had no way of knowing where this brave new technology called the internet would take us. Since then, it has connected people in unimaginable ways -- joining lost siblings, saving lives, launching revolutions ... But the darkness, cyberbullying, and slut-shaming that I experienced had mushroomed. Every day online, people -- especially young people, who are not developmentally equipped to handle this -- are so abused and humiliated that they can't imagine living to the next day. And some, tragically, don't. And there's nothing virtual about that. Childline, a UK nonprofit that's focused	час, коли я приймала душ, а вона відчиняла двері ванної, час, коли мої батьки боялись, що я помру від приниження у прямому сенсі. Сьогодні так багато батьків не змогли втрутитись та врятувати своїх близьких. Багато хто дізнається про знущання над їхніми дітьми занадто пізно. Трагічна та безглузда смерть Тайлера стала переломним моментом для мене. Я поглянула на власний досвід з іншого боку і почала аналізувати світ навколо, де принижують та знущаються і побачила дещо інше. В 1998 ми не здогадувались, куди така передова технологія як Інтернет може нас завести. Відтоді він неймовірним чином поєднав людей - рідні знаходять одне одного, рятуються життя людей, розпочинаються революції, але морок, кіберзалякування та висміювання, які я пережила, почали паразитувати. Щодня в Інтернеті багато людей, особливо молодь, через свій вік не можуть витримати напору. З них так знущаються та принижують, що вони не можуть уявити, як дожити до завтра. І деякі трагічно не доживають. Не у віртуальному сенсі. Некомерційна організація Великої Британії "Чайлдлайн" займається проблемами молоді. Торік вона опублікувала шокуючу статистику: з 2012 по 2013 роки кількість дзвінків та емейлів із
---	--

on helping young people on various issues, released a staggering statistic late last year: from 2012 to 2013, there was an 87 percent increase in calls and e-mails related to cyberbullying. A meta-analysis done out of the Netherlands showed that for the first time, cyberbullying was leading to suicidal ideations more significantly than offline bullying. And you know, what shocked me -- although it shouldn't have -- was other research last year that determined humiliation was a more intensely felt emotion than either happiness or even anger. Cruelty to others is nothing new. But online, technologically enhanced shaming is amplified, uncontained and permanently accessible. The echo of embarrassment used to extend only as far as your family, village, school or community. But now, it's the online community too. Millions of people, often anonymously, can stab you with their words, and that's a lot of pain. And there are no perimeters around how many people can publicly observe you and put you in a public stockade. There is a very personal price to public humiliation, and the growth of the internet has jacked up that price. For nearly two decades now, we have slowly been sowing the seeds of shame and public humiliation in our cultural soil, both on- and offline. Gossip websites, paparazzi, reality programming, politics,	кіберпогрозами збільшилась на 87%. Мета-аналіз, проведений в Нідерландах, показав, що вперше кіберзалякування частіше приводило до суїцидальних думок, ніж приниження в реальному житті. Як не дивно, мене шокувала ще одна річ. Інше дослідження минулого року визначило, що приниження - це гостріша емоція, ніж щастя чи навіть злість. Жорстокість не є новизною, але тепер, з новими технологіями, все більше ганьблять в Інтернеті, неконтрольовано та повсякчас. Раніше ганебні чутки ширились лише в колах сім'ї, селища, школи або громади. Але тепер є громада і в Інтернеті. Мільйони людей, часто анонімно, можуть вколоти вас словом, від чого дуже боляче. Немає обмежень в кількості людей, які можуть відкрито за вами спостерігати та посадити вас у публічну в'язницю. Багато особистостей стали жертвами публічного знущання, а з поширенням Інтернету їх кількість збільшилась. До сьогодні вже майже 20 років ми сіємо зерна приниження та публічного знущання в ґрунт нашої культури, як реально, так і віртуально. Сайти світської хроніки, папараці, реаліті-шоу, політика, агентства новин та хакери - всі осоромлюють. Це веде до черствості та вседозволеності онлайн, що виливається в тролінг, вторгнення в
--	---

news outlets and sometimes hackers all traffic in shame. It's led to desensitization and a permissive environment online, which lends itself to trolling, invasion of privacy and cyberbullying. This shift has created what Professor Nicolaus Mills calls "a culture of humiliation." Consider a few prominent examples just from the past six months alone. Snapchat, the service which is used mainly by younger generations and claims that its messages only have the life span of a few seconds. You can imagine the range of content that that gets. A third-party app which Snapchatters use to preserve the life span of the messages was hacked, and 100,000 personal conversations, photos and videos were leaked online, to now have a life span of forever. Jennifer Lawrence and several other actors had their iCloud accounts hacked, and private, intimate, nude photos were plastered across the internet without their permission. One gossip website had over five million hits for this one story. And what about the Sony Pictures cyberhacking? The documents which received the most attention were private e-mails that had maximum public embarrassment value. But in this culture of humiliation, there is another kind of price tag attached to public shaming. The price does not measure the cost to the victim, which Tyler and too many others -- notably, women, minorities and members of the LGBTQ community --	приватне життя, кіберзалякування. Професор Ніколас Міллс називає це культурою приниження. Розглянемо декілька яскравих прикладів за минулі півроку. Snapchat - це сервіс, який відвідує головним чином молодь, і де повідомлення існує лише декілька секунд. Можете собі уявити теми, які там обговорюють. Програму, яку Snapchat використовував, щоб стирати короточасні повідомлення, було зломано, і 100 000 приватних розмов, фото та відео опинились в Інтернеті - і тепер назавжди. Дженіфер Лоуренс та ще деяким акторам зламали аккаунти на iCloud, і в Інтернеті розповсюдили приватні, інтимні, оголені фото без дозволу власників. В одного сайту світської хроніки було більше 5 млн. відвідувань через цю єдину історію. А злом серверу компанії Sony Pictures? Більше всього звернули увагу на приватні листи, що мали негативний публічний резонанс. Але в цій культурі приниження ми платимо ціною публічного осоромлення. Ця ціна не відповідає вартості, яку сплатили жертви - Тайлер та багато інших, здебільшого жінки, національні меншини та представники секс-меншин. Але ця ціна відповідає вигоді, яку отримують ті, хто на неї полює. Таке вторгнення до інших - це сировина, яку швидко та безжально добули, впакували та вигідно продали.
--	---

have paid, but the price measures the profit of those who prey on them. This invasion of others is a raw material, efficiently and ruthlessly mined, packaged and sold at a profit. A marketplace has emerged where public humiliation is a commodity, and shame is an industry. How is the money made? Clicks. The more shame, the more clicks. The more clicks, the more advertising dollars. We're in a dangerous cycle. The more we click on this kind of gossip, the more numb we get to the human lives behind it. And the more numb we get, the more we click. All the while, someone is making money off of the back of someone else's suffering. With every click, we make a choice. The more we saturate our culture with public shaming, the more accepted it is, the more we will see behavior like cyberbullying, trolling, some forms of hacking and online harassment. Why? Because they all have humiliation at their cores. This behavior is a symptom of the culture we've created. Just think about it. Changing behavior begins with evolving beliefs. We've seen that to be true with racism, homophobia and plenty of other biases, today and in the past. As we've changed beliefs about same-sex marriage, more people have been offered equal	Ринкові відносини виникли там, де публічне приниження стало товаром, а сором - цілою індустрією. Як на цьому заробляють? Перегляди. Що більше сорому, то більше переглядів. Більше переглядів, більша плата за рекламу. Ми - заручники небезпечного циклу. Що більше ми переглядаємо такі плітки, то черствішими стаємо до життів цих людей, а що ми черствіші, то частіше переглядаємо. Водночас хтось заробляє за спиною чийогось страждання. З кожним переглядом ми робимо вибір. Що більше ми пронизуємо нашу культуру публічним соромом, то прийнятнішим він нам здається, то більше ми бачимо кіберзалякування, тролінгу, незаконний злом та агресії онлайн. Чому? Бо у всіх них в глибинах душі живе образа. Така поведінка є ознакою культури, яку ми створили. Лише подумайте про це. Зміна поведінки настає через еволюцію поглядів. Будемо відвертими, ми вже знайомі з расизмом, гомофобією, та купою інших упереджень, як сьогодні, так і в минулому. Після того, як ми змінили погляди на одностатевий шлюб, більше людей здобули рівноправну свободу. Коли ми почали цінити природу, більше людей почало переробляти відходи.
---	---

freedoms. When we began valuing sustainability, more people began to recycle. So as far as our culture of humiliation goes, what we need is a cultural revolution. Public shaming as a blood sport has to stop, and it's time for an intervention on the internet and in our culture. The shift begins with something simple, but it's not easy. We need to return to a long-held value of compassion, compassion and empathy. Online, we've got a compassion deficit, an empathy crisis. Researcher Brené Brown said, and I quote, "Shame can't survive empathy." Shame cannot survive empathy. I've seen some very dark days in my life. It was the compassion and empathy from my family, friends, professionals and sometimes even strangers that saved me. Even empathy from one person can make a difference. The theory of minority influence, proposed by social psychologist Serge Moscovici, says that even in small numbers, when there's consistency over time, change can happen. In the online world, we can foster minority influence by becoming upstanders. To become an upstander means instead of bystander apathy, we can post a positive comment for someone or report a bullying situation. Trust me, compassionate comments help abate the negativity. We can also counteract the culture by supporting organizations	Тож поки наша культура приниження існує, нам необхідна культурна революція. Жорстоке публічне осоромлення треба зупинити, і вже час втрутитись в роботу Інтернету та в нашу культуру. Зміни починаються з простого, але це не легко. Нам необхідно звернутись до забутого співчуття та співпереживання. У нас дефіцит співчуття онлайн, криза співпереживання. Дослідниця Брене Браун сказала - цитую - : "Співчуття знищує ганьбу". Співчуття знищує ганьбу. Я пережила дуже похмурі дні свого життя, і мене врятувало співчуття та розуміння моєї сім'ї, друзів, колег, та іноді навіть незнайомих мені людей. Навіть співчуття однієї людини може суттєво щось змінити. Теорія впливу меншості, яку запропонував соціальний психолог Серж Московічі, стверджує, що навіть меншість коли вона одностайна певний час, може призвести до змін. У світі Інтернету ми можемо досягнути впливу меншості, зайнявши позицію небайдужого. Позиція небайдужого означає, що замість залишатись байдужим, ми можемо залишити позитивний коментар для когось або повідомити про знущання. Повірте мені, співчутливі коментарі послаблюють негатив. Ми також можемо врятувати культуру з допомогою відповідних організацій, що займаються такими питаннями, наприклад, у США - це Фонд Тайлера Клементі.
---	--

that deal with these kinds of issues, like the Tyler Clementi Foundation in the US; in the UK, there's Anti-Bullying Pro; and in Australia, there's PROJECT ROCKIT. We talk a lot about our right to freedom of expression. But we need to talk more about our responsibility to freedom of expression. We all want to be heard, but let's acknowledge the difference between speaking up with intention and speaking up for attention. The internet is the superhighway for the id. But online, showing empathy to others benefits us all and helps create a safer and better world. We need to communicate online with compassion, consume news with compassion and click with compassion. Just imagine walking a mile in someone else's headline. I'd like to end on a personal note. In the past nine months, the question I've been asked the most is "Why?" Why now? Why was I sticking my head above the parapet? You can read between the lines in those questions, and the answer has nothing to do with politics. The top-note answer was and is "Because it's time." Time to stop tiptoeing around my past, time to stop living a life of opprobrium and time to take back my narrative. It's also not just about saving myself. Anyone who is suffering from shame and public humiliation	В Англії - програма "Проти знущань". В Австралії - Проект "Роккіт". Ми багато говоримо про наші права на свободу вираження, та нам потрібно більше говорити про наші обов'язки у свободі вираження. Нам всім хочеться бути почутими, але розмежуймо вираження думок з певним наміром та балаканину для звернення уваги. В Інтернеті легко самоствердитись, але продемонструвавши онлайн співчуття до інших, вигоду отримають всі, а світ від цього стане безпечнішим та кращим. Нам необхідно спілкуватися онлайн зі співчуттям, дивитися новини зі співчуттям, та клікати на посилання також зі співчуттям. Лише уявіть себе на місці тієї людини із заголовку. На завершення дещо особисте. За минулі 9 місяців я постійно себе запитувала - чому? Чому зараз? Чому я перехилялась через парпет? Ви можете читати між рядками, і відповідь зовсім не пов'язана з політикою. Вже час озвучити цю відповідь: пора зупинитись обговорювати моє минуле; перестати жити життям приниження, і час повернутись до початку моєї розповіді. Мова не лише про мій порятунок. Будь-хто, хто страждає від сорому та публічного приниження, має пам'ятати одну річ: Ви можете це пережити. Знаю, це складно. Можливо, не без болю, не одразу, і не так легко,
---	--

needs to know one thing: You can survive it. I know it's hard. It may not be painless, quick or easy, but you can insist on a different ending to your story. Have compassion for yourself. We all deserve compassion and to live both online and off in a more compassionate world. Thank you for listening. (Applause and cheers)	але ви можете створити іншу кінцівку вашої історії. Майте співчуття до себе. Всі заслуговують на співчуття і життя в мережі та поза нею в більш співчутливому світі. Дякую за увагу. (Оплески)
---	--

French transcript
Vous êtes face à une femme qui ne s'est pas exprimée en public pendant dix ans. Comme vous le voyez, ça a changé, mais c'est tout récent. Ce n'est qu'il y a quelques mois que j'ai donné ma première conférence en public, au sommet Forbes 30 Under 30: 1 500 personnalités brillantes de moins de trente ans. Ce qui voulait dire qu'en 1998, les plus âgés du groupe avaient 14 ans, les plus jeunes, juste quatre. J'ai plaisanté en disant qu'ils avaient peut-être entendu parler de moi dans des morceaux de rap. Oui, je suis dans des morceaux rap. Quelque quarante morceaux. (Rires) Mais ce soir-là, il s'est passé quelque chose de surprenant. A 41 ans, je me suis fait draguer par un gars qui en avait 27. Dingue, je sais. Il était charmant, j'étais flattée, et je l'ai éconduit. Parce que sa malheureuse approche était... qu'il pouvait me faire retrouver mes 22 ans ! (Rires) (Applaudissements) Plus tard, je me suis rendu compte que je devais être la seule quadra à ne pas vouloir avoir de nouveau 22 ans. (Rires) (Applaudissements) A 22 ans, je suis tombée amoureuse de mon patron. A 24 ans, j'en ai souffert les conséquences dévastatrices.

Je voudrais voir lever la main à ceux
qui n'ont pas commis d'erreur à 22 ans ?
Je m'en doutais...
Donc, comme moi, certains d'entre vous ont pris le mauvais chemin,
sont tombés amoureux de la mauvaise personne,
peut-être même de leur patron.
Mais le vôtre n'était probablement pas, comme le mien,
le président des États-Unis.
Quoique, on ne peut jurer de rien...
Il ne se passe pas un jour sans qu'on me rappelle mon erreur,
que je regrette profondément.
En 1998, après avoir été entraînée dans une romance improbable,
j'ai été entraînée dans un ouragan légal, politique et médiatique
comme on n'en avait jamais vu.
Rappelez-vous, quelques années en arrière,
on apprenait les infos par seulement trois sources :
la presse écrite,
la radio,
la télévision.
C'était tout.
Mon destin était autre.
Le scandale vous a été servi
par la révolution numérique,
grâce à laquelle on pouvait suivre l'actu
quand et où on voulait.
Et quand le scandale a éclaté, en janvier 1998,
il a éclaté en ligne.
Pour la première fois, les médias traditionnels
étaient devancés par l'Internet sur une affaire d'envergure,
un simple clic qui s'est répercuté partout dans le monde.
Pour moi, cela a impliqué
passer du jour au lendemain,
de l'anonymat absolu à l'humiliation internationale.
J'étais le patient zéro de la perte de réputation
instantanée à l'échelle mondiale.
Les jugements hâtifs, facilités par la technologie,
ont poussé les foules à me lapider virtuellement.
Certes, c'était avant les réseaux sociaux,
mais on pouvait déjà commenter en ligne,
envoyer par e-mail des articles et bien sûr des blagues cruelles.
La presse utilisait mon image à tout bout de champ
pour vendre des journaux, des bandeaux publicitaires,
et garder l'audience collée à la télé.
Vous rappelez-vous, concrètement une photo de moi,
où je portais... un béret ?

J'admets avoir commis des erreurs,
notamment en portant ce béret.
Mais l'attention, les jugements portés sur moi - pas sur les faits,
ceux que j'ai personnellement reçus, étaient sans précédent.
On m'a traitée de traînée,
pétasse, salope, pute, bimbo,
et bien sûr,
j'étais « cette femme ».
Tout le monde me regardait,
mais très peu me connaissaient en réalité.
Je comprends : c'était facile d'oublier
que « cette femme » était réelle,
avait une âme, et avait autrefois une vie à elle.
Quand cela m'est arrivé il y a 17 ans, il n'y avait pas un nom pour ça.
A présent, on parle de cyberintimidation et de harcèlement en ligne.
Aujourd'hui, je veux partager une partie de mon expérience,
parler de la façon dont elle a façonné mes observations sociétales
et de comment j'entends mettre mon vécu
au service d'un changement
qui empêchera que d'autres souffrent.
En 1998, j'ai perdu ma réputation et ma dignité.
J'ai presque tout perdu,
j'ai failli même perdre la vie.
Laissez-moi décrire une scène :
septembre 1998,
je suis assise dans un bureau sans fenêtre
au Bureau du Procureur Indépendant,
sous l'éclairage des néons bourdonnants.
J'écoute le son de ma propre voix,
sur des bandes magnétiques enregistrées sournoisement
l'année précédente par une soi-disant amie.
J'y suis parce que j'ai l'obligation légale
d'authentifier personnellement les vingt heures d'enregistrements.
Pendant les huit mois précédents, le mystérieux contenu de ces bandes
pendait sur ma tête comme une épée de Damoclès.
Qui se rappelle une conversation vieille d'un an ?
Effrayée et mortifiée, j'écoute,
je m'écoute raconter les anecdotes de la journée,
je m'entends avouer mon amour pour le Président,
et bien sûr, mon chagrin.
Je m'écoute être parfois vache, parfois vulgaire, ou bête,
cruelle aussi, implacable, méchante...
J'écoute, honteuse, très honteuse,
la pire version de moi,
un « moi » que j'ai du mal à reconnaître.

Quand le rapport Starr est remis au Congrès,
les bandes et leur transcription, tous ces mots volés, en font partie.
C'était déjà assez terrifiant que les gens puissent les lire,
mais quelques semaines plus tard,
les bandes passaient à la TV,
des passages considérables se retrouvent sur Internet.
L'humiliation publique était une torture.
La vie, presque insupportable.
Ce n'était pas quelque chose qui arrivait habituellement en 1998.
Je veux dire, on ne volait pas comme ça les propos, actions,
conversation ou photos privés des gens,
pour les publier ensuite,
sans leur consentement,
sans les remettre dans le contexte,
et sans aucune pitié.
Avance rapide sur douze ans. On est en 2010,
les réseaux sociaux sont nés.
Les cas comme le mien sont, malheureusement,
beaucoup plus courants,
que les gens aient fait quelque chose ou pas,
et cela affecte aussi bien les célébrités que le citoyen lambda.
Les conséquences pour certains ont été terriblement néfastes.
Je parlais au téléphone avec ma mère
en septembre 2010,
on discutait à propos
de l'étudiant de première année à l'Université de Rutgers
Tyler Clementi.
Tyler, sensible, doux, créatif,
avait été filmé à son insu
par son camarade de chambre
alors qu'il embrassait un autre garçon.
La cybersphère s'est emparée de l'incident
et le persiflage et le harcèlement en ligne se sont déchaînés.
Quelques jours plus tard,
Tyler sautait du George Washington Bridge
et mourait.
Il avait 18 ans.
Ma mère était très affectée par le drame de Tyler et de sa famille,
en proie à un chagrin
qui m'échappait,
jusqu'à ce que je comprenne, finalement,
qu'elle revivait 1998,
la période où elle passait chaque nuit à mon chevet,
où elle ne me laissait pas fermer la porte de la salle de bains,
la période où elle et mon père craignaient

que l'humiliation ne me tue
littéralement.

Aujourd'hui, trop de parents
n'ont même pas la chance d'essayer de sauver leurs enfants.
Trop nombreux sont ceux qui apprennent leur souffrance
quand il est trop tard.

La mort tragique et absurde de Tyler a marqué un tournant pour moi.
Elle a servi à remettre en contexte mes expériences.

J'ai commencé à observer l'humiliation à notre époque,
et à voir quelque chose de différent.

En 1998, on ne pouvait savoir où cette invention incroyable,
l'Internet, allait nous mener.

Depuis, le Web a connecté des gens des façons les plus incroyables,
réunissant des frères perdus de vue,
sauvant des vies, lançant des révolutions,
mais le côté néfaste - le harcèlement, la lapidation verbale que j'ai subis-
s'est démultiplié.

Chaque jour, en ligne, des gens, des jeunes surtout
qui n'ont pas eu le temps de mûrir assez pour gérer ça,
sont victimes d'abus, humiliés à tel point
qu'ils n'imaginent pas vivre un jour de plus,
et certains, tristement, n'y arrivent pas.

Et il n'y a rien de virtuel là-dedans.

ChildLine, organisation britannique à but non lucratif pour les jeunes,
a publié l'année dernière des statistiques glaçantes :
entre 2012 et 2013,

il y a eu une augmentation de 87 %
d'appels et e-mails concernant le cyberharcèlement.

Une méta-analyse faite aux Pays-Bas,
montre que pour la première fois,
la cyberintimidation éveillait plus de pensées suicidaires
que le harcèlement « classique ».

Aussi, j'ai été choquée, pourtant j'aurais dû le savoir,
par une étude de l'année dernière
montrant qu'on ressent l'humiliation plus intensément
que le bonheur ou même la colère.

La cruauté n'a rien de nouveau,
mais sur le Web, les brimades amplifiées par la technologie
n'ont pas de limites et sont accessibles en permanence.

Avant, l'écho de la honte s'arrêtait aux limites de la famille,
de l'école, du village, de la communauté.

A présent, la limite, c'est le Web.

Des millions de gens, souvent anonymes,
peuvent te poignarder avec leurs mots, la douleur est insoutenable.

Et il n'y a pas de clôture pour limiter le nombre de personnes

qui peuvent vous observer
et vous mettre au pilori.
Il y a un prix très personnel à payer
pour l'humiliation publique,
et l'essor d'Internet a multiplié ce prix.
Depuis deux décennies,
on sème les graines de l'humiliation et la honte publiques
dans notre sol culturel, aussi bien en ligne qu'ailleurs.
Sites de ragots, paparazzis, télé-réalité, politique,
médias et parfois hackers font de la honte leur fonds de commerce.
Cela a mené à la désensibilisation, à la permissivité en ligne,
qui a mené aux insultes, aux violations de vie privée,
au cyberharcèlement.
Ce changement a produit ce que le Pr Nicolaus Mills appelle
la culture de l'humiliation.
Quelques exemples juste sur les six derniers mois.
Snapchat, cette appli utilisée surtout par des jeunes
où les messages sont censés avoir une durée de vie
de seulement quelques secondes.
Vous pouvez imaginer le genre de contenu qu'on y trouve.
Une appli tierce servant à garantir la courte durée de vie
des messages, a été hackée,
et cent mille conversations, images et vidéos privés ont filtré,
et resteront accessibles en ligne pour toujours.
Les comptes iCloud de Jennifer Lawrence et d'autres stars ont été piratés,
et des photos privées déshabillées ont été diffusées sur Internet
sans leur autorisation.
Un site people a atteint 5 millions de clics,
grâce à cette histoire.
Que dire du piratage de Sony Pictures ?
L'attention s'est portée surtout
sur les mails privés à potentiel embarrassant maximal.
Mais dans cette culture de l'humiliation,
il y a un autre prix attaché à l'humiliation publique.
Un prix qui ne mesure pas les coûts pour la victime,
le prix que Tyler et d'autres,
notamment des femmes, des minorités,
des membres de la communauté LGBT ont payé,
et ce prix est le profit pour ceux qui pillent leurs vies.
La razzia sur les autres est une matière première,
utilisée avec une efficacité impitoyable pour être emballée et vendue à profit.
C'est un nouveau marché, où l'humiliation est un produit
et la honte, une industrie.
La monnaie d'échange ?
Les clics.

Plus grande est la honte plus nombreux sont les clics.
Plus nombreux sont les clics, plus l'argent est engrangé via la publicité.
Un cycle très dangereux.
Plus on clique sur ce genre de contenus,
plus notre indifférence aux vies des concernés grandit,
et quand l'indifférence grandit, le nombre de clics aussi.
Entre-temps, certains se remplissent les poches,
sur la douleur des victimes.
Quand on clique, on fait un choix.
Si on laisse se banaliser l'humiliation publique,
elle semblera plus acceptable,
et incitera au cyberharcèlement,
les insultes, certains piratages et l'intimidation en ligne.
Pourquoi ? Parce l'humiliation est au cœur de ces pratiques.
Ce comportement est un symptôme de la culture qu'on a créée.
Juste pensez-y.
Un changement de comportement
naît avec un changement dans les croyances.
Nous l'avons vu avec le racisme, l'homophobie,
et plein d'autres préjugés tout au long de l'histoire.
Le changement des principes sur le mariage homosexuel,
a permis à un plus grand nombre de jouir des droits fondamentaux.
La prise de conscience écologique
a poussé plus de gens à recycler.
En ce qui concerne la culture de l'humiliation,
nous avons besoin d'une révolution culturelle.
Il faut arrêter cette mise à mort qui est le cyberharcèlement,
une intervention s'impose, sur Internet et dans la société.
La mutation commence avec quelque chose de simple,
ce qui ne veut pas dire facile.
Nous devons revenir aux valeurs de compassion et empathie.
Il y a un déficit de compassion, une crise de l'empathie en ligne.
Brené Brown, une chercheuse, a dit :
« La honte ne survit pas à l'empathie. »
La honte ne survit pas à l'empathie.
J'ai vécu des jours noirs dans ma vie,
et c'est grâce à l'empathie et la compassion
de ma famille et de mes amis, des professionnels qui m'ont aidée,
et parfois des inconnus, qui m'a sauvée.
L'empathie d'une seule personne peut tout changer.
La théorie de l'influence minoritaire
du psychologue social Serge Moscovici
dit que, même en petit nombre,
lorsqu'on persévère,
on peut créer le changement.

On peut favoriser l'influence minoritaire
sur Internet si on tient nos positions.
Tenir nos positions implique ne pas observer passivement
mais poster un commentaire positif ou dénoncer une situation de harcèlement.
Croyez-moi, un commentaire aimable aide à abattre la négativité.
On peut contrecarrer cette tendance en soutenant des organisations
qui s'occupent de ces questions,
comme la fondation Tyler Clementi aux États-Unis,
Anti-Bullying Pro au Royaume-Uni,
ou Project Rokit en Australie.
On parle beaucoup du droit à la liberté d'expression,
il faudrait parler davantage
de la responsabilité qui accompagne ce droit.
Nous voulons tous être entendus,
mais on doit faire la différence entre parler à bon escient
et dire n'importe quoi pour attirer l'attention.
Internet est l'autoroute de l'inconscient primitif,
mais montrer de l'empathie en ligne bénéficie à tous
et aide à créer un monde meilleur et plus sûr.
Nous devons communiquer en ligne avec compassion,
suivre la presse avec compassion,
cliquer avec compassion,
nous mettre juste dans la peau de la personne qui fait les gros titres.
Je voudrais finir sur une note personnelle.
Au cours de ces derniers mois,
la question qu'on m'a le plus posée c'est « pourquoi ? ».
Pourquoi maintenant ? Pourquoi sortir du bois maintenant ?
On peut lire l'arrière-pensée derrière la question,
mais ma réponse n'a aucun rapport avec la politique.
Ma réponse est, et reste, qu'il était temps :
temps de cesser de prendre des pincettes avec mon passé,
temps d'arrêter de vivre dans la honte,
temps de me réapproprier mon histoire.
Il ne s'agit pas juste de sauver ma peau.
Quiconque subissant la honte et l'humiliation publiques,
doit savoir quelque chose :
on peut survivre,
je sais que c'est dur,
ce ne sera ni indolore, ni rapide, ni facile,
mais si on s'accroche, on peut changer la fin de l'histoire.
Traitez-vous avec compassion.
On mérite tous la compassion,
et vivre dans un monde plus compatissant
aussi bien en ligne que dans la réalité.
Merci pour votre attention.

THEME: HUMAN RIGHTS

Подивіться відеовиступ англійською мовою, використовуючи субтитри. Прочитайте текст англійською мовою та його переклад на українську та французьку мови. Визначте жанр та стиль тексту.

- Проаналізуйте оригінал та переклад на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.
- Які помилки та неточності допустив перекладач?
- Яка цільова аудиторія тексту?
- Доведіть свої припущення на конкретних прикладах.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його послідовно.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його синхронно.

ISABEL ALLENDE “TALES OF PASSION”

Isabel Allende writes stories of passion. Her novels and memoirs, including *The House of the Spirits* and *Eva Luna*, tell the stories of women and men who live with passionate commitment -- to love, to their world, to an ideal. Author and activist Isabel Allende discusses women, creativity, the definition of feminism -- and, of course, passion -- in this talk.

TED Ideas change everything

WATCH

Tales of passion

5,398,975 plays © | Isabel Allende | TED2007 • March 2007

English transcript	Ukrainian transcript
Thank you so much. It's really scary to be here among the smartest of the smart. (Laughter) I'm here to tell you a few tales of passion. There's a Jewish saying that I love: What is truer than truth? Answer: the story. I'm a storyteller. I want to convey something that is truer than truth about our common humanity. All stories interest me, and some haunt me until I end up writing them. Certain themes keep coming up: justice, loyalty, violence, death, political and social issues, freedom. I'm aware of the mystery around us, so I write about coincidences, premonitions, emotions, dreams, the power of nature, magic. In the last 20 years, I have published a few books, but I have lived in anonymity until February of 2006, when I carried the Olympic flag in the Winter Olympics in Italy. That made me a celebrity. (Laughter) Now people recognize me in Macy's, and my grandchildren think that I'm cool. (Laughter) Allow me to tell you about my four minutes of fame. One of the organizers of the Olympic ceremony, of the opening ceremony, called me and said that I had been	Natalia Mykhaylychenko, Translator Hanna Leliv, Reviewer Дуже Вам дякую. Яюсь ніяково бути тут, серед стількох освічених людей. Я хочу розповісти Вам кілька історій про пристрасть. Мені подобається одна єврейська приказка: "Що правдивіше за правду? Відповідь: історія". Я - оповідач. І хочу донести до Вас децю правдивіше за правду про звичайних людей. Всі історії мене цікавлять, а деякі навіть переслідують мене, доки я їх не запишу. Деякі теми присутні постійно: справедливість, вірність, насильство, смерть, політичні та соціальні проблеми, свобода. Я свідома таємничості навколо нас, тому пишу про збіги, передчуття, емоції, сни, силу природи, магію. За останні 20 років я опублікувала декілька книг, однак я вела непублічне життя до лютого 2006 року, коли я несла Олімпійський прапор на зимових Олімпійських іграх в Італії. Це прославило мене. Тепер люди впізнають мене у торговельних центрах, а онуки вважають мене крутою. (Сміх) Дозвольте оповісти вам про чотири хвилини моєї слави. Одна з організаторів церемонії відкриття Олімпійських Ігор

selected to be one of the flag bearers. I replied that surely, this was a case of mistaken identity, because I'm as far as you can get from being an athlete. Actually, I wasn't even sure that I could go around the stadium without a walker. (Laughter) I was told that this was no laughing matter. This would be the first time that only women would carry the Olympic flag. Five women, representing five continents, and three Olympic gold medal winners. My first question was, naturally: What was I going to wear? (Laughter) "A uniform," she said, and asked for my measurements. My measurements. I had a vision of myself in a fluffy anorak, looking like the Michelin Man. (Laughter) By the middle of February, I found myself in Turin, where enthusiastic crowds cheered when any of the 80 Olympic teams was in the street. Those athletes had sacrificed everything to compete in the games. They all deserved to win, but there's the element of luck. A speck of snow, an inch of ice, the force of the wind can determine the result of a race or a game. However, what matters most, more than training or luck, is the heart. Only a fearless and determined heart will get the gold medal.	подзвонила мені та сказала, що мене обрали одним із прапороносців. Я відповіла, що вона, очевидно, помилилась, бо менш спортивної людини, ніж я, не знайти. Власне, я не була навіть впевнена, що могла б пройти навколо стадіона без ходунків. (Сміх) Мені сказали, що це зовсім не смішно. Вперше в історії лише жінки нестимуть Олімпійський прапор. П'ять жінок, які представлятимуть п'ять континентів, і три золоті призерки Олімпійських ігор. Звичайно, я насамперед поцікавилась, що мені одягти. (Сміх) "Спеціальну форму", - сказала вона і запитала про мої мірки. Мої мірки. Я уявила себе в надутому пуховику, в якому виглядатиму як надувний чоловічок Бібендум Мішлен. (Сміх) У середині лютого я була в Турині, де натхненний натовп аплодував, побачивши когось з 80 олімпійських команд на вулиці. Ці спортсмени пожертвували всім, щоб змагатися на Іграх. Усі вони заслуговували на перемогу, та фактор талану міг мати свій вплив. Цятка снігу, товста крига, сила вітру можуть визначити результат перегонів або гри.
--	--

It is all about passion. The streets of Turin were covered with red posters announcing the slogan of the Olympics: "Passion lives here." Isn't it always true? Heart is what drives us and determines our fate. That is what I need for my characters in my books: a passionate heart. I need mavericks, dissidents, adventurers, outsiders and rebels, who ask questions, bend the rules and take risks. People like all of you in this room. Nice people with common sense do not make interesting characters. (Laughter) They only make good former spouses. (Laughter) (Applause) In the greenroom of the stadium, I met the other flag bearers: three athletes and the actresses Susan Sarandon and Sophia Loren. Also, two women with passionate hearts: Wangari Maathai, the Nobel Prize winner from Kenya who has planted 30 million trees, and by doing so, she has changed the soil, the weather, in some places in Africa, and of course, the economic conditions in many villages; and Somaly Mam, a Cambodian activist who fights passionately against child prostitution. When she was 14 years old, her grandfather sold her to a brothel. She told us of little girls raped by men who believe that having sex with a very young virgin	Однак дещо важить більше за підготовку чи талан. Це відвага. Лише той, хто має мужню та рішучу вдачу, отримає золоту медаль. Вся справа у пристрасті. Вулиці Турину було обвішано червоними плакатами з девізом Олімпійських ігор: "Тут живе пристрасть". Хіба це не завжди так? Відвага керує нами та визначає нашу долю. Саме це я мушу бачити в персонажах своїх книг: пристрасне серце. Мені потрібні "білі ворони", дисиденти, мандрівники, аутсайдери чи бунтівники, які ставлять питання, змінюють правила та ризикують. Це такі люди, як кожен із вас у цій аудиторії. Милі люди зі здоровим глуздом не стануть цікавими персонажами. (Сміх) Вони можуть лише стати гарними колишніми. (Сміх) (Оплески) У зеленій кімнаті стадіону я познайомилась з іншими прапороносцями: трьома спортсменками, актрисами Сьюзан Сарандон і Софі Лорен, і двома жінками пристрасної вдачі: Вангарі Маатаї, яка є нобелівською лауреаткою з Кенії, що посадила понад 30 мільйонів дерев. Зробивши це, вона змінила стан грунту та погодні умови в деяких місцях Африки, і звичайно, економічні умови у багатьох селах. Інша жінка - це Сомалі Мам, активістка з Камбоджі, яка палко
--	---

will cure them from AIDS, and of brothels where children are forced to receive 15 clients per day, and if they rebel, they are tortured with electricity. In the greenroom, I received my uniform. It was not the kind of outfit that I normally wear, but it was far from the Michelin Man suit that I had anticipated. Not bad, really. I looked like a refrigerator. (Laughter) But so did most of the flag bearers, except Sophia Loren, the universal symbol of beauty and passion. Sophia is over 70 and she looks great. She's sexy, slim and tall, with a deep tan. Now, how can you have a deep tan and have no wrinkles? I don't know. When asked in a TV interview how could she look so good, she replied, "Posture." (Laughter) "My back is always straight, and I don't make old people's noises." (Laughter) So there you have some free advice from one of the most beautiful women on earth: no grunting, no coughing, no wheezing, no talking to yourselves, no farting. (Laughter) Well, she didn't say that, exactly. (Laughter) At some point around midnight, we were summoned to the wings of the stadium, and the loudspeakers announced the Olympic flag,	бореться з дитячою проституцією. Коли їй було 14 років, дідусь продав її у дім розпусти. Вона розповіла нам про малих незайманих дівчаток, яких гвалтували чоловіки, вірячи, що так вони вилікуються від СНІДу, і про будинки розпусти, де дітей змушують приймати по 5 чи 15 клієнтів на день. Якщо вони чинять опір, їх катують електрикою. У зеленій кімнаті мені видали форму. Це був не той тип вбрання, що я ношу, та воно було зовсім не схоже на одяг Бібендума Мішлена, якого я побоювалась. Воно було дійсно непогане. Я виглядала, як холодильник. (Сміх) Але так само виглядала решта прапорonosців, окрім Софі Лорен, світового образу краси та пристрасті. Софі за 70, і вона чудово виглядає. Вона сексуальна, струнка, висока і дуже засмагла. Проте, як можна бути дуже засмаглим і не мати зморшок? Я не знаю. Коли її запитали в інтерв'ю: "Як Вам вдається так добре виглядати?", - вона відповіла: "Завдяки поставі. Моя спина завжди пряма, і я не видаю таких звуків, як літні люди". (Сміх) Ось Ви отримали безкоштовну пораду
---	---

and the music started -- by the way, the same music that starts here, the "Aida" march. Sophia Loren was right in front of me. She's a foot taller than I am, not counting the poofy hair. (Laughter) She walked elegantly, like a giraffe on the African savanna, holding the flag on her shoulder. I jogged behind -- (Laughter) on my tiptoes, holding the flag on my extended arm, so that my head was actually under the damn flag. (Laughter) All the cameras were, of course, on Sophia. That was fortunate for me, because in most press photos, I appear too -- although, often between Sophia's legs -- (Laughter) a place where most men would love to be. (Laughter) (Applause) The best four minutes of my entire life were those in the Olympic stadium. My husband is offended when I say this, although I have explained to him that what we do in private usually takes less than four minutes -- (Laughter) so he shouldn't take it personally. (Laughter) I have all the press clippings of those four magnificent minutes because I don't want to forget them when old age destroys my brain cells. I want to carry in my heart forever the	від однієї з найпрекрасніших жінок світу. Не бурчати, не кашляти, не хрипіти, не говорити до самих себе, не псувати повітря. (Сміх) Щоправда, вона виразилась дещо інакше. (Сміх) Близько півночі нас покликали за лаштунки стадіону, гучномовці повідомили про Олімпійський прапор, заграла музика. До речі, та ж сама, що починає й тут: тріумфальний марш із опери "Аїда". Софі Лорен була прямо переді мною, вона вища за мене сантиметрів на 30, якщо не враховувати пухке волосся. (Сміх) Вона ступала елегантно, наче жирафа в африканській саванні, тримаючи прапор на плечі. Я пленталася позаду (Сміх) навшпильках, тримаючи прапор на витягнутій руці, щоб моя голова була під цим бісовим прапором. (Сміх) Усі камери, звісно, були направлені на Софі. Це було сприятливим для мене, бо хоч на більшості фото з газет я є також, та часто між ніг Софі. (Сміх) У місці, де хотіли б опинитися більшість чоловіків. (Сміх) (Оплески) Кращі чотири хвилини мого життя були ті, на Олімпійському стадіоні.
--	---

key word of the Olympics: passion. So here's a tale of passion. The year is 1998, the place is a prison camp for Tutsi refugees in Congo. By the way, 80 percent of all refugees and displaced people in the world are women and girls. We can call this place in Congo a death camp, because those who are not killed will die of disease or starvation. The protagonists of this story are a young woman, Rose Mapendo, and her children. She's pregnant and a widow. Soldiers had forced her to watch as her husband was tortured and killed. Somehow she manages to keep her seven children alive, and a few months later, she gives birth to premature twins, two tiny little boys. She cuts the umbilical cord with a stick and ties it with her own hair. She names the twins after the camp's commanders to gain their favor, and feeds them with black tea because her milk cannot sustain them. When the soldiers burst in her cell to rape her oldest daughter, she grabs hold of her and refuses to let go, even when they hold a gun to her head. Somehow, the family survives for 16 months, and then, by extraordinary luck and the passionate heart of a young American man, Sasha Chanoff, who manages to put her in a US rescue plane,	Мій чоловік ображається, коли я так кажу, та я йому пояснила, що те, що ми робимо наодинці, зазвичай триває менше чотирьох хвилин. (Сміх) Отже йому не слід приймати це близько до серця. У мене є всі газетні вирізки тих чотирьох чудових хвилин, бо я не хочу забути їх, коли похилий вік зруйнує мої мозкові клітини. Я хочу назавжди нести у своєму серці ключове слово Олімпійських ігор - пристрасть. Отже, ось історія про пристрасть. Був 1998 рік, події відбувалися у тюремному таборі біженців тутсі у Конго. До речі, 80 відсотків біженців та переміщених осіб світу - це жінки та дівчата. Це місце у Конго можна назвати табором смерті, адже ті, кого там не вбили, помирають від хвороб та голоду. Головні герої цієї історії - молода жінка, Роуз Мапендо, та її діти. Вона - вагітна вдова. Солдати змусили її спостерігати, як її чоловіка катували та вбили. Якось їй вдається зберегти живими своїх сімох дітей, і декілька місяців згодом вона передчасно народжує двійнят. Двох маленьких хлопчиків. Вона палицею перерізає пуповину та перев'язує її своїм волоссям. Вона дає двійням імена командирів табору, аби їх задобрити, та поїть немовлят
---	---

Rose Mapendo and her nine children end up in Phoenix, Arizona, where they're now living and thriving. "Mapendo," in Swahili, means "great love." The protagonists of my books are strong and passionate women like Rose Mapendo. I don't make them up; there's no need for that. I look around, and I see them everywhere. I have worked with women and for women all my life. I know them well. I was born in ancient times, at the end of the world, in a patriarchal Catholic and conservative family. No wonder that by age five, I was a raging feminist -- although the term had not reached Chile yet, so nobody knew what the heck was wrong with me. (Laughter) I would soon find out that there was a high price to pay for my freedom and for questioning the patriarchy. But I was happy to pay it, because for every blow that I received, I was able to deliver two. (Laughter) Once, when my daughter Paula was in her twenties, she said to me that feminism was dated, that I should move on. We had a memorable fight. Feminism is dated? Yes, for privileged women like my daughter and all of us here today, but not for most of our sisters in the rest of the world, who are still forced into premature	чорним чаєм, бо її молока недостатньо. Коли солдати вриваються до камери, щоб згвалтувати її старшу доньку, вона хапає її та не відпускає, навіть коли їй до голови приставили рушницю. Якимось чином родина вижила там 16 місяців, і тоді, завдяки надзвичайному талану та пристрасному серцю молодого американця, Саші Чанова, якому вдалося посадити її на рятувальний літак США, Роуз Мапендо та її дев'ятеро дітей опинилися у Феніксі, штат Арізона, де вони тепер живуть у спокої. Мовою суахілі "мапендо" означає "велика любов". Головні персонажі моїх книг - це сильні та пристрасні жінки, як Роуз Мапендо. Я їх не вигадую, у цьому немає потреби. Я дивлюся навкруги та бачу їх усюди. Я працювала з жінками та для жінок усе життя. Я добре їх знаю. Я народилася давним-давно, дуже далеко в патріархальній католицькій родині. Не дивно, що у віці п'яти років я вже стала палкою феміністкою. Щоправда, це поняття ще не знали у Чилі, тому ніхто не розумів, що зі мною не так. (Сміх) Скоро я дізналась про високу ціну свободи та сумніву у патріархаті. Та я була рада заплатити її, бо за
---	--

marriage, prostitution, forced labor. They have children that they don't want or they cannot feed. They have no control over their bodies or their lives. They have no education and no freedom. They are raped, beaten up and sometimes killed with impunity. For most Western young women of today, being called a "feminist" is an insult. Feminism has never been sexy, but let me assure you that it never stopped me from flirting, and I have seldom suffered from lack of men. (Laughter) Feminism is not dead, by no means. It has evolved. If you don't like the term, change it, for Goddess' sake. Call it "Aphrodite" or "Venus" or "bimbo" or whatever you want. The name doesn't matter, as long as we understand what it is about, and we support it. So here's another tale of passion, and this is a sad one. The place is a small women's clinic in a village in Bangladesh. The year is 2005. Jenny is a young American dental hygienist who has gone to the clinic as a volunteer during her three-week vacation. She's prepared to clean teeth, but when she gets there, she finds out that there are no doctors, no dentists, and the clinic is just a hut full of flies. Outside, there is a line of women who have waited several hours to be	кожен отриманий удар я могла нанести два. (Сміх) Одного разу, коли моїй доньці Паулі було за двадцять, вона сказала, що фемінізм - застаріле явище, і мені слід забути про це. Ми дуже посварилися. Фемінізм застарілий? Так, для таких привілейованих жінок, як моя донька, та для усіх присутніх тут, але не для більшості наших сестер в решті світу, яких досі примушують до ранніх шлюбів, проституції, примусової праці. У них народжуються діти, яких вони не хочуть та не можуть прогодувати. Вони не можуть контролювати власне тіло чи життя. Вони не мають ні освіти, ні свободи. Їх б'ють, гвалтують та іноді безкарно вбивають. Більшість сучасних жінок Заходу образяться, якщо їх назвуть феміністками. Фемінізм ніколи не вважався сексуальним, та дозвольте вас запевнити, що це ніколи не заважало мені фліртувати, і я рідко страждала від нестачі чоловіків. (Сміх) Фемінізм не зник у жодному разі. Він розвинувся. Якщо Вам не подобається цей термін, змініть його, заради Богині. Дайте назву "Афродіта", "Венера" чи "бімбо" - будь-яку, назва не має значення,
---	---

treated. The first patient is in excruciating pain because she has several rotten molars. Jenny realizes that the only solution is to pull out the bad teeth. She's not licensed for that; she has never done it. She risks a lot and she's terrified. She doesn't even have the proper instruments, but fortunately, she has brought some novocaine. Jenny has a brave and passionate heart. She murmurs a prayer and she goes ahead with the operation. At the end, the relieved patient kisses her hands. That day the hygienist pulls out many more teeth. The next morning, when she comes again to the so-called clinic, her first patient is waiting for her with her husband. The woman's face looks like a watermelon. It is so swollen that you can't even see the eyes. The husband, furious, threatens to kill the American. Jenny is horrified at what she has done. But then, the translator explains that the patient's condition has nothing to do with the operation. The day before, her husband beat her up because she was not home in time to prepare dinner for him. Millions of women live like this today. They are the poorest of the poor. Although women do two-thirds of the world's labor,	головне, аби ми розуміли, про що йде мова, та підтримували його. Ось ще одна історія про пристрась, цього разу сумна. Події відбувалися у невеликій жіночій сільській клініці у Бангладеші. Був 2005 рік. Дженні - молода асистентка стоматолога, яка була волонтером у клініці протягом своєї тритижневої відпустки. Вона мала прочищати зуби, та коли вона приїхала туди, то дізналася, що лікарів та стоматологів там немає, а сама клініка - це хатина, повна мух. На вулиці стоїть черга жінок, які чекають декілька годин на прийом. У першої пацієнтки нестерпний біль, бо в неї кілька гнилих кутніх зубів. Дженні зрозуміла, що єдиним рішенням буде вирвати хворі зуби. У неї немає ліцензії на цю дію, вона ніколи цього не робила. Вона багатьом ризикує та дуже налякана. У неї немає необхідних інструментів, та на щастя, вона взяла трохи новокаїну. У Дженні хоробре та пристрасне серце. Вона шепоче молитву та наважується на операцію. Наприкінці позбавлена болю пацієнтка цілує її руки. Того дня асистентка стоматолога вирвала ще багато зубів. Наступного ранку, коли вона повернулася до "клініки",
---	--

they own less than one percent of the world's assets. They are paid less than men for the same work, if they're paid at all, and they remain vulnerable because they have no economic independence, and they are constantly threatened by exploitation, violence and abuse. It is a fact that giving women education, work, the ability to control their own income, inherit and own property benefits the society. If a woman is empowered, her children and her family will be better off. If families prosper, the village prospers, and eventually, so does the whole country. Wangari Maathai goes to a village in Kenya. She talks with the women and explains that the land is barren because they have cut and sold the trees. She gets the women to plant new trees and water them, drop by drop. In a matter of five or six years, they have a forest, the soil is enriched, and the village is saved. The poorest and most backward societies are always those that put women down. Yet this obvious truth is ignored by governments and also by philanthropy. For every dollar given to a women's program, 20 dollars are given to men's programs.	її перша пацієнтка чекала на неї зі своїм чоловіком. Обличчя цієї жінки виглядало, наче кавун. Воно було таке опухле, що не можна було розгледіти очей. Її чоловік був розлючений та погрожував вбити американку. Дженні була нажахана тим, що вона зробила, та перекладач пояснив, що стан пацієнтки не пов'язаний з операцією. За день до цього чоловік відлупцював її, бо вона не прийшла вчасно додому, щоб приготувати йому вечерю. Мільйони жінок живуть так щодня, на межі чи за межею бідності. І хоча жінки виконують дві третини праці у світі, вони володіють менш, ніж одним відстоком світового майна. Їм платять менше, ніж чоловікам, за ту ж саму роботу, якщо взагалі щось платять, і вони залишаються вразливими, бо не мають економічної незалежності. Їм постійно погрожують експлуатацією, насильством чи жорстоким ставленням. Точно відомо, що надання жінкам освіти, роботи, можливості керувати власним доходом, успадковувати майно та володіти ним, приносить користь суспільству. Якщо у жінки будуть повноваження, краще житимуть її діти та родина. Якщо процвітатимуть сім'ї, процвітатимуть й селища,
--	--

Women are 51 percent of humankind.
Empowering them will change everything,
more than technology and design and entertainment.
I can promise you that women working together --
linked, informed and educated --
can bring peace and prosperity to this forsaken planet.
In any war today, most of the casualties are civilians,
mainly women and children.
They are collateral damage.
Men run the world,
and look at the mess we have.
What kind of world do we want?
This is a fundamental question that most of us are asking.
Does it make sense to participate in the existing world order?
We want a world where life is preserved
and the quality of life is enriched for everybody,
not only for the privileged.
In January, I saw an exhibit of Fernando Botero's paintings
at the UC Berkeley library.
No museum or gallery in the United States,
except for the New York gallery that carries Botero's work,
has dared to show the paintings,
because the theme is the Abu Ghraib prison.
They are huge paintings of torture and abuse of power,
in the voluminous Botero style.
I have not been able to get those images out of my mind
or my heart.
What I fear most is power with impunity.
I fear abuse of power, and the power

а згодом й уся країна.
Вангарі Маатаї їде у село в Кенії.
Вона говорить з жінками та пояснює, що земля неродюча, бо дерева вирубали та продали.
Вона переконує жінок посадити та поливати нові дерева, крапля за краплею.
Через п'ять чи шість років вони вже мали ліс,
землю удобрили, і село було врятоване.
Найбідніші та найвідсталіші суспільства
завжди применшують роль жінок.
Однак цю очевидну правду ігнорують і уряди, і благодійні установи.
Тоді як один долар віддається на програму для жінок,
20 доларів призначаються чоловічій програмі.
Жінки становлять 51% усього людства.
Якщо їм надати більше повноважень, зміниться все, не лише технології, дизайн чи розваги.
Я запевняю Вас, що об'єднані, поінформовані та освічені жінки можуть принести мир та процвітання цій занедбаній планеті.
У сьогоdnішніх війнах нещасні випадки трапляються з мирними жителями,
здебільшого з жінками та дітьми.
Вони є другорядними втратами.
Чоловіки керують світом, і погляньте на безлад, який у ньому панує.
Яким ми хочемо бачити світ?
Це основне питання, яким задається більшість з нас.
Чи є сенс брати участь в наявному світовому порядку?

to abuse.
 In our species, the alpha males define reality,
 and force the rest of the pack to accept that reality and follow the rules.
 The rules change all the time, but they always benefit them,
 and in this case, the trickle-down effect, which does not work in economics,
 works perfectly.
 Abuse trickles down from the top of the ladder to the bottom.
 Women and children, especially the poor, are at the bottom.
 Even the most destitute of men have someone they can abuse -- a woman or a child.
 I'm fed up with the power that a few exert over the many through gender, income, race and class.
 I think that the time is ripe to make fundamental changes in our civilization.
 But for real change, we need feminine energy in the management of the world.
 We need a critical number of women in positions of power, and we need to nurture the feminine energy in men.
 I'm talking about men with young minds, of course.
 Old guys are hopeless; we have to wait for them to die off.
 (Laughter)
 Yes, I would love to have Sophia Loren's long legs and legendary breasts.
 But given a choice, I would rather have the warrior hearts of Wangari Maathai, Somaly Mam, Jenny, and Rose Mapendo.

Ми хочемо мати світ, у якому життя оберігаються,
 і якість життя покращується для кожного,
 не лише для привілейованих осіб.
 У січні я була на виставці картин Фернандо Ботеро,
 у бібліотеці Каліфорнійського університету в Берклі.
 Жоден музей чи галерея у Сполучених Штатах,
 окрім галереї у Нью-Йорку, яка виставляє роботи Ботеро,
 не наважились показати його картини, адже їх тема - в'язниця Абу-Грейб.
 У цих величезних картинах зображуються катування та зловживання владою,
 у гротескному стилі Ботеро.
 Ці образи так і залишились у моїй свідомості та в моєму серці.
 Найбільше я боюся безкарної влади.
 Я боюся зловживання владою та владою для зловживання.
 У нашому біологічному виді альфа-самці визначають стан речей та змушують решту зграї прийняти їх реальність та слідувати правилам.
 Правила змінюються постійно, та вони завжди вигідні їм,
 і в такому випадку ефект просочування благ згори донизу, який не працює в економіці, реалізовується без проблем.
 Зловживання просочується з вершини драбини до дна.
 Жінки та діти, особливо бідні, знаходяться на дні.
 Навіть у найбіднішого з чоловіків є кого принижувати - жінку чи дитину.
 Мені остогидло, що деякі люди

I want to make this world good. Not better -- but to make it good. Why not? It is possible. Look around in this room -- all this knowledge, energy, talent and technology. Let's get off our fannies, roll up our sleeves and get to work, passionately, in creating an almost-perfect world. Thank you. (Applause and cheers)	використовують владу над більшістю через статть, дохід, расу чи клас. Я думаю, що прийшов час здійснити фундаментальні зміни в нашій цивілізації. Та щоб зміни були справжніми, потрібна жіноча енергія в світовому менеджменті. Нам вкрай необхідні жінки на владних посадах, і нам потрібно плекати жіночу енергію в чоловіках. Звичайно, я маю на увазі чоловіків з молодим розумом. Старі чоловіки безнадійні, нам треба зачекати, поки вони вимруть. (Сміх) Так, я б хотіла мати довгі ноги, як у Софі Лорен, та її легендарні груди. Та, якби я могла вибрати, то краще б мала бойове серце, як у Ванграгі Маатаї, Сомалі Мам, Дженні та Роуз Мапендо. Я хочу зробити цей світ добрим. Не кращим, а добрим. Чому ні? Це можливо. Роззирніться довкола: в цій аудиторії ми бачимо знання, енергію, талант та технології. Піднімімо наші сідниці, закатаймо рукава та приступімо до роботи із запалом, щоб створити майже ідеальний світ. Дякую.
--	--

French transcript
Merci beaucoup. C'est vraiment effrayant d'être ici face à des gens aussi intelligents. Je suis venue vous raconter quelques histoires de passion. Il y a un proverbe juif que j'adore:

Qu'est ce qui est plus vrai que la vérité? Réponse: une histoire.
 Je suis une conteuse. Je veux vous transmettre quelque chose de plus vrai que la vérité
 qui parle de notre humanité commune.
 Toutes les histoires m'intéressent, certaines me hantent
 à tel point que je finis par les écrire.
 Certains thèmes sont récurrents:
 la justice, la loyauté, la violence, la mort,
 les sujets sociaux et politiques, la liberté.
 J'ai conscience des mystères qui nous entourent
 c'est pour cela que je parle de coïncidences, de prémonitions,
 d'émotions, de rêves, du pouvoir de la nature, de magie.
 Depuis 20 ans, j'ai écrit quelques livres
 mais je suis restée dans l'anonymat jusqu'en février 2006,
 date à laquelle j'ai porté le drapeau olympique pour les Jeux Olympiques en
 Italie.
 Ça m'a rendue célèbre. Maintenant les gens me reconnaissent chez Macy's
 et mes petits-enfants pensent que je suis cool.
 (Rires)
 Permettez-moi de vous parler de mes quatre minutes de gloire.
 Une organisatrice de la cérémonie des Jeux Olympiques...
 de la cérémonie d'ouverture
 m'a appelée pour me dire que j'avais été choisie
 pour être l'une des porte-drapeaux.
 Je lui ai répondu que c'était certainement une erreur
 parce que je suis tout sauf une athlète.
 En fait, je n'étais même pas sûre de pouvoir faire le tour du stade
 sans un déambulateur.
 (Rires)
 On m'a répondu que ce n'était pas une blague
 et que ce serait la première fois
 que le drapeau ne serait porté que par des femmes.
 Cinq femmes représentant cinq continents
 plus trois médaillées d'or olympiques.
 Evidemment, ma première question a été:
 que vais-je me mettre?
 (Rires)
 Un uniforme, a-t-elle répondu
 et elle m'a demandée mes mesures.
 Mes mesures...
 J'ai eu soudain une vision de moi-même, emmitouflée dans un anorak,
 déguisée en Bonhomme Michelin.
 (Rires)
 Mi-février,
 je me suis retrouvée à Turin, où la foule hurlait

dès que l'une des 80 équipes olympiques apparaissait au coin d'une rue.
Ces athlètes avaient tout donné pour participer à ces Jeux.
Ils méritaient tous de gagner. Mais le facteur chance intervient.
La neige, la glace, la force du vent
peuvent déterminer le résultat d'une course ou d'un match.
Mais ce qui compte le plus... plus que l'entraînement ou la chance... c'est le
coeur.
Seul un coeur vaillant et déterminé remportera la médaille d'or.
C'est la passion qui l'emporte.
Les rues de Turin étaient couvertes d'affiches rouges
reprenant le slogan des Jeux Olympiques.
La passion vit ici. N'est ce pas toujours vrai?
Le cœur est notre moteur, c'est lui qui scelle notre destin.
C'est ce dont j'ai besoin pour les personnages de mes livres:
un coeur empli de passion.
J'ai besoin de marginaux, de dissidents, d'aventuriers, de rebelles
qui remettent en cause, contournent les lois, prennent des risques.
Des gens comme vous tous ici présents.
Les gens aimables et plein de bon sens ne font pas des personnages
intéressants.
(Rires)
Ils font juste de bons ex-maris
(Rires)
(Applaudissements)
Dans la pièce verte du stade, j'ai rencontré les autres porte-drapeaux:
trois athlètes et les actrices Susan Sarandon et Sophia Loren
et aussi deux femmes au coeur passionné.
Wangari Maathai, une Kenyane qui a remporté le Prix Nobel
et a participé à la plantation de 30 millions d'arbres. Grâce à cela,
elle a changé la structure des sols, le climat
de certaines régions d'Afrique et bien sûr
les conditions économiques de nombreux villages.
Et Somaly Mam, une militante cambodgienne qui lutte de toute ses forces
contre la prostitution des enfants.
A 14 ans, son grand-père l'a vendue dans un bordel.
Elle nous a parlées de ces petites filles violées par des hommes qui croient que
faire l'amour avec une très jeune vierge les guérira du SIDA
et de ces bordels où des enfants sont forcés de coucher avec cinq, dix
ou quinze clients par jour
et s'ils se rebellent, on les torture à l'électricité.
Dans cette pièce verte, j'ai reçu mon uniforme,
pas le genre de vêtements que je porte habituellement
mais c'était loin du Bonhomme Michelin
que j'avais imaginé. Pas mal du tout en fait.
Je ressemblais à un réfrigérateur.

(Rires)

Mais c'était le cas de la plupart des porte-drapeaux, à part Sophia Loren, symbole universel de beauté et de passion.

Sophia a plus de 70 ans et elle est magnifique.

Sexy, grande, mince, très bronzée.

Comment peut-on être aussi bronzée et ne pas avoir la moindre ride?

Je n'en sais rien.

Lorsqu'on lui a demandé à la télévision, "Comment pouvez-vous être aussi belle?"

elle a répondu, "la posture. Mon dos est toujours droit et je ne fais pas ces bruits que font les vieux."

(Rires)

Voilà un tuyau pour vous tous de l'une des plus belles femmes du monde.

On ne grogne pas, on ne tousse pas, on ne siffle pas en respirant, on ne parle pas tout seul et on ne pète pas.

(Rires)

Bon, elle n'a pas tout à fait dit ça.

(Rires)

A un moment, autour de minuit, on nous a réunies dans les couloirs d'accès au stade, les haut-parleurs ont accueilli la levée du drapeau olympique et la musique a commencé

la même musique qu'ici d'ailleurs

la Marche d'Aida.

Sophia Loren était juste devant moi, elle fait bien trente centimètres de plus que moi

sans compter la choucroute.

(Rires)

Elle se déplaçait avec grâce, telle une girafe dans la savane africaine, portant le drapeau sur son épaule et moi trotinant derrière...

(Rires)

... sur la pointe des pieds, tenant le drapeau à bout de bras.

Du coup, ma tête était juste sous ce satané drapeau.

(Rires)

Les caméras n'en avaient que pour Sophia évidemment, une chance pour moi parce que sur la plupart des photos de presse on me voit aussi mais entre les jambes de Sophia.

(Rires)

Un endroit où beaucoup d'hommes aimeraient être.

(Rires)

(Applaudissements)

Les quatre plus belles minutes de ma vie se sont déroulées dans ce stade olympique.

Mon mari est vexé quand je dis ça.

Il faut que je lui explique que nos affaires privées prennent généralement moins de quatre minutes...
(Rires)
...et qu'il ne fallait donc pas qu'il le prenne pour lui.
J'ai encore toutes les coupures de presse de ces quatre magnifiques minutes, je ne veux pas les avoir oubliées quand l'âge aura fait son oeuvre.
Pour toujours, je veux garder dans mon coeur l'expression "passion" olympique.
Alors voici un conte de la passion:
Nous sommes en 1998 dans un camp de réfugiés Tutsi au Congo.
Au passage, 80% des réfugiés et des populations déplacées dans le monde sont des femmes et des jeunes filles.
Cet endroit du Congo, on peut l'appeler un camp de la mort parce que ceux qui n'y sont pas tués, meurent de maladie ou de faim.
Les protagonistes de cette histoire sont une jeune femme, Rose Mapendo et ses enfants.
Elle est veuve et enceinte.
Les soldats l'ont forcée à regarder son mari se faire torturer et être assassiné.
Elle est parvenue à sauver ses sept enfants et quelques mois plus tard, elle a mis au monde deux jumeaux prématurés.
Deux petits garçons.
Elle coupe le cordon ombilical avec un bâton et le noue avec ses propres cheveux.
Elle donne le nom des deux chefs du camp à ses jumeaux pour gagner leur estime et elle les nourrit avec du thé noir parce que son lait ne suffit pas.
Quand les soldats sont entrés dans la cellule pour violer sa fille aînée, elle s'est accrochée à elle et a refusé de les laisser faire malgré le revolver qu'ils tenaient contre sa tempe.
Finalement, la famille a survécu pendant 16 mois par une chance extraordinaire et grâce au courage d'un jeune homme américain, Sasha Chanoff, qui est parvenu à les mettre dans l'avion d'une organisation humanitaire.
Rose Mapendo et ses neuf enfants se sont retrouvés à Phoenix dans l'Arizona où ils vivent aujourd'hui et ils vont bien.
En Swahili, Mapendo signifie "grand amour".
Dans mes livres, les femmes sont fortes et passionnées comme Rose Mapendo.
Je ne les invente pas. Ce n'est pas nécessaire.
Je regarde autour de moi, elles sont là.
Toute ma vie, j'ai travaillé pour et avec les femmes.
Je les connais bien.

Je suis née à une autre époque, au bout du monde,
dans une famille patriarcale, catholique et conservatrice.
Pas étonnant qu'à cinq ans, j'étais déjà une féministe convaincue...
bien que le terme n'existait pas au Chili à cette époque
alors tout le monde se demandait ce qui pouvait bien ne pas aller chez moi.

(Rires)

J'ai vite compris que le prix à payer pour ma liberté
et la remise en cause du patriarcat, serait élevé.

Mais je ne regrette rien. Pour chaque coup reçu,
j'ai été capable d'en rendre deux.

(Rires)

Un jour, ma fille Paula, qui devait avoir un peu plus de 20 ans
m'a dit que le féminisme était dépassé, que je devais passer à autre chose.

On a eu une dispute mémorable. Le féminisme est dépassé?

Oui pour les femmes privilégiées comme ma fille et nous tous ici

mais pas pour la plupart de nos soeurs dans le monde

livrées au mariage quand elles sont encore de jeunes filles,

à la prostitution, au travail forcé...

accouchant d'enfants qu'elles ne désirent pas ou ne peuvent pas nourrir.

Elle n'ont aucun droit sur leurs corps et sur leurs vies.

Pas d'éducation, pas de liberté.

On les viole, on les bat, on les tue parfois en toute impunité.

Pour la plupart des jeunes filles occidentales d'aujourd'hui

être qualifiée de féministe est une insulte.

Le féminisme n'a jamais été sexy mais soyez-en certains

ça ne m'a jamais empêchée de flirter

et d'avoir des hommes autour de moi.

(Rires)

Le féminisme n'est pas mort, en aucune manière.

Il a évolué. Et si vous n'aimez pas ce mot

changez-le, pour l'amour de Dieu, ou de sa Femme!

Appelez-le Aphrodite, Vénus, bimbo ou ce que vous voulez,

le nom n'a aucune importance

tant que nous savons de quoi il s'agit et que nous y croyons.

Voici un autre conte de la passion, une histoire très triste.

Il se déroule dans une clinique pour femmes dans un village du Bangladesh.

Nous sommes en 2005.

Jenny est une jeune hygiéniste dentaire

qui fait du volontariat

pendant ses trois semaines de vacances.

Elle s'est préparée à soigner des dents

et quand elle arrive, elle réalise qu'il n'y a aucun médecin présent,

aucun dentiste et la clinique est une cabane infestée de mouches.

Dehors, il y a une longue file d'attente composée de femmes

qui attendent là depuis plusieurs heures pour se faire soigner.

La première patiente souffre de douleurs atroces
à cause de plusieurs molaires cariées.
Jenny décide que la seule solution est d'extraire ces dents.
Elle n'est pas formée pour ça, elle ne l'a jamais fait.
C'est un grand risque et elle est terrifiée.
Elle n'a même pas le matériel nécessaire.
Heureusement elle a emporté de la novocaïne.
Jenny est courageuse et passionnée.
Elle murmure une prière et se lance dans l'extraction.
A la fin, la patiente soulagée lui embrasse les mains.
Ce jour-là, notre hygiéniste a arraché de nombreuses dents.
Le lendemain, quand elle arrive à la soi-disant clinique,
la même patiente l'attend avec son mari.
Le visage de la femme ressemble à une pastèque,
si gonflé qu'on ne voit même plus ses yeux.
Le mari est furieux, il menace de tuer les Américains.
Jenny est mortifiée en voyant ce qu'elle a provoqué
puis le traducteur explique
que l'état de la patiente n'a rien à voir avec l'opération.
La veille, son mari l'a battue parce qu'elle n'était pas à la maison
à temps pour préparer son dîner
Des millions de femmes vivent ça.
Elles sont parmi les plus pauvres.
Les femmes produisent les deux-tiers du travail dans le monde
et possèdent moins d'1% des actifs mondiaux.
Elles sont moins bien payées que les hommes, à travail égal,
- quand elles sont payées - et elles sont vulnérables
à cause de leur dépendance économique.
Elles sont constamment menacées par l'exploitation,
la violence et les abus.
Il est évident qu'en donnant aux femmes l'accès à l'éducation, au travail,
au contrôle de leurs revenus,
à l'héritage et à la propriété est une avancée sociétale.
Si une femme a plus de droits,
ses enfants et sa famille n'en vivront que mieux.
Si les familles prospèrent, les villages prospèrent
et c'est tout un pays qui finit par avancer.
Wangari Maathai se rend dans un village du Kenya.
Elle parle aux femmes et leur explique que la terre est stérile
parce que tous les arbres ont été coupés et vendus.
Elle montre aux femmes comment planter et arroser les arbres,
pied à pied.
En cinq ou six ans, il y a une forêt,
le sol s'est enrichi et le village est sauvé.
Les sociétés les plus pauvres et les plus arriérées

sont celles qui rabaissent le plus les femmes.
 Et pourtant cette criante vérité est ignorée des gouvernements
 et des philanthropes.
 Lorsque 1 dollar est donné aux programmes d'aide pour les femmes,
 20 dollars sont donnés pour les programmes destinés aux hommes.
 Les femmes représentent 51% de la population mondiale.
 Les aider changera tout...
 bien plus que la technologie, le design ou les loisirs.
 Je peux vous assurer que des femmes travaillant ensemble,
 des femmes intégrées, informées et éduquées
 peuvent apporter la paix et la prospérité sur cette planète en péril.
 Dans la plupart des guerres actuelles, l'essentiel des victimes sont des civils
 surtout des femmes et des enfants. Ce sont eux les dommages collatéraux.
 Les hommes dirigent le monde et regardez ce que ça donne.
 Quel monde voulons-nous?
 C'est une question essentielle que la plupart d'entre nous posons.
 Y a-t-il un sens à notre participation à ce monde?
 Nous voulons un monde dans lequel la vie est préservée
 et où la qualité de vie est meilleure pour chacun
 pas seulement pour quelques privilégiés.
 En janvier, j'ai vu une exposition de peintures de Fernando Botero
 à la bibliothèque de Berkeley.
 Il n'y a pas de musées ou de galeries aux Etats-Unis
 sinon à New York dans la galerie qui expose le travail de Botero
 et qui a osé exposer des peintures dont le thème
 est la prison d'Abu Ghraib.
 Ce sont de grandes oeuvres montrant la torture et l'abus de pouvoir
 dans le style tout en volumes de Botero.
 Je n'ai pas pu évacuer ces images de mon esprit
 et de mon coeur.
 Ce qui m'effraie le plus, c'est le pouvoir marié à l'impunité,
 j'ai peur de l'abus de pouvoir et du pouvoir des abus.
 Dans notre espèce, les mâles alpha définissent les réalités
 et forcent les autres à accepter cette réalité
 et à suivre les règles.
 Les règles changent perpétuellement mais restent à leur profit.
 Ici il s'agit de l'effet de ruissellement
 qui sans avoir aucune efficacité économique, fonctionne parfaitement.
 Ce sont les abus de l'effet de ruissellement allant du haut de l'échelle vers le
 bas.
 Les femmes et les enfants, surtout les pauvres, sont en bas.
 Même les hommes les plus démunis trouvent quelqu'un dont ils peuvent
 abuser,
 une femme ou un enfant.
 J'en ai assez du pouvoir exercé par quelques-uns sur beaucoup d'autres

pour des questions de genre, de revenus, de races et de classes sociales.
Je crois que le moment est venu d'apporter de profondes réformes
à notre civilisation.
Mais pour réaliser de vrais changements, nous avons besoin des femmes
pour gérer le monde.
Il faut qu'un nombre suffisant de femmes occupent des postes-clés
et nous devons mettre en valeur la part féminine de chaque homme.
Je parle d'hommes jeunes d'esprit évidemment.
Les vieux sont sans espoir, il faut juste attendre qu'ils meurent.
(Rires)
Oui, j'aimerais avoir les longues jambes de Sophia Loren
et sa poitrine de légende.
Mais si j'avais le choix, je prendrais plutôt le coeur vaillant
de Wangari Maathai, de Somaly Mam, de Jenny et de Rose Mapendo.
Je veux que ce monde devienne juste.
Pas meilleur mais juste.
Et pourquoi ne serait-ce pas possible? Regardez autour de vous...
toute cette connaissance, cette énergie, ce talent, cette technologie.
Bougeons-nous les fesses, remontons nos manches
et mettons nous au travail avec passion
pour créer un monde presque parfait.
Merci.

THEME: EDUCATION

Подивіться відеовиступ англійською мовою, використовуючи субтитри. Прочитайте текст англійською мовою та його переклад на українську мову. Визначте жанр та стиль тексту.

- Проаналізуйте оригінал та переклад на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.
- Які помилки та неточності допустив перекладач?
- Яка цільова аудиторія тексту?
- Доведіть свої припущення на конкретних прикладах.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його послідовно.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його синхронно.

SIR KEN ROBINSON “DO SCHOOLS KILL CREATIVITY?”

Sir Ken Robinson makes an entertaining and profoundly moving case for creating an education system that nurtures (rather than undermines) creativity. Creativity expert Sir Ken Robinson challenged the way we educate our children, championing a radical rethink of how our school systems cultivate creativity and acknowledge multiple types of intelligence.

TED Ideas change everything

WATCH

Do schools kill creativity?

78,728,480 plays | Sir Ken Robinson | TED2006 • February 2006

English transcript	Ukrainian transcript
Good morning. How are you? (Audience) Good. It's been great, hasn't it? I've been blown away by the whole thing. In fact, I'm leaving. (Laughter) There have been three themes running through the conference, which are relevant to what I want to talk about. One is the extraordinary evidence of human creativity in all of the presentations that we've had and in all of the people here; just the variety of it and the range of it. The second is that it's put us in a place where we have no idea what's going to happen in terms of the future. No idea how this may play out. I have an interest in education. Actually, what I find is, everybody has an interest in education. Don't you? I find this very interesting. If you're at a dinner party, and you say you work in education -- actually, you're not often at dinner parties, frankly. (Laughter) If you work in education, you're not asked. (Laughter) And you're never asked back, curiously. That's strange to me. But if you are, and you say to somebody, you know, they say, "What do you do?" and you say you work in education,	Доброго ранку. Як справи? Чудова конференція, чи не так? Я був у захваті від попередніх виступів. Тож, я мабуть піду. (Сміх) Тут було три теми впродовж конференції, які стосуються того, про що я хочу поговорити. Одна з них — надзвичайні докази людської творчості в усіх презентаціях, які ми тут бачили, та в усіх людях, тут присутніх. Сама широта та розмах заходу. Друга — це те, що ми всі опинилися в місці, де ми й гадки не маємо, що з нами станеться в майбутньому. Жодної здогадки, чим це все врешті обернеться. Мене дуже цікавить освіта... власне, я помічаю, що всіх і кожного цікавить освіта. Хіба вас ні? Дуже цікаво. Наприклад, ви на вечірці і кажете комусь, що працюєте в галузі освіти... Власне, ви нечасто буваєте на вечірках, якщо ви працюєте в освіті. (Сміх) Вас не запрошують. Що цікаво, навіть у відповідь на ваше запрошення. Це мене дивує. Але якщо ви на вечірці й на чиесь запитання «Ким ви працюєте?» відповідаєте, що працюєте в сфері освіти, ви побачите, як кров відливає від обличчя вашого співрозмовника, і він думає: «О Боже, чому я? У мій єдиний вихідний за весь тиждень». (Сміх)

you can see the blood run from their face.
They're like, "Oh my God. Why me?"
(Laughter)
"My one night out all week."
(Laughter)
But if you ask about their education, they pin you to the wall, because it's one of those things that goes deep with people, am I right? Like religion and money and other things.
So I have a big interest in education, and I think we all do.
We have a huge vested interest in it, partly because it's education that's meant to take us into this future that we can't grasp.
If you think of it, children starting school this year will be retiring in 2065.
Nobody has a clue, despite all the expertise that's been on parade for the past four days, what the world will look like in five years' time.
And yet, we're meant to be educating them for it.
So the unpredictability, I think, is extraordinary.
And the third part of this is that we've all agreed, nonetheless, on the really extraordinary capacities that children have -- their capacities for innovation.
I mean, Sirena last night was a marvel, wasn't she?
Just seeing what she could do.
And she's exceptional, but I think she's not, so to speak, exceptional in the whole of childhood.
What you have there is a person of extraordinary dedication who found a talent.
And my contention is, all kids have

Але якщо ви спитаєте про їхню освіту, вони просто притиснуть вас до стіни. Тому що це — одна з тих речей, які дуже глибоко зачіпають людей, чи не так?
Так само, як релігія, гроші і таке інше.
Я дуже цікавлюся освітою, гадаю, як і всі ми.
Вона цікавить нас особливо гостро почасти тому, що саме освіта має привести нас до майбутнього, що його ми не можемо уявити.
Якщо замислитися, діти, які цьогоріч ідуть до школи, виходитимуть на пенсію у 2065 році. Ніхто й гадки не має — попри всі ці знання, що демонстрували тут протягом останніх 4 днів, — яким буде світ навіть через п'ять років. І все ж ми маємо якось їх підготувати до нього. Тож, я гадаю, ситуація тут надзвичайно непередбачувана.
І третя причина — це те, що ми всі погоджуємося, що діти мають надзвичайні можливості — дивовижну спроможність до інновацій. Сірена вчора ввечері — це просто диво, правда ж? Що вона може зробити! Вона — виняток, але, з іншого боку, вона не є винятком в масштабі всіх дітей світу.
Що ми тут маємо — надзвичайно наполегливу людину, яка знайшла в собі талант. Але я маю на увазі, що в кожній дитини надзвичайні таланти.

tremendous talents,
and we squander them, pretty
ruthlessly.
So I want to talk about education,
and I want to talk about creativity.
My contention is that creativity now
is as important in education as
literacy,
and we should treat it with the same
status.
(Applause)
Thank you.
(Applause)
That was it, by the way. Thank you
very much.
(Laughter)
So, 15 minutes left.
(Laughter)
"Well, I was born ... "
(Laughter)
I heard a great story recently -- I love
telling it --
of a little girl who was in a drawing
lesson.
She was six, and she was at the back,
drawing,
and the teacher said this girl hardly
ever paid attention,
and in this drawing lesson, she did.
The teacher was fascinated.
She went over to her, and she said,
"What are you drawing?"
And the girl said, "I'm drawing a
picture of God."
And the teacher said, "But nobody
knows what God looks like."
And the girl said, "They will in a
minute."
(Laughter)
When my son was four in England --
actually, he was four everywhere, to
be honest.
(Laughter)
If we're being strict about it, wherever
he went, he was four that year.

А ми їх розтринькуємо, доволі
безтурботно.
Тож, я хочу поговорити про освіту
і творчість. Моя думка полягає в
тому,
що творчість сьогодні не менш
важлива в освіті, ніж грамотність,
і ми маємо надати їй такий же
статус.
(Оплески) Дякую. До речі, це все.
Дуже дякую. (Сміх) Тож, у мене ще
15 хвилин.
Я народився... ні (Сміх)
Я нещодавно почув чудову
історію... обожнюю її розповідати...
про маленьку дівчинку, яка ходила
на уроки малювання. Їй було шість,
вона сиділа позаду,
і вчителька казала, що ця дівчинка
була зазвичай неуважна, а на уроках
малювання ставала уважною.
Вчительку це зацікавило, вона
підійшла до неї
та спитала: «Що ти малюєш?»
Дівчинка відповіла: «Я малюю
Бога».
Тоді вчителька сказала: «Але ніхто
не знає, як виглядає Бог».
А дівчинка відповіла: «За хвилину
дізнаються».
(Сміх)
Коли моєму сину виповнилося
чотири, в Англії...
власне, йому всюди було чотири,
якщо чесно. (Сміх)
Строго кажучи, куди б він не
поїхав, йому скрізь було того року
чотири.
Він грав в п'єсі про Різдво.
Ви пам'ятаєте сюжет? О, це було
дещо.
Це була велика історія. Мел Гібсон
зняв продовження.
Можливо, ви його бачили: «Різдво
II». Джеймсу дісталася роль

He was in the Nativity play. Do you remember the story? (Laughter) No, it was big, it was a big story. Mel Gibson did the sequel, you may have seen it. (Laughter) "Nativity II." But James got the part of Joseph, which we were thrilled about. We considered this to be one of the lead parts. We had the place crammed full of agents in T-shirts: "James Robinson IS Joseph!" (Laughter) He didn't have to speak, but you know the bit where the three kings come in? They come in bearing gifts, gold, frankincense and myrrh. This really happened. We were sitting there, and I think they just went out of sequence, because we talked to the little boy afterward and said, "You OK with that?" They said, "Yeah, why? Was that wrong?" They just switched. The three boys came in, four-year-olds with tea towels on their heads. They put these boxes down, and the first boy said, "I bring you gold." And the second boy said, "I bring you myrrh." And the third boy said, "Frank sent this." (Laughter) What these things have in common is that kids will take a chance. If they don't know, they'll have a go. Am I right? They're not frightened of being wrong. I don't mean to say that being wrong is the same thing as being creative. What we do know is, if you're not	Йосипа, ми були дуже цьому раді. Ми вважали, що це одна з головних ролей. Ми найняли натовп людей у футболках з написом «Джеймс Робінсон» — це Йосип!» (Сміх) У його ролі не було діалогу, то був епізод, де заходять троє волхвів. Вони увійшли з подарунками і принесли золото, пахощі та мирру. Це було насправді. Ми сиділи дивилися, і, здається, вони переплутали дари. Ми після спектаклю розмовляли з малим і запитали його: «Все було гаразд?» А він відповів: «Так, а що, щось не так?» Вони просто помінялися, і все. Тож, входить троє хлопців чотирьох років, з рушниками на головах, і ставлять на підлогу коробки, і перший каже: «Я приніс вам золото». А другий каже «Я приніс вам мирру». А третій каже: «Френк передав ось це». (Сміх) Що в цих історіях спільного — це те, що діти хапаються за можливість. Якщо вони не знають чогось, вони спробують. Я маю рацію? Вони не бояться помилитися. Я не хочу сказати, що постійно помилятися — це означає бути творчим. Але ми знаємо, що коли ти не готовий помилитися, то ніколи не створиш нічого оригінального.
--	---

prepared to be wrong,
 you'll never come up with anything
 original --
 if you're not prepared to be wrong.
 And by the time they get to be adults,
 most kids have lost that capacity.
 They have become frightened of
 being wrong.
 And we run our companies like this.
 We stigmatize mistakes.
 And we're now running national
 education systems
 where mistakes are the worst thing
 you can make.
 And the result is that we are educating
 people
 out of their creative capacities.
 Picasso once said this, he said that all
 children are born artists.
 The problem is to remain an artist as
 we grow up.
 I believe this passionately, that we
 don't grow into creativity,
 we grow out of it.
 Or rather, we get educated out of it.
 So why is this?
 I lived in Stratford-on-Avon until
 about five years ago.
 In fact, we moved from Stratford to
 Los Angeles.
 So you can imagine what a seamless
 transition this was.
 (Laughter)
 Actually, we lived in a place called
 Snitterfield,
 just outside Stratford,
 which is where Shakespeare's father
 was born.
 Are you struck by a new thought? I
 was.
 You don't think of Shakespeare
 having a father, do you?
 Do you?
 Because you don't think of
 Shakespeare being a child, do you?

Якщо ти не готовий помилитися. А
 до того моменту, коли вони стають
 дорослими,
 більшість з дітей вже втрачають цю
 здатність.
 Вони бояться робити помилки.
 І, до речі, ми саме так керуємо
 компаніями.
 Ми не прощаємо помилок. І ми так
 само
 працюємо з національною
 системою освіти, де
 помилки — це найгірше, що ви
 можете зробити.
 І, як наслідок, у процесі навчання
 ми забираємо в дітей
 їхні творчі здібності. Пікассо
 колись сказав,
 що всі діти народжуються митцями.
 Проблема в тому, щоб залишитися
 митцем, коли подорослішаєш. Я
 вірю в це всім серцем:
 ми не набуваємо творчих
 здібностей з віком,
 ми їх переростаємо. Точніше, ми
 навчаємося їх втрачати.
 Чому так відбувається?
 Років п'ять тому я жив у
 Стретфорді-на-Ейвоні.
 До речі, ми переїхали зі
 Стретфорду-на-Ейвоні до Лос-
 Анджелесу.
 Тож, можете собі уявити, який це
 був легкий переїзд.
 (Сміх) Насправді,
 ми жили в містечку під назвою
 Сніттерфілд,
 неподалік від Стретфоду, там ще
 народився батько Шекспіра. Вас
 нічого не зачепило? Мене — так.
 Ви не думали, що в Шекспіра був
 батько, так?
 Так? Тому що ви не думали про те,
 що Шекспір був дитиною, правда?
 Семирічний Шекспір? Я ніколи про

Shakespeare being seven? I never thought of it. I mean, he was seven at some point. He was in somebody's English class, wasn't he? (Laughter) How annoying would that be? (Laughter) "Must try harder." (Laughter) Being sent to bed by his dad, to Shakespeare, "Go to bed, now!" To William Shakespeare. "And put the pencil down!" (Laughter) "And stop speaking like that." (Laughter) "It's confusing everybody." (Laughter) Anyway, we moved from Stratford to Los Angeles, and I just want to say a word about the transition. Actually, my son didn't want to come. I've got two kids; he's 21 now, my daughter's 16. He didn't want to come to Los Angeles. He loved it, but he had a girlfriend in England. This was the love of his life, Sarah. He'd known her for a month. (Laughter) Mind you, they'd had their fourth anniversary, because it's a long time when you're 16. He was really upset on the plane. He said, "I'll never find another girl like Sarah." And we were rather pleased about that, frankly -- (Laughter) because she was the main reason we were leaving the country.	це не думав. Тобто, йому колись було сім років. Він ходив на чийсь уроки англійської, чи не так? Якось ніяково. (Сміх) «Треба бути стараннішим». Батько вкладав його спати, ну, знаєте, Шекспіру: «Час лягати спати», Вільяму Шекспіру, «Поклади олівця, і перестань так розмовляти. Ніхто тебе не розуміє». (Сміх) Тож, ми перебралися зі Стретфорду до Лос-Анджелеса, до речі, хочу декілька слів сказати про переїзд. Син не хотів їхати. У мене двоє дітей. Сину зараз 21 рік, а доньці — 16. Він не хотів їхати до Лос- Анджелесу. Йому подобалося місто, але в Англії у нього була подружка. Вона була коханням його життя, Сара. Вони були знайомі вже місяць. Звертаю вашу увагу, вони тільки-но відсвяткували свій четвертий ювілей, адже місяць — це багато, коли тобі 16. Отже, він був дуже засмучений під час польоту і сказав: «Я більше ніколи не зустріну такої, як Сара». Ми, до речі, були раді його словам, якщо чесно, тому що вона була головною причиною, чому ми їхали з країни. (Сміх) Але коли ти приїздиш до Америки, або подорожуєш, помічаєш одну цікаву річ: кожна система освіти на планеті має однакову ієрархію предметів.
---	---

(Laughter) But something strikes you when you move to America and travel around the world: every education system on earth has the same hierarchy of subjects. Every one. Doesn't matter where you go. You'd think it would be otherwise, but it isn't. At the top are mathematics and languages, then the humanities. At the bottom are the arts. Everywhere on earth. And in pretty much every system, too, there's a hierarchy within the arts. Art and music are normally given a higher status in schools than drama and dance. There isn't an education system on the planet that teaches dance every day to children the way we teach them mathematics. Why? Why not? I think this is rather important. I think math is very important, but so is dance. Children dance all the time if they're allowed to, we all do. We all have bodies, don't we? Did I miss a meeting? (Laughter) Truthfully, what happens is, as children grow up, we start to educate them progressively from the waist up. And then we focus on their heads. And slightly to one side. If you were to visit education as an alien and say "What's it for, public education?" I think you'd have to conclude, if you	Кожна. Хоч куди ти поїхав. Здавалося б, має бути навпаки, але ні. На вершині — математика та мови, потім гуманітарні науки, а внизу — мистецтва. Скрізь на Землі. І майже в кожній системі однакова ієрархія в мистецтвах. Образотворче мистецтво та музика в школах зазвичай мають вищий статус, ніж драма й танці. Немає жодної системи освіти на планеті, яка б вчила дітей танцям кожного дня, так само, як ми вчимо дітей математиці. Чому? Чому ні? Я гадаю, це важливо. Я думаю, що математика дуже важлива, але танці важливі теж. Діти танцюють весь час, коли їм це дозволяють, ми всі танцюємо. У всіх нас є тіла, правда? Або я щось не так розумію? (Сміх) Відверто кажучи, ось що відбувається. Коли діти підростають, ми починаємо вчити їх від пояса та вище. А потім концентруємося на голові. І дещо з одного боку. Уявіть, що ви прибулець, дивитесь на систему освіти й питаєте : «А для чого вона - загальна освіта?» Я гадаю, щоб відповісти на це запитання, треба подивитися на результат, хто виграє в цьому, хто робить все, що треба, кому дістаються всі нагороди, хто перемагає... Я думаю, висновок звучав би так: головна мета загальної освіти
---	---

look at the output, who really succeeds by this, who does everything they should, who gets all the brownie points, who are the winners -- I think you'd have to conclude the whole purpose of public education throughout the world is to produce university professors. Isn't it? They're the people who come out the top. And I used to be one, so there. (Laughter) And I like university professors, but, you know, we shouldn't hold them up as the high-water mark of all human achievement. They're just a form of life. Another form of life. But they're rather curious. And I say this out of affection for them: there's something curious about professors. In my experience -- not all of them, but typically -- they live in their heads. They live up there and slightly to one side. They're disembodied, you know, in a kind of literal way. They look upon their body as a form of transport for their heads. (Laughter) Don't they? It's a way of getting their head to meetings. (Laughter) If you want real evidence of out-of- body experiences, by the way, get yourself along to a residential conference of senior academics and pop into the discotheque on the	по всьому світу — створювати університетських професорів. Чи не так? Це люди, які виходять з вершини. Я також був одним із них, тож ось. (Сміх) Ні, мені подобаються професори, але, знаєте, не треба ставитися до них як до найвищого досягнення людства. Вони — просто форма життя, тільки форма життя. Але вони доволі цікаві, і я кажу це з приязні до них. Є щось цікаве, з мого досвіду, в професорах... не у всіх, але зазвичай... вони живуть у своїх головах. Вони живуть там, здебільшого з одного боку голови. Вони немов без тіла, розумієте, майже буквально. Вони дивляться на своє тіло, як на якийсь транспорт для своїх голів, правда? (Сміх) Це немов засіб, щоб перевозити голову на зустрічі. Якщо ви хочете справжні докази не- тілесного досвіду, до речі, навідайтеся до конференції вищих академіків та загляньте на дискотеку в останній вечір. (Сміх) І там ви все побачите, дорослі чоловіки та жінки, які корчаться, не потрапляють в ритм, чекають, коли вже все скінчиться, та можна буде поїхати додому та написати про це наукову роботу. Сучасна система освіти покладається на ідею академічних здібностей. І на це є причина. Ця система була створена... в
--	---

final night. (Laughter) And there, you will see it. Grown men and women writhing uncontrollably, off the beat. (Laughter) Waiting until it ends, so they can go home and write a paper about it. (Laughter) Our education system is predicated on the idea of academic ability. And there's a reason. Around the world, there were no public systems of education, really, before the 19th century. They all came into being to meet the needs of industrialism. So the hierarchy is rooted on two ideas. Number one, that the most useful subjects for work are at the top. So you were probably steered benignly away from things at school when you were a kid, things you liked, on the grounds you would never get a job doing that. Is that right? "Don't do music, you're not going to be a musician; don't do art, you won't be an artist." Benign advice -- now, profoundly mistaken. The whole world is engulfed in a revolution. And the second is academic ability, which has really come to dominate our view of intelligence, because the universities design the system in their image. If you think of it, the whole system of public education around the world is a protracted process of university entrance.	усьому світі, насправді, не було жодної системи освіти до 19 століття. Вони всі з'явилися, щоб задовільнити потреби індустріалізму. Тож, ієрархія походить з двох ідей. По-перше, що найкорисніші для роботи дисципліни посідають верхні сходинки. Тож, у школі вас, мабуть, м'яко відводили вбік від речей, що вам насправді подобалися як дитині, на підставі того, що ви ніколи не зможете заробляти цим на життя. Чи не так? Не займайся музикою, ти не будеш музикантом; не займайся мистецтвом, ти не будеш художником. М'яка порада — але ж помилкова. Весь світ зараз перебуває в стані революції. І по-друге, це академічні здібності, які насправді почали домінувати в нашому сприйнятті інтелекту, тому що університети збудували систему, подібну до себе. Якщо подумати, то вся система загальної освіти по всьому світу — це затяжний процес вступу до університету. Як наслідок, багато талановитих, обдарованих, творчих людей себе такими не вважають, адже те, що їм гарно вдавалося в школі, не цінувалося або навіть таврувалося. І я вважаю, що ми не можемо собі дозволити продовжувати в тому ж дусі. За наступні 30 років, за даними ЮНЕСКО,
---	--

And the consequence is that many highly talented, brilliant, creative people think they're not, because the thing they were good at at school wasn't valued, or was actually stigmatized. And I think we can't afford to go on that way. In the next 30 years, according to UNESCO, more people worldwide will be graduating through education than since the beginning of history. More people. And it's the combination of all the things we've talked about: technology and its transformational effect on work, and demography and the huge explosion in population. Suddenly, degrees aren't worth anything. Isn't that true? When I was a student, if you had a degree, you had a job. If you didn't have a job, it's because you didn't want one. And I didn't want one, frankly. (Laughter) But now kids with degrees are often heading home to carry on playing video games, because you need an MA where the previous job required a BA, and now you need a PhD for the other. It's a process of academic inflation. And it indicates the whole structure of education is shifting beneath our feet. We need to radically rethink our view of intelligence. We know three things about intelligence.	через освіту пройде більше людей, ніж від початку історії. Більше людей, і в цьому поєднання всього, про що ми говорили — технологія і те, як вона впливає на роботу, демографія та величезний сплеск росту населення. Несподівано, вчені ступені не мають ніякого значення. Хіба це не так? Коли я був студентом, якщо у вас був диплом, ви мали роботу. Якщо ж у вас не було роботи, то це тому, що ви самі її не хотіли. Якщо чесно, я і сам її не хотів. (Сміх) Проте сьогодні люди з дипломами дуже часто біжать додому грати у відеоігри, тому що там, де раніше вистачало ступені бакалавра, тепер треба бути магістром, або ж навіть доктором наук. Це процес академічної інфляції. І це показник того, що вся система освіти хитається під нашими ногами. Нам треба радикально переглянути наші погляди на інтелект. Про інтелект ми знаємо три речі. По-перше, він різнобічний. Ми мислимо про світ так само, як і сприймаємо його. Мислимо зоровими образами, звуками, кінестетично. Мислимо абстракціями, рухом. По-друге, розум динамічний. Якщо подивитися на зв'язки в людському мозку, як ми чули вчора від кількох доповідачів, розум — штука наздвичайно інтерактивна. Мозок не ділиться на відділи. Насправді, креативність — яку я
--	---

One, it's diverse. We think about the world in all the ways that we experience it. We think visually, we think in sound, we think kinesthetically. We think in abstract terms, we think in movement. Secondly, intelligence is dynamic. If you look at the interactions of a human brain, as we heard yesterday from a number of presentations, intelligence is wonderfully interactive. The brain isn't divided into compartments. In fact, creativity -- which I define as the process of having original ideas that have value - - more often than not comes about through the interaction of different disciplinary ways of seeing things. By the way, there's a shaft of nerves that joins the two halves of the brain, called the corpus callosum. It's thicker in women. Following off from Helen yesterday, this is probably why women are better at multitasking. Because you are, aren't you? There's a raft of research, but I know it from my personal life. If my wife is cooking a meal at home, which is not often ... thankfully. (Laughter) No, she's good at some things. But if she's cooking, she's dealing with people on the phone, she's talking to the kids, she's painting the ceiling -- (Laughter) she's doing open-heart surgery over here. If I'm cooking, the door is shut, the	визначаю як процес отримання оригінальних ідей, які мають цінність — частіше за все походить від взаємодії різних способів світосприйняття. Мозок навмисне... до речі, існує нервовий вузол, що поєднує дві півкулі мозку, він називається мозолисте тіло. У жінок воно товстіше. Погоджуся з вчорашнім виступом Гелен, я думаю, що в цьому, мабуть, причина, чому жінкам краще вдається мультизадачність. Адже це насправді так. Існує безліч досліджень, але я знаю це з власного досвіду. Якщо моя жінка готує дома вечерю — що, на щастя, трапляється не так часто. (Сміх) Але, знаєте, вона... ні, дещо їй вдається... але якщо вона готує, то, коротше кажучи, вона одночасно розмовляє по телефону, спілкується з дітьми, білить стелю, робить операцію на відкритому серці. Якщо готую я, то двері зачинено, діти вийшли, телефон на місці, якщо вона заходить, це мене дратує. Я кажу: «Террі, будь ласка, я намагаюся зробити яєшню. Дай мені спокій». (Сміх) Знаєте цей давній вислів, якщо в лісі падає дерево, і цього ніхто не чує, чи трапилося це насправді? Пам'ятаєте цю бородату фразу? Нещодавно я побачив чудову
--	--

kids are out, the phone's on the hook, if she comes in, I get annoyed. I say, "Terry, please, I'm trying to fry an egg in here." (Laughter) "Give me a break." (Laughter) Actually, do you know that old philosophical thing, "If a tree falls in a forest, and nobody hears it, did it happen?" Remember that old chestnut? I saw a great T-shirt recently, which said, "If a man speaks his mind in a forest, and no woman hears him, is he still wrong?" (Laughter) And the third thing about intelligence is, it's distinct. I'm doing a new book at the moment called "Epiphany," which is based on a series of interviews with people about how they discovered their talent. I'm fascinated by how people got to be there. It's really prompted by a conversation I had with a wonderful woman who maybe most people have never heard of, Gillian Lynne. Have you heard of her? Some have. She's a choreographer, and everybody knows her work. She did "Cats" and "Phantom of the Opera." She's wonderful. I used to be on the board of The Royal Ballet, as you can see. (Laughter) Gillian and I had lunch one day. I said, "How did you get to be a	футболку з написом «Якщо чоловік висловить свою думку в лісі, і жодна жінка його не почує, він все ще не має рації?» (Сміх) І третя річ про розум — він у кожного свій. Я зараз працюю над новою книжкою, яка називається «Одкровення», вона базується на серії інтерв'ю, в яких люди розповідають про те, як вони відкрили свій таланти. Мене захоплює, як люди знайшли себе. Початком послужила одна розмова з чудовою жінкою, про яку, мабуть, майже ніхто не чув, її звали Джиліан Лінн, знаєте про неї? Дехто знає. Вона хореограф, і всі знають її роботи. Вона ставила «Кішки» та «Привид Опери». Вона чудова. Я колись був членом ради Королівського балету в Англії, як можна здогадатися. Одного разу ми обідали з Джиліан, і я спитав: «Джиліан, як ти стала танцівницею?» І вона розповіла, що в школі її вважали безнадійною, І школа, це було в 1930-ті, написала її батькам: «Ми вважаємо, що у Джиліан проблеми з навчанням». Вона не могла зосередитися, постійно метушилася. Тепер, мабуть, сказали б, що в неї синдром дефіциту уваги та гіперактивності. Але це було в 30- ті, і тоді цей синдром ще не винайшли. Такого захворювання просто не існувало. (Сміх) Люди не знали, що воно в них може бути.
---	---

dancer?" It was interesting. When she was at school, she was really hopeless. And the school, in the '30s, wrote to her parents and said, "We think Gillian has a learning disorder." She couldn't concentrate; she was fidgeting. I think now they'd say she had ADHD. Wouldn't you? But this was the 1930s, and ADHD hadn't been invented at this point. It wasn't an available condition. (Laughter) People weren't aware they could have that. (Laughter) Anyway, she went to see this specialist. So, this oak-paneled room, and she was there with her mother, and she was led and sat on this chair at the end, and she sat on her hands for 20 minutes, while this man talked to her mother about all the problems Gillian was having at school, because she was disturbing people, her homework was always late, and so on. Little kid of eight. In the end, the doctor went and sat next to Gillian and said, "I've listened to all these things your mother's told me. I need to speak to her privately. Wait here. We'll be back. We won't be very long," and they went and left her. But as they went out of the room, he turned on the radio that was sitting	Тож, її відправили до спеціаліста, в кабінет з дубовими панелями. Вона прийшла туди з мамою, і її посадили на стілець в кінці кімнати, вона там сиділа, підклавши під себе долоні, 20 хвилин, поки лікар розмовляв з її матір'ю про всі проблеми, які в Джиліан виникли в школі, про те, що вона заважала іншим, завжди запізнювалася з домашньою роботою, і таке інше, восьмирічна дівчинка... врешті-решт, лікар підійшов, сів поруч з Джиліан, і сказав: «Джиліан, я послухав все, що розповіла твоя мати, і мені треба поговорити з нею наодинці». Він сказав: «Почекай, ми повернемось, це ненадовго». І вони пішли та залишили її саму. Але, виходячи з кімнати, він увімкнув радіо, яке стояло на столі. І коли вони вийшли з кімнати, він сказав її матері: «Постійте тут і просто спостерігайте за нею». Щойно вони вийшли, вона підвелася й почала танцювати. Вони подивилися на неї кілька хвилин, тоді лікар обернувся до її матері та сказав: «Міссіс Лінн, Джиліан не хвора, вона танцівниця. Віддайте її до школи танців». Я спитав: «І що сталося?» А вона відповіла: «Вона так і зробила. Не можу передати, як було чудово.
--	---

on his desk.
 And when they got out of the room,
 he said to her mother, "Just stand and
 watch her."
 And the minute they left the room,
 she was on her feet, moving to the
 music.
 And they watched for a few minutes,
 and he turned to her mother and said,
 "Mrs. Lynne, Gillian isn't sick.
 She's a dancer.
 Take her to a dance school."
 I said, "What happened?"
 She said, "She did. I can't tell you
 how wonderful it was.
 We walked in this room, and it was
 full of people like me --
 people who couldn't sit still,
 people who had to move to think."
 Who had to move to think.
 They did ballet, they did tap, jazz;
 they did modern; they did
 contemporary.
 She was eventually auditioned for the
 Royal Ballet School.
 She became a soloist; she had a
 wonderful career at the Royal Ballet.
 She eventually graduated from the
 Royal Ballet School,
 founded the Gillian Lynne Dance
 Company,
 met Andrew Lloyd Webber.
 She's been responsible for
 some of the most successful musical
 theater productions in history,
 she's given pleasure to millions,
 and she's a multimillionaire.
 Somebody else might have put her on
 medication and told her to calm down.
 (Applause)
 What I think it comes to is this:
 Al Gore spoke the other night
 about ecology and the revolution that
 was triggered by Rachel Carson.
 I believe our only hope for the future

Ми зайшли в кімнату, яка була
 повною
 таких саме людей, як я. Людей, які
 не могли всидіти на місці.
 Людей, яким треба було рухатися,
 щоб думати». Яким треба рухатися,
 щоб думати.
 Вони займалися балетом, степом,
 джазовими танцями,
 модерном, сучасними танцями.
 І врешті-решт, Джиліан пройшла
 прослуховування в Королівську
 школу балету,
 стала солісткою, зробила блискучу
 кар'єру
 в балетній школі. Нарешті,
 випустилася зі школи та
 заснувала власну компанію,
 Танцювальну трупу Джиліан Лінн,
 познайомилася з Ендрю Ллойдом
 Вебером. Вона створила
 одні з найуспішніших театральних
 постановок в історії,
 подарувавши задоволення
 мільйонам, і зараз вона
 мультимільйонерка.
 Якийсь інший лікар міг посадити її
 на ліки та наказати дівчинці
 заспокоїтися.
 (Оплески)
 (Оплески)
 Тож, я думаю... Я думаю, все
 сходиться до ось чого:
 нещодавно Ел Гор у своєму виступі
 говорив
 про екологію, про революцію, яку
 почала Рейчел Карсон.
 Я вважаю, що єдина наша надія на
 майбутнє —
 це прийняти нову концепцію
 екології людства,
 таку, в якій ми почнемо переглядати
 наші погляди
 на багатство людських
 можливостей.

is to adopt a new conception of human ecology, one in which we start to reconstitute our conception of the richness of human capacity. Our education system has mined our minds in the way that we strip-mine the earth for a particular commodity. And for the future, it won't serve us. We have to rethink the fundamental principles on which we're educating our children. There was a wonderful quote by Jonas Salk, who said, "If all the insects were to disappear from the Earth, within 50 years, all life on Earth would end. If all human beings disappeared from the Earth, within 50 years, all forms of life would flourish." And he's right. What TED celebrates is the gift of the human imagination. We have to be careful now that we use this gift wisely, and that we avert some of the scenarios that we've talked about. And the only way we'll do it is by seeing our creative capacities for the richness they are and seeing our children for the hope that they are. And our task is to educate their whole being, so they can face this future. By the way -- we may not see this future, but they will. And our job is to help them make something of it. Thank you very much.	Наша система освіти підривала ресурси нашого мозку, так само, як ми спустошуємо ресурси Землі: задля задоволення попиту. І в майбутньому це вже не буде працювати. Ми маємо переосмислити основні принципи, за якими виховуємо дітей. Є одна чудова фраза Йонаса Салка, який сказав: «Якщо всі комахи раптом зникнуть із Землі, за 50 років життя на Землі скінчиться. Якщо зникне все людство, за 50 років інші форми життя розквітнуть". І він має рацію. TED — це данина поваги дару людської уяви. Ми маємо застосовувати цей дар з розумом, щоб запобігти деяким сценаріям, про які ми говорили. І єдиний шлях зробити це — побачити нашу творчу спроможність, її багатство, побачити наших дітей такими, якими вони є. А наше завдання — виховувати їх так, щоб вони могли жити в майбутньому. До речі... можливо, ми не побачимо цього майбутнього, але вони побачать. І наша справа — допомогти їм зробити його кращим. Щиро дякую.
--	---

(Applause)	
------------	--

French transcript

Bonjour. Comment ça va ?

Public : Bien.

Tout ça, c'est génial, non ?

Je suis épaté.

En fait, je m'en vais.

(Rires)

Il y a eu trois thèmes principaux répétés durant la conférence, qui ont à voir avec ce dont je veux parler.

L'un est la preuve extraordinaire de la créativité humaine avec chacune des présentations

et toutes les personnes ici présentes ;

de par leur variété et leur étendue.

Le deuxième : nous sommes dans une situation où nous n'avons aucune idée de ce qui va arriver à l'avenir.

Aucune idée de comment ça va se dérouler.

Je suis intéressé par l'éducation.

En fait, je pense que tout le monde est intéressé par l'éducation.

N'est-ce pas ?

Je trouve cela intéressant.

Si vous êtes à un dîner et vous dites que vous travaillez dans l'éducation -- enfin, vous n'allez pas souvent à des dîners, franchement.

(Rires)

Vous êtes dans l'éducation : on ne vous invite pas.

(Rires)

Et vous n'êtes jamais réinvité, curieusement ; cela me semble étrange.

Mais disons que vous l'êtes et qu'on vous demande dans quoi vous travaillez, si vous répondez : « Dans l'éducation », vous pouvez les voir pâlir.

« Mon dieu, pourquoi moi ? »

(Rires)

« Mon seul dîner de la semaine. »

(Rires)

Mais si c'est leur éducation, vous ne pourrez plus en placer une, car c'est l'une des choses auxquelles on tient le plus, non ?

Comme la religion, l'argent et d'autres choses.

Je suis donc très intéressé par l'éducation, tout le monde l'est.

Nous sommes investis et intéressés,

en partie car c'est l'éducation qui doit nous expliquer ce futur que l'on ne peut saisir.

Lorsqu'on y pense,

les nouveaux élèves de cette année prendront leur retraite en 2065.

Personne n'a d'idée,
 malgré toute l'expertise que l'on voit défiler depuis quatre jours,
 de ce à quoi ressemblera le monde dans cinq ans.
 Pourtant, notre rôle est de les y préparer.
 L'imprévisibilité est donc, je pense, extraordinaire.
 La troisième chose est que nous sommes tous d'accord
 sur le fait que les enfants ont des capacités impressionnantes --
 leurs capacités d'innovation.
 Je veux dire, hier soir, Sirena était merveilleuse, non ?
 Rien qu'à l'observer.
 Elle est exceptionnelle mais je pense qu'elle n'est pas, pour ainsi dire,
 une exception parmi tous les enfants.
 C'est une personne extrêmement dévouée qui a découvert son talent.
 J'affirme que tous les enfants ont un talent formidable
 que nous dilapidons impitoyablement.
 Je veux donc parler d'éducation
 et je veux parler de créativité.
 Pour éduquer, j'affirme que la créativité est aussi cruciale que l'alphabétisation
 et que nous devrions la traiter de la même manière.
 (Applaudissements)
 Merci.
 (Applaudissements)
 C'est tout, au passage. Merci beaucoup.
 (Rires)
 Bon, plus que 15 minutes.
 (Rires)
 « Alors, je suis né... »
 (Rires)
 J'ai entendu une super histoire que j'adore raconter
 à propos d'une petite fille en cours de dessin.
 A six ans, elle dessinait au fond de la salle
 et l'institutrice disait qu'elle ne suivait presque jamais,
 sauf pendant ce cours de dessin.
 L'institutrice, fascinée, est venue lui demander : « Que dessines-tu ? »
 La fille a répondu : « Je dessine Dieu. »
 Son institutrice : « Mais personne ne sait à quoi ressemble Dieu. »
 La fille a dit : « Ce sera bientôt le cas. »
 (Rires)
 (Fin des rires)
 Quand mon fils avait quatre ans en Angleterre,
 enfin, il avait quatre ans partout en fait.
 (Rires)
 En toute rigueur, où qu'il soit allé, il avait quatre ans cette année.
 Il jouait la pièce de la Nativité. La connaissez-vous ?
 (Rires)

C'est une histoire très, très connue.
 Mel Gibson en a réalisé la suite.
 (Rires)
 « Nativité II »
 James a reçu le rôle de Joseph et nous étions ravis.
 Pour nous, c'était un rôle principal.
 La salle était remplie de complices en T-shirt :
 « James Robinson EST Joseph ! »
 Il n'avait pas de réplique et c'était au moment où les rois mages arrivent.
 Ils viennent offrir de l'or, de l'encens et de la myrrhe.
 Voici ce qui est arrivé.
 Nous étions assis et je pense que les scènes étaient dans le désordre
 car nous leur avons demandé après coup :
 « - Vous êtes sûrs ? - Oui pourquoi ? C'était pas bon ? »
 C'était juste inversé.
 Les trois garçons sont entrés avec des torchons sur la tête.
 Ils ont posé les boîtes et le premier a dit : « Voici de l'or. »
 Le deuxième a dit : « Voici de la myrrhe. »
 Le troisième a dit : « On m'a dit d'apporter ça. »
 (Rires)
 (Fin des rires)
 Dans chaque situation, les enfants tentent leur chance.
 S'ils ne savent pas, ils essaient quelque chose.
 N'est-ce pas ? Les enfants ne craignent pas d'avoir tort.
 Je ne dis pas qu'avoir tort est la même chose qu'être créatif.
 Ce que l'on sait, c'est que, sans être préparé à avoir tort,
 on ne peut pas imaginer quelque chose d'original
 si l'on est pas préparé à avoir tort.
 Avant de devenir adulte, la plupart des enfants ont perdu cette capacité.
 Ils ont désormais la phobie de l'erreur.
 Nos entreprises sont ainsi gérées.
 Nous stigmatisons les erreurs.
 Et nous entretenons des systèmes d'éducation
 où une erreur est la pire chose que l'on puisse faire.
 Il en résulte que nous éduquons les gens
 en dehors de leurs capacités créatives.
 Picasso a une fois déclaré que tous les enfants naissent artistes.
 Le problème est de rester artiste en grandissant.
 Je crois sincèrement que l'on ne grandit pas dans la créativité
 mais en dehors de celle-ci.
 Plutôt, l'éducation nous en fait sortir.
 Pourquoi donc ?
 Je vivais à Stratford-on-Avon il y a encore cinq ans.
 Nous avons déménagé de Stratford à Los Angeles.
 Imaginez à quel point cette transition fut facile.

(Rires)

Nous vivions en fait à Snitterfield,
juste à côté de Stratford,
qui est le lieu de naissance du père de Shakespeare.

Vous êtes surpris ? Je l'ai été.

On ne pense jamais que Shakespeare a un père, non ?

N'est-ce pas ?

Car on n'imagine pas Shakespeare enfant, n'est-ce pas ?

Shakespeare à sept ans ?

Je n'y ai jamais pensé.

Il a bien eu sept ans à un moment.

Quelqu'un lui a enseigné l'anglais.

(Rires)

Cela a dû être agaçant.

(Rires)

« Peut mieux faire. »

(Rires)

Pour l'envoyer dormir, son père dit : « Allez, au lit ! »
à William Shakespeare.

« Et pose ce crayon ! »

(Rires)

« Arrête de parler comme ça ! »

(Rires)

« C'est déroutant. »

(Rires)

Bref, nous avons déménagé de Stratford à Los Angeles
et je veux juste rapidement parler de la transition.

Mon fils ne voulait pas venir.

J'ai deux enfants ; il a 21 ans et ma fille, 16.

Il ne voulait pas aller à Los Angeles.

Cela lui plaisait mais il avait une petite amie en Angleterre.

C'était l'amour de sa vie, Sarah.

Il la connaissait depuis un mois.

(Rires)

Cela dit, ils avaient passé quatre années ensemble.

C'est beaucoup quand on a 16 ans.

Il était contrarié dans l'avion :

« Je ne trouverai jamais une fille comme Sarah. »

Cela nous arrangeait bien, franchement --

(Rires)

(Fin des rires)

car elle était la raison principale pour laquelle nous quitions le pays.

(Rires)

Quelque chose vous frappe en arrivant en Amérique
et en voyageant :

chaque système d'éducation de la Terre a la même hiérarchie des matières.
 Tous, sans exception : on pense que ça diffère, mais non.
 En haut, les mathématiques et les langues, puis les humanités
 et en bas, les arts ; partout sur Terre.
 Et dans pratiquement chaque système, il y a aussi une hiérarchie des arts.
 A l'école, l'art et la musique sont plus importants
 que le théâtre et la danse.
 Aucun système d'éducation terrestre
 n'enseigne quotidiennement la danse
 de la même manière que les mathématiques, pourquoi ?
 Pourquoi pas ?
 Je pense que c'est important.
 Les maths sont importantes et la danse aussi.
 Les enfants dansent tout le temps, nous aussi.
 Chacun a un corps, non ? Ai-je raté une conférence ?
 (Rires)
 Clairement, quand les enfants grandissent,
 on commence par éduquer leur corps.
 On se focalise ensuite sur la tête.
 Et plutôt d'un côté.
 Si un alien découvrait notre éducation
 et disait « A quoi sert l'éducation ? »,
 il faudrait répondre, si l'on regarde le résultat,
 ceux qui réussissent,
 qui font tout ce qui est demandé,
 qui reçoivent les bons points, qui sont les vainqueurs ;
 il faudrait répondre que le but de l'éducation publique
 à travers le monde
 est de produire des professeurs d'université.
 N'est-ce pas ?
 Ce sont eux qui terminent premiers.
 J'ai été l'un d'entre eux, donc bon.
 (Rires)
 J'aime les professeurs d'université mais on ne devrait pas les considérer
 comme étant au sommet de la réussite humaine.
 Ils ne sont qu'une forme de vie.
 Une forme de vie parmi d'autres -- mais ils sont intrigants.
 Amicalement, les professeurs sont intrigants.
 D'après ce que j'ai vu, en général, ils vivent dans leur tête.
 Ils vivent là-haut et légèrement d'un côté.
 Ils sont désincarnés, au sens littéral du terme.
 Ils voient leur corps comme un moyen de transport pour leur tête.
 (Rires)
 N'est-ce pas ?
 C'est une manière d'aller à une réunion.

(Rires)

Si vous voulez assister à des expériences extra-corporelles au fait, participez à une conférence résidentielle d'universitaires seniors et passez à la discothèque le dernier soir.

(Rires)

Là-bas, vous les verrez.

Des hommes et des femmes adultes en train de se tortiller hors du rythme.

(Rires)

En train d'attendre la fin avant de rentrer écrire un papier dessus.

(Rires)

Notre système d'éducation est basé sur les compétences théoriques.

Il y a une raison à cela.

Dans le monde, il n'y avait aucun système d'éducation public avant le XIXème siècle.

Ils sont apparus pour répondre aux besoins de l'industrialisation.

La hiérarchie provient donc de deux idées.

D'abord, les matières importantes pour le travail sont en haut.

A l'école, vous avez probablement été doucement écarté de choses que vous aimiez

parce que vous n'auriez pas pu en faire votre métier.

C'est vrai ?

« Ne fais pas de musique, tu ne seras pas musicien ;
ne fais pas d'art, tu ne seras pas artiste. »

Conseil bénin mais profondément erroné.

Le monde entier est englouti par une révolution.

Deuxièmement, les compétences théoriques.

Elles dominent notre vision de l'intelligence

car les universités conçoivent le système à leur image.

Quand on y pense,

le système entier de l'éducation publique est un processus prolongé d'entrée à l'université.

Ainsi, de nombreuses personnes

talentueuses, brillantes et créatives pensent qu'elles ne le sont pas,
car ce qu'elles réussissaient à l'école

n'était pas jugé important ou était stigmatisé.

On ne peut pas continuer sur cette voie.

Dans les 30 prochaines années, selon l'UNESCO,

dans le monde, il y aura plus de diplômés

que depuis le début de l'Histoire.

Plus de diplômés.

Cela résulte de tout ce dont on a parlé :

la technologie et ses effets sur le travail,

ainsi que la démographie et l'énorme explosion de la population.

Soudain, les diplômes n'ont plus aucune valeur.

N'est-ce pas ?

Quand j'étais étudiant, avec un diplôme, on avait un travail.
 Si on n'avait pas de travail, c'est qu'on ne le voulait pas.
 Et je ne le voulais pas, franchement.
 (Rires)
 Mais maintenant les enfants diplômés reviennent à la maison
 pour jouer aux jeux vidéos
 parce qu'un travail nécessite un master au lieu d'une licence,
 et un doctorat pour l'autre.
 C'est une inflation scolaire.
 Elle indique que la structure de l'éducation se dérobe sous nos pieds.
 Il faut radicalement repenser notre vision de l'intelligence.
 Nous savons trois choses sur l'intelligence :
 un, elle est diversifiée.
 Nous pensons au monde grâce à tous nos sens.
 On pense de manière visuelle, auditive et kinesthésique.
 On pense de façon abstraite, en mouvements.
 Deuxièmement, l'intelligence est dynamique.
 Si l'on observe les interactions dans notre cerveau
 comme dans les présentations d'hier,
 l'intelligence est incroyablement interactive.
 Le cerveau n'est pas divisé en compartiments.
 En fait, la créativité --
 que je définis comme étant le processus d'avoir des idées originales de valeur --
 provient la plupart du temps
 de l'interaction de manières interdisciplinaires de voir les choses.
 A propos, il y a un tube nerveux qui joint les deux moitiés du cerveau,
 le corpus callosum.
 Il est plus épais chez la femme.
 Après ce qu'a dit Helen hier,
 voilà probablement pourquoi les femmes sont plus multitâches.
 Car vous l'êtes, non ?
 Il y a une tripotée d'études mais je le sais d'expérience.
 Si ma femme cuisine un repas à la maison, ce qui est rare...
 heureusement.
 (Rires)
 Non, elle a d'autres atouts.
 Mais si elle cuisine, elle parle aussi au téléphone,
 elle parle aux enfants, elle peint le plafond...
 (Rires)
 Une opération à cœur ouvert par-là.
 Si moi je cuisine, la porte est fermée, les enfants sont dehors,
 le téléphone est éteint,
 si elle entre, cela me gêne.
 Je dis : « Terry, s'il te plait, j'essaie de cuire un œuf ici. »
 (Rires)

« Laisse-moi tranquille. »
 (Rires)
 D'ailleurs, connaissez-vous cette vieille question :
 « Un arbre tombe dans la forêt et personne ne l'entend. Est-ce arrivé ? »
 Vous en souvenez-vous ?
 J'ai récemment vu un joli T-shirt qui disait :
 « Si un homme donne son avis dans la forêt et qu'aucune femme ne l'entend, a-t-il encore tort ? »
 (Rires)
 (Fin des rires)
 La troisième chose sur l'intelligence :
 elle est profonde.
 J'écris un nouveau livre appelé « L'Élément »,
 qui est basé sur une série d'interviews de personnes
 sur la découverte de leur talent.
 Je suis fasciné par cela.
 J'ai été stimulé en parlant à une femme géniale
 que peu de gens connaissent : Gillian Lynne.
 La connaissez-vous ? Quelques-uns.
 Elle est chorégraphe et vous connaissez ses œuvres :
 « Cats » et « Le Fantôme de l'Opéra ».
 Elle est géniale.
 J'ai été dans le comité du Royal Ballet, voyez-vous.
 (Rires)
 Gillian et moi déjeunions et j'ai dit : « Comment es-tu devenue danseuse ? »
 A l'école, elle n'y arrivait pas.
 Et l'école, dans les années 30, a écrit à ses parents :
 « Nous pensons que Gillian a un trouble d'apprentissage. »
 Elle ne tenait pas en place.
 Aujourd'hui, ce serait de l'hyperactivité.
 N'est-ce pas ?
 Mais dans les années 30, l'hyperactivité n'avait pas encore été inventée.
 Ce n'était pas une maladie disponible.
 (Rires)
 Les gens ne savaient pas qu'ils pouvaient avoir ça.
 (Rires)
 Bref, elle est allée voir un spécialiste.
 Dans une pièce lambrissée de chêne, elle était avec sa mère
 et on l'a faite asseoir sur une chaise au fond
 où elle s'est tournée les pouces pendant 20 minutes
 alors que l'homme parlait à sa mère
 des problèmes que Gillian avait à l'école,
 car elle dérangeait les autres, elle ne faisait pas ses devoirs etc...
 Au bout du compte, le docteur s'est assis à côté de Gillian et a dit :
 « J'ai écouté tout ce que m'a dit ta mère.

Je dois lui parler en privé.
 Attend ici, on revient. Ce ne sera pas long. »
 Et ils l'ont laissée.
 Mais en sortant de la salle,
 il a allumé la radio qui était sur son bureau.
 Après être sortis de la pièce,
 il a dit à la mère : « Observez-la. »
 Dès qu'ils sont sortis de la salle,
 elle était debout, en train de danser sur la musique.
 Ils l'ont regardée quelques minutes et il s'est tourné vers la mère :
 « Madame Lynne, Gillian n'est pas malade.
 C'est une danseuse.
 Amenez-la à une école de danse. »
 Gillian m'a dit : « Ma mère l'a fait. C'était on ne peut plus formidable.
 Nous sommes arrivés dans la salle remplie de gens comme moi,
 qui ne pouvaient pas rester immobiles,
 des gens qui devaient bouger pour penser. »
 Bouger pour penser.
 Ils ont fait du ballet, des claquettes, du jazz, du moderne, du contemporain.
 Elle a enfin été auditionnée pour la Royal Ballet School.
 Elle est devenue soliste et a eu une belle carrière au Royal Ballet.
 Elle a été diplômée de la Royal Ballet School,
 a fondé la Gillian Lynne Dance Company
 et a rencontré Andrew Lloyd Webber.
 Elle est derrière certaines des meilleures comédies musicales de l'Histoire.
 Elle a réjoui des millions de personnes et elle est multimillionnaire.
 Quelqu'un d'autre aurait pu lui donner des médicaments et lui dire de se calmer.
 (Applaudissements)
 (Fin des applaudissements)
 Tout cela pour dire :
 l'autre soir, Al Gore a parlé
 d'écologie et de la révolution déclenchée par Rachel Carson.
 A l'avenir, je crois que notre seul espoir
 est d'adopter une nouvelle conception de l'écologie humaine,
 dans le but de repenser notre vision de la richesse des capacités humaines.
 Notre système éducatif a miné notre esprit
 de la même façon que l'on extrait les ressources du sol terrestre.
 A l'avenir, cela ne servira plus à rien.
 Nous devons réinventer les principes fondamentaux
 de l'éducation de nos enfants.
 Voici une belle citation de Jonas Salk :
 « Si tous les insectes disparaissaient de la surface de la Terre,
 en 50 ans, toute la vie s'éteindrait.
 Si tous les humains disparaissaient de la surface de la Terre,
 en 50 ans, toutes les formes de vie prospéreraient sur Terre. »

Il a raison.

Ce que TED glorifie, c'est le don de l'imagination humaine.

Nous devons être prudents et utiliser ce don sagement
afin d'éviter certains des scénarios dont on a parlé.

La seule manière pour cela est d'apprécier les capacités créatives
pour la richesse qu'elles représentent

et d'apprécier nos enfants pour l'espoir qu'ils représentent.

Notre tâche est d'éduquer tout leur être afin qu'ils affrontent leur futur.

Au fait, on ne verra peut-être pas ce futur, mais eux, oui.

Notre mission est de leur permettre d'en faire quelque chose.

Merci beaucoup.

(Applaudissements)

Подивіться відеовиступ англійською мовою, використовуючи субтитри. Прочитайте текст англійською мовою та його переклад на українську мову. Визначте жанр та стиль тексту.

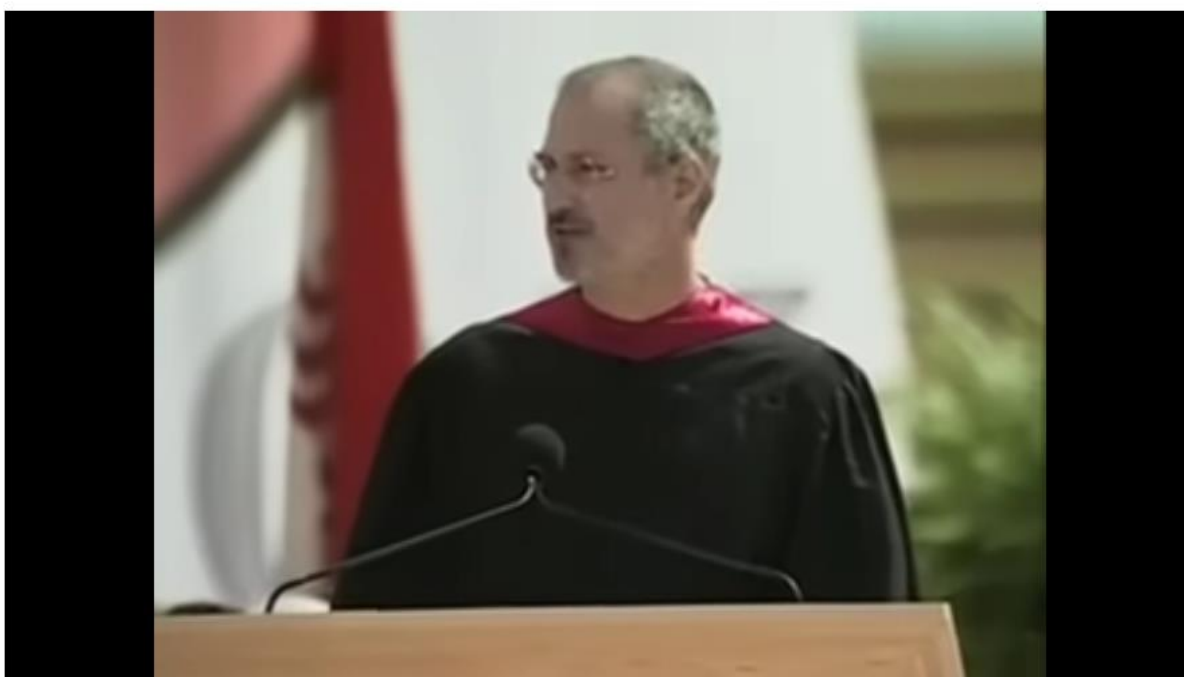
- *Проаналізуйте оригінал та переклад на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.*
- *Які помилки та неточності допустив перекладач?*
- *Яка цільова аудиторія тексту?*
- *Доведіть свої припущення на конкретних прикладах.*
- *Оберіть уривок з відео та перекладіть його послідовно.*
- *Оберіть уривок з відео та перекладіть його синхронно.*

STEVE JOBS “HOW TO LIVE BEFORE YOU DIE”

As CEO of Apple, Steve Jobs spearheaded some of the most iconic products in technology, entertainment and design. At his Stanford University commencement speech, Steve Jobs, CEO and co-founder of Apple and Pixar, urges us to pursue our dreams and see the opportunities in life's setbacks -- including death itself.

TED Ideas change everything

WATCH

How to live before you die

10,189,443 plays ⓘ | Steve Jobs | Stanford University • June 2005

English transcript	Ukrainian transcript
I am honored to be with you today at your commencement from one of the	Для мене велика честь бути з вами сьогодні на врученні дипломів одного

finest universities in the world. I never graduated from college. Truth be told, this is the closest I've ever gotten to a college graduation. Today I want to tell you three stories from my life. That's it. No big deal. Just three stories. The first story is about connecting the dots. I dropped out of Reed College after the first 6 months, but then stayed around as a drop-in for another 18 months or so before I really quit. So why did I drop out? It started before I was born. My biological mother was a young, unwed college graduate student, and she decided to put me up for adoption. She felt very strongly that I should be adopted by college graduates, so everything was all set for me to be adopted at birth by a lawyer and his wife. Except that when I popped out they decided at the last minute that they really wanted a girl. So my parents, who were on a waiting list, got a call in the middle of the night asking: "We have an unexpected baby boy; do you want him?" They said: "Of course." My biological mother later found out that my mother had never graduated from college and that my father had never graduated from high school. She refused to sign the final adoption papers. She only relented a few months later when my parents promised that I would someday go to college. And 17 years later I did go to college. But I naively chose a college that was almost as expensive as Stanford, and all of my working-class parents' savings were being spent on my college tuition. After six months, I couldn't see the value in it. I had no idea what I wanted to do with my life and no idea how college was	з найкращих університетів світу. Я не закінчував інститутів. Сьогодні я хочу розповісти вам три історії з мого життя. І все. Нічого грандіозного. Просто три історії. Перша історія – про з'єднання крапок. Я кинув Reed College після перших 6 місяців навчання, але залишався там у якості "гостя" ще близько 18 місяців, поки нарешті не пішов. Чому ж я кинув навчання? Все почалося ще до мого народження. Моя біологічна мати була молодою, незаміжньою аспіранткою і вирішила віддати мене на усиновлення. Вона наполягала на тому, щоб мене усиновили люди з вищою освітою, тому мені було призначено бути усиновленим юристом і його дружиною. Правда, за хвилину до того, як я виліз на світло, вони вирішили, що хочуть дівчинку. Тому їм подзвонили вночі і запитали: "Зненацька народився хлопчик. Ви хочете його?". Вони сказали: "Звичайно". Потім моя біологічна мати довідалася, що моя прийомна мати - не випускниця коледжу, а мій батько ніколи не був випускником школи. Вона відмовилася підписати папери про усиновлення. І тільки кілька місяців потому все ж поступилася, коли мої батьки пообіцяли їй, що я обов'язково піду в коледж. І 17 років потому я пішов. Але я наївно вибрав коледж, який був майже таким же дорогим, як і Стенфорд, і всі накопичення моїх батьків були витрачені на підготовку до нього. Через шість місяців, я не бачив сенсу мого навчання. Я не знав, що я хочу
--	--

going to help me figure it out. And here I was spending all of the money my parents had saved their entire life. So I decided to drop out and trust that it would all work out OK. It was pretty scary at the time, but looking back it was one of the best decisions I ever made. The minute I dropped out I could stop taking the required classes that didn't interest me, and begin dropping in on the ones that looked interesting. It wasn't all romantic.

I didn't have a dorm room, so I slept on the floor in friends' rooms, I returned coke bottles for the 5¢ deposits to buy food with, and I would walk the 7 miles across town every Sunday night to get one good meal a week at the Hare Krishna temple. I loved it. And much of what I stumbled into by following my curiosity and intuition turned out to be priceless later on. Let me give you one example: Reed College at that time offered perhaps the best calligraphy instruction in the country.

Throughout the campus every poster, every label on every drawer, was beautifully hand calligraphed. Because I had dropped out and didn't have to take the normal classes, I decided to take a calligraphy class to learn how to do this. I learned about serif and sans serif typefaces, about varying the amount of space between different letter combinations, about what makes great typography great. It was beautiful, historical, artistically subtle in a way that science can't capture, and I found it fascinating. None of this had even a hope of any practical application in my life.

But ten years later, when we were designing the first Macintosh computer, it all came back to me. And we designed it

робити у своєму житті, і не розумів, як коледж допоможе мені це усвідомити. І от, я просто витрачав гроші батьків, які вони збирали все життя. Тому я вирішив кинути коледж і повірити, що все буде добре. Я був спочатку наляканий, але, оглядаючись зараз назад, розумію, що це було моїм кращим рішенням за все життя. В ту хвилину, коли я кинув коледж, я міг перестати говорити про те, що необхідні уроки мені не цікаві і відвідувати ті, які здавалися цікавими.

Не все було так романтично. У мене не було кімнати в общазі, тому я спав на підлозі в кімнатах друзів, я здавав пляшки Коли по 5 центів, щоб купити їжу і ходив за 7 миль через все місто кожен недільний вечір, щоб раз на тиждень нормально поїсти в храмі кришнаїтів. Мені він подобався. І багато з того, з чим я стикався, слідуючи своїй цікавості і інтуїції, виявилось пізніше безцінним.

Ось вам приклад:

Reed College завжди пропонував кращі уроки по каліграфії. По всьому кампусу кожен постер, кожна мітка були написані каліграфічним почерком від руки. Так як я відрاهувався і не брав звичайних уроків, я записався на уроки по каліграфії. Я дізнався про serif і sans serif, про різні відступи між комбінаціями букв, про те, що робить прекрасну типографіку прекрасною. Вона була красивою, історичною, майстерно витонченою до такої міри, що наука цього не змогла б зрозуміти.

Ніщо з цього не здавалося корисним для мого життя. Але десять років

all into the Mac. It was the first computer with beautiful typography. If I had never dropped in on that single course in college, the Mac would have never had multiple typefaces or proportionally spaced fonts. And since Windows just copied the Mac, it's likely that no personal computer would have them. If I had never dropped out, I would have never dropped in on this calligraphy class, and personal computers might not have the wonderful typography that they do. Of course it was impossible to connect the dots looking forward when I was in college. But it was very, very clear looking backwards ten years later. Again, you can't connect the dots looking forward; you can only connect them looking backwards.

So you have to trust that the dots will somehow connect in your future. You have to trust in something — your gut, destiny, life, karma, whatever. This approach has never let me down, and it has made all the difference in my life. My second story is about love and loss.

I was lucky — I found what I loved to do early in life.

Woz and I started Apple in my parents garage when I was 20. We worked hard, and in 10 years Apple had grown from just the two of us in a garage into a \$2 billion company with over 4000 employees. We had just released our finest creation — the Macintosh — a year earlier, and I had just turned 30. And then I got fired. How can you get fired from a company you started? Well, as Apple grew we hired someone who I thought was very talented to run the company with me, and for the first year or so things went well. But then our visions of the future began to diverge and

опісля, коли ми розробляли перший Макінтош, все це згодилося. І Мак став першим комп'ютером з красивою типографікою. Якби я не записався на той курс у коледжі, у Маку ніколи б не було кілька гарнітур і пропорційних шрифтів. Ну а оскільки Windows просто здули це з Маку, швидше за все, у персональних комп'ютерів узагалі б їх не було. Якби я не відрахувався, я б ніколи не записався на той курс каліграфії і у комп'ютерів не було б такої дивовижної типографіки, як зараз.

Звичайно, не можна було з'єднати всі крапки воєдино тоді, коли я був у коледжі. Але через десять років все стало дуже, дуже ясно.

Ще раз: ви не можете з'єднати крапки, дивлячись уперед; ви можете з'єднати їх тільки озирючись у минуле. Тому вам доведеться довіритися тим точкам, які ви як-небудь зв'яжете в майбутньому. Вам доведеться на щось покластися: на свій характер, долю, життя, карму - що завгодно. Такий підхід ніколи не підводив мене і він змінив моє життя.

Моя друга історія - про любов і втрати.

Мені пощастило - я знайшов те, що я люблю по життю робити досить рано. Woz і я заснували Apple у гаражі моїх батьків, коли мені було 20. Ми посилено трудилися, і через десять років Apple виросла з двох чоловік в гаражі до \$ 2-мільярдної компанії з 4000 працівників. Ми випустили наше найкраще творіння - Макінтош - роком раніше і мені тільки-тільки виповнилося 30. І потім мене звільнили. Як вас можуть звільнити з

eventually we had a falling out. When we did, our Board of Directors sided with him. So at 30 I was out. And very publicly out. What had been the focus of my entire adult life was gone, and it was devastating. I really didn't know what to do for a few months. I felt that I had let the previous generation of entrepreneurs down - that I had dropped the baton as it was being passed to me. I met with David Packard and Bob Noyce and tried to apologize for screwing up so badly. I was a very public failure, and I even thought about running away from the valley. But something slowly began to dawn on me — I still loved what I did. The turn of events at Apple had not changed that one bit. I had been rejected, but I was still in love. And so I decided to start over. I didn't see it then, but it turned out that getting fired from Apple was the best thing that could have ever happened to me. The heaviness of being successful was replaced by the lightness of being a beginner again, less sure about everything. It freed me to enter one of the most creative periods of my life. During the next five years, I started a company named NeXT, another company named Pixar, and fell in love with an amazing woman who would become my wife. Pixar went on to create the worlds first computer animated feature film, Toy Story , and is now the most successful animation studio in the world. In a remarkable turn of events, Apple bought NeXT, I returned to Apple, and the technology we developed at NeXT is at the heart of Apple's current renaissance. And Laurene and I have a wonderful family together. I'm pretty sure none of this would have happened if I hadn't been	компанії, яку ви заснували? Ну, у міру росту Apple ми наймали талановитих людей, щоб допомагати мені управляти компанією і в перші п'ять років усі йшло добре. Але потім наше бачення майбутнього стало розходитися і ми в кінцевому рахунку посварилися. Рада директорів перейшла на його бік. Тому в 30 років я був звільнений. Причому публічно. Те, що було сенсом всього мого дорослого життя, пропало. Я не знав, що робити кілька місяців. Я відчував, що я підвів минуле покоління підприємців - що я упустив естафетну паличку, коли мені її передавали. Я зустрічався з David Packard і Bob Noyce і намагався вибачитися за те, що накоїв. Це було публічним провалом і я навіть думав про те, щоб утекти куди подалі. Але щось повільно стало прояснюватися в мені - я все ще любив те, що робив. Хід подій в Apple лише злегка все змінив. Я був відкинутий, але я любив. І, врешті-решт, я вирішив почати все спочатку. Тоді я цього не розумів, але виявилося, що звільнення з Apple було кращим, що могло відбутися зі мною. Тягар успішної людини змінився легковажністю початківця, менш упевненого в чому-небудь. Я звільнився і увійшов в один із найкреативніших періодів свого життя. Протягом наступних п'яти років я заснував компанію NeXT, іншу компанію, названу, Pixar і закохався в дивовижну жінку, яка стала моєю дружиною. Pixar створив найперший комп'ютерний анімаційний фільм, Toy
---	---

fired from Apple.

It was awful tasting medicine, but I guess the patient needed it. Sometimes life hits you in the head with a brick. Don't lose faith. I'm convinced that the only thing that kept me going was that I loved what I did. You've got to find what you love. And that is as true for your work as it is for your lovers. Your work is going to fill a large part of your life, and the only way to be truly satisfied is to do what you believe is great work. And the only way to do great work is to love what you do. If you haven't found it yet, keep looking. Don't settle. As with all matters of the heart, you'll know when you find it. And, like any great relationship, it just gets better and better as the years roll on. So keep looking until you find it. Don't settle. My third story is about death.

When I was 17, I read a quote that went something like: "If you live each day as if it was your last, someday you'll most certainly be right.

It made an impression on me, and since then, for the past 33 years, I have looked in the mirror every morning and asked myself: "If today were the last day of my life, would I want to do what I am about to do today?" And whenever the answer has been "No" for too many days in a row, I know I need to change something. Remembering that I'll be dead soon is the most important tool I've ever encountered to help me make the big choices in life.

Because almost everything — all external expectations, all pride, all fear of embarrassment or failure - these things just fall away in the face of death, leaving only what is truly important. Remembering that you are going to die is

Story, і є тепер найуспішнішою анімаційною студією у світі. У ході разючих подій, Apple купила NeXT, я повернувся в Apple, і технологія, розроблена в NeXT стала серцем нинішнього відродження Apple. А Laurene і я стали чудовою родиною.

Я впевнений, що нічого з цього не сталося б, якби мене не звільнили з Apple. Ліки були гіркими, але пацієнтові воно допомогло. Іноді життя б'є вас по голові цеглою. Не втрачайте віри. Я переконаний, що єдина річ, яка допомогла мені продовжувати справу була те, що я любив свою справу. Вам треба знайти те, що ви любите. І це так само вірно для роботи, як і для відносин. Ваша робота заповнить велику частину життя і єдиний спосіб бути повністю задоволеним - робити те, що по-вашому є великою справою. І єдиний спосіб робити великі справи - любити те, що ви робите. Якщо ви ще не знайшли своєї справи, шукайте. Не зупиняйтеся. Як це буває з усіма серцевими справами, ви довідаєтеся, коли знайдете. І, як будь-які гарні відносини, вони кращають з роками. Тому шукайте, поки не знайдете. Не зупиняйтеся.

Моя третя історія - про смерть.

Коли мені було 17, я прочитав цитату - щось на зразок цього: "Якщо ви живете щодня так, начебто він останній, коли-небудь ви виявитеся праві." Цитата справила на мене враження і з тих пір, вже 33 роки, я дивлюся в дзеркало щодня і запитую себе: "Якби сьогоднішній день був останнім в моєму житті, чи захотів би я робити те, що збираюся зробити

the best way I know to avoid the trap of thinking you have something to lose. You are already naked. There is no reason not to follow your heart. About a year ago I was diagnosed with cancer. I had a scan at 7:30 in the morning, and it clearly showed a tumor on my pancreas. I didn't even know what a pancreas was. The doctors told me this was almost certainly a type of cancer that is incurable, and that I should expect to live no longer than three to six months. My doctor advised me to go home and get my affairs in order, which is doctor's code for prepare to die. It means to try to tell your kids everything you thought you'd have the next 10 years to tell them in just a few months. It means to make sure everything is buttoned up so that it will be as easy as possible for your family. It means to say your goodbyes. I lived with that diagnosis all day. Later that evening I had a biopsy, where they stuck an endoscope down my throat, through my stomach and into my intestines, put a needle into my pancreas and got a few cells from the tumor. I was sedated, but my wife, who was there, told me that when they viewed the cells under a microscope the doctors started crying because it turned out to be a very rare form of pancreatic cancer that is curable with surgery. I had the surgery and I'm fine now. This was the closest I've been to facing death, and I hope it's the closest I get for a few more decades. Having lived through it, I can now say this to you with a bit more certainty than when death was a useful but purely intellectual concept: No one wants to die. Even people who want to go to heaven don't want to die to get there. And yet	сьогодні?". І як тільки відповіддю було "Ні" протягом декількох днів підряд, я розумів, що треба щось міняти. Пам'ять про те, що я скоро помру - найважливіший інструмент, який допомагає мені приймати складні рішення в моєму житті. Тому що все інше - чужа думка, уся ця гордість, вся ця боязнь збентеження або провалу - усі ці речі падають перед обличчям смерті, залишаючи лише те, що дійсно важливо. Пам'ять про смерть - кращий спосіб уникнути думок про те, що вам є що втрачати. Ви вже голий. У вас більше немає причин не йти на заклик свого серця. ...Смерть тоді підійшла до мене найближче, і сподіваюся, ближче усього за кілька наступних десяти років. Переживши це, я тепер можу сказати наступне з більшою впевненістю, ніж тоді, коли смерть була корисною, але чисто вигаданою концепцією: Ніхто не хоче вмирати. Навіть люди, які хочуть потрапити на небеса не хочуть вмирати. І все одно, смерть - пункт призначення для всіх нас. Ніхто ніколи не зміг уникнути її. Так і повинно бути, тому що Смерть, напевно, найкращий винахід Життя. Вона - причина змін. Вона очищає старе, щоб відкрити дорогу новому. Зараз нове - це ви, але колись (не дуже-то й довго залишилося) - ви станете старими і вас очистять. Вибачте за такий драматизм, але це правда. Ваш час обмежений, тому не витрачайте його на життя якимось чужим життям. Не потрапляйте в
---	--

death is the destination we all share. No one has ever escaped it. And that is as it should be, because Death is very likely the single best invention of Life. It is Life's change agent. It clears out the old to make way for the new. Right now the new is you, but someday not too long from now, you will gradually become the old and be cleared away. Sorry to be so dramatic, but it is quite true. Your time is limited, so don't waste it living someone else's life. Don't be trapped by dogma — which is living with the results of other people's thinking. Don't let the noise of others' opinions drown out your own inner voice. And most important, have the courage to follow your heart and intuition. They somehow already know what you truly want to become. Everything else is secondary. When I was young, there was an amazing publication called The Whole Earth Catalog , which was one of the bibles of my generation. It was created by a fellow named Stewart Brand not far from here in Menlo Park, and he brought it to life with his poetic touch. This was in the late 1960's, before personal computers and desktop publishing, so it was all made with typewriters, scissors, and polaroid cameras. It was sort of like Google in paperback form, 35 years before Google came along: it was idealistic, and overflowing with neat tools and great notions. Stewart and his team put out several issues of The Whole Earth Catalog , and then when it had run its course, they put out a final issue. It was the mid-1970s, and I was your age. On the back cover of their final issue was a photograph of an early morning country road, the kind you might find yourself	пастку догми, яка говорить жити думками інших людей. Не дозволяйте шуму чужих думок перебити ваш внутрішній голос. І найважливіше, майте хоробрість слідувати своєму серцю і інтуїції. Вони якимось чином уже знають те, ким ви хочете стати насправді. Все інше вторинне. Коли я був молодий, я прочитав дивну публікацію The Whole Earth Catalog ("Каталог всієї Землі"), яка була однією з Біблій мого покоління. Її написав хлопець на ім'я Stewart Brand, що живе тут недалеко в Menlo Park. Це було наприкінці шістдесятих, до персональних комп'ютерів і настільних видавництв, тому вона була зроблена за допомогою друкарських машинок, ножиців і полароїдів. Щось на зразок Google у паперовій формі, 35 років до Google. Публікація була ідеалістичною і переповненою великими ідеями. Steward і його команда зробили кілька випусків The Whole Earth Catalog і, зрештою, видали фінальний номер. Це було в середині 70-х і я був вашого віку. На останній сторінці обкладинки була фотографія дороги раннім ранком, типу тієї, на якій ви, можливо, ловили машини, якщо любили пригоди. Під нею були такі слова: "Залишайтеся голодними. Залишайтеся безрозсудними". Це було їхнє прощальне послання. Залишайтеся голодними. Залишайтеся безрозсудними. І я завжди бажав собі цього. І тепер, коли ви закінчуєте інститут і починаєте заново, я бажаю цього вам. Залишайтеся голодними. Залишайтеся
--	---

hitchhiking on if you were so adventurous. Beneath it were the words: "Stay Hungry. Stay Foolish." It was their farewell message as they signed off. Stay Hungry. Stay Foolish. And I have always wished that for myself. And now, as you graduate to begin anew, I wish that for you. Stay Hungry. Stay Foolish. Thank you all very much.	безрозсудними. Усім велике спасибі."
---	--

Подивіться відеовиступ англійською мовою, використовуючи субтитри. Прочитайте текст англійською мовою та його переклад на українську мову. Визначте жанр та стиль тексту.

- Проаналізуйте оригінал та переклад на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.
- Які помилки та неточності допустив перекладач?
- Яка цільова аудиторія тексту?
- Доведіть свої припущення на конкретних прикладах.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його послідовно.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його синхронно.

KATHRYN SCHULZ “ON BEING WRONG”

Kathryn Schulz is a staff writer for the New Yorker and is the author of "Being Wrong: Adventures in the Margin of Error." Most of us will do anything to avoid being wrong. But what if we're wrong about that? "Wrongologist" Kathryn Schulz makes a compelling case for not just admitting but embracing our fallibility.

TED Ideas change everything

WATCH

On being wrong

5,602,814 plays | Kathryn Schulz | TED2011 • March 2011

English transcript	Ukrainian transcript
So it's 1995,	Kato Despati, Translator

I'm in college, and a friend and I go on a road trip from Providence, Rhode Island to Portland, Oregon. And you know, we're young and unemployed, so we do the whole thing on back roads through state parks and national forests -- basically the longest route we can possibly take. And somewhere in the middle of South Dakota, I turn to my friend and I ask her a question that's been bothering me for 2,000 miles. "What's up with the Chinese character I keep seeing by the side of the road?" My friend looks at me totally blankly. There's actually a gentleman in the front row who's doing a perfect imitation of her look. (Laughter) And I'm like, "You know, all the signs we keep seeing with the Chinese character on them." She just stares at me for a few moments, and then she cracks up, because she figures out what I'm talking about. And what I'm talking about is this. (Laughter) Right, the famous Chinese character for picnic area. (Laughter) I've spent the last five years of my life thinking about situations exactly like this -- why we sometimes misunderstand the signs around us, and how we behave when that	Tetyana Bogdan, Reviewer Отже - 1995 рік Я в коледжі, і подруга та я їдемо в подорож з Провіденс, Род-Айленд до Портленду, штат Орегон. І ви знаєте, ми молоді та безробітні, так що все це відбувається на сільських дорогах через громадські парки і національні ліси - фактично - найдовший маршрут, що ми могли обрати. І десь в центрі Південної Дакоти, я повертаюся до моєї подруги і ставлю їй запитання, що турбувало мене протягом 2000 миль. "В чім річ з китайським ієрогліфом, що я продовжую помічати на узбіччі?" Моя подруга дивиться на мене цілковито байдуже. Ось, насправді, пан у першому ряду що ідеально імітує її погляд. (Сміх) І я типу: "Ти знаєш, всі ці знаки, що ми весь час бачимо - з китайським ієрогліфом на них." Вона просто тріщить на мене кілька митей, і тоді її прориває, тому що вона зметиковує, про що я говорю. І ось те про що я говорю. (Сміх) Вірно, - знаменитий китайський ієрогліф для зони пікніків. (Сміх) Я провела останні п'ять років мого життя міркуючи про ситуації точно як ця - чому ми часами не розуміємо
--	--

happens, and what all of this can tell us about human nature. In other words, as you heard Chris say, I've spent the last five years thinking about being wrong. This might strike you as a strange career move, but it actually has one great advantage: no job competition. (Laughter) In fact, most of us do everything we can to avoid thinking about being wrong, or at least to avoid thinking about the possibility that we ourselves are wrong. We get it in the abstract. We all know everybody in this room makes mistakes. The human species, in general, is fallible -- okay fine. But when it comes down to me, right now, to all the beliefs I hold, here in the present tense, suddenly all of this abstract appreciation of fallibility goes out the window -- and I can't actually think of anything I'm wrong about. And the thing is, the present tense is where we live. We go to meetings in the present tense; we go on family vacations in the present tense; we go to the polls and vote in the present tense. So effectively, we all kind of wind up traveling through life, trapped in this little bubble of feeling very right about everything.	знаків довкола нас, і як ми поводимося, коли так стається, і що все це може розповісти нам про людську природу. Іншими словами, як Кріс щойно сказав, я провела останні п'ять років думаючи про буття неправим. Це може вразити вас, як дивний кар'єрний хід але він, напевно, має одну велику перевагу: жодного посадового суперництва. (Сміх) Фактично, більшість з нас робить все можливе, щоб уникнути розмірковувань про неправість або, принаймні - уникнути думати про вірогідність що самі ми помиляємось. - Ну так, добре, абстрактно ми це розуміємо. Ми всі знаємо - кожен в цій кімнаті припускається помилок. Людський вид, здебільшого - схильний до помилок -- окей, добре. - Але коли доходить до мене просто зараз, до всіх переконань, яких я дотримуюсь, тут, в теперішньому часі, раптово всі ці абстрактні визначення хибності - вилітають крізь вікно, і я не можу, насправді, вигадати нічого, стосовно чого я помиляюсь. А справа в тому, що теперішній час - це те, де ми живемо. Ми ходимо на зустрічі в теперішньому часі, ми їдемо в сімейні відпустки в теперішньому часі, ми йдемо на вибори і голосуємо в
--	---

I think this is a problem. I think it's a problem for each of us as individuals, in our personal and professional lives, and I think it's a problem for all of us collectively as a culture. So what I want to do today is, first of all, talk about why we get stuck inside this feeling of being right. And second, why it's such a problem. And finally, I want to convince you that it is possible to step outside of that feeling and that if you can do so, it is the single greatest moral, intellectual and creative leap you can make. So why do we get stuck in this feeling of being right? One reason, actually, has to do with a feeling of being wrong. So let me ask you guys something -- or actually, let me ask you guys something, because you're right here: How does it feel -- emotionally -- how does it feel to be wrong? Dreadful. Thumbs down. Embarrassing. Okay, wonderful, great. Dreadful, thumbs down, embarrassing -- thank you, these are great answers, but they're answers to a different question. You guys are answering the question: How does it feel to realize you're wrong? (Laughter) Realizing you're wrong can feel like all of that and a lot of other things, right? I mean it can be devastating, it can be revelatory, it can actually be quite funny,	теперішньому часі. Отже фактично - ми всі подорожуємо життям в пастці цієї маленької бульбашки - відчуття власної виключної правоти стосовно всього. Я думаю, що це становить проблему. Я думаю, що це проблема для кожного з нас як особистостей, в нашому приватному та професійному житті, і я думаю, що це проблема для всіх нас загалом, як культури. Отже що я хочу зробити сьогодні - це, передусім - обговорити те, чому ми застрягаємо всередині цього відчуття правоти. А по-друге, чому це така вже проблема. І, нарешті, я хочу переконати вас що це можливо - вийти за межі цього відчуття, і що, якщо ви можете це зробити, - це найвизначніший моральний, інтелектуальний і творчий стрибок, що ви можете здійснити. Отже - чому ми застрягли у цьому почутті правоти? Одна з причин, насправді, має стосунок до відчуття неправоти. Отже, дозвольте мені запитати вас, про щось - або насправді, дозвольте мені запитати вас про щось, тому що ви просто тут: Яке це відчувається - емоційно - яке це - бути неправим? Огидно. Великі пальці вниз. Ніяково. Окей, чудово, добре. - Огидно, великі пальці вказують донизу, ніяково - дякую вам, це чудові відповіді, але вони відповідають на інше
---	--

like my stupid Chinese character mistake.
 But just being wrong doesn't feel like anything.
 I'll give you an analogy.
 Do you remember that Loony Tunes cartoon where there's this pathetic coyote who's always chasing and never catching a roadrunner?
 In pretty much every episode of this cartoon, there's a moment where the coyote is chasing the roadrunner and the roadrunner runs off a cliff, which is fine -- he's a bird, he can fly. But the thing is, the coyote runs off the cliff right after him.
 And what's funny -- at least if you're six years old -- is that the coyote's totally fine too. He just keeps running -- right up until the moment that he looks down and realizes that he's in mid-air. That's when he falls.
 When we're wrong about something -- not when we realize it, but before that -- we're like that coyote after he's gone off the cliff and before he looks down.
 You know, we're already wrong, we're already in trouble, but we feel like we're on solid ground. So I should actually correct something I said a moment ago. It does feel like something to be wrong; it feels like being right.
 (Laughter)
 So this is one reason, a structural reason, why we get stuck inside this feeling of rightness.

питання.
 Ви відповідаєте на питання:
 -"Яке це відчувається - усвідомити, що ви не праві?"
 (Сміх)
 Усвідомлення що ти не правий може відчуватись як все те, і багато іншого, так?
 Я маю на увазі - воно може бути руйнівним, може бути одкровенням, воно, напевно, може бути доволі смішним, як моя дурна помилка з китайським ієрогліфом.
 Але просто "буття неправим" не відчувається ніяк.
 Я дам вам аналогію.
 Ви пам'ятаєте той мультфільм Looney Tunes де є цей жалюгідний Койот, що весь час переслідує та ніколи не ловить Зозулю-подорожника?
 - Здебільшого в кожному епізоді цього мультфільму, є момент, коли Койот переслідує Зозулю а Зозуля збігає урвищем, і це нормально, - він птах, він може літати.
 Але справа в тім, що Койот біжить з бескиду просто слідом за ним. І що дотепно - принаймні, якщо вам шість років - те, що Койот теж абсолютно в порядку.
 Він просто продовжує бігти, - аж до того моменту, коли він зиркає вниз і розуміє, що він в повітрі.
 - Ось коли він падає.
 Коли ми неправі стосовно чогось - не тоді, коли ми це усвідомлюємо, але до того - ми як той Койот після того як він пішов зі стрімчака,

I call this error blindness. Most of the time, we don't have any kind of internal cue to let us know that we're wrong about something, until it's too late. But there's a second reason that we get stuck inside this feeling as well -- and this one is cultural. Think back for a moment to elementary school. You're sitting there in class, and your teacher is handing back quiz papers, and one of them looks like this. This is not mine, by the way. (Laughter) So there you are in grade school, and you know exactly what to think about the kid who got this paper. It's the dumb kid, the troublemaker, the one who never does his homework. So by the time you are nine years old, you've already learned, first of all, that people who get stuff wrong are lazy, irresponsible dimwits -- and second of all, that the way to succeed in life is to never make any mistakes. We learn these really bad lessons really well. And a lot of us -- and I suspect, especially a lot of us in this room -- deal with them by just becoming perfect little A students, perfectionists, over-achievers. Right, Mr. CFO, astrophysicist, ultra- marathoner? (Laughter) You're all CFO, astrophysicists, ultra- marathoners, it turns out. Okay, so fine.	але перш ніж він глянув вниз. Розумієте - ми вже помилились, ми вже в халепі, але ми відчуваємось наче на твердій землі. Тож я маю, насправді, виправити дещо, що сказала мить тому. - Це відчувається певним чином, коли ми помиляємось. - Це відчувається наче ми праві. (Сміх) Відтак це одна з причин, структурна причина, чому ми загрузаємо в цьому почутті правоти. Я називаю це сліпотою до помилок. Більшість часу, ми не маємо жодного внутрішнього натяку, що дав би нам знати, що ми помиляємось стосовно чогось, доки не стає запізно. Але також є і друга причина, чому ми грузнемо в цьому почутті і ця причина - культурна. Пригадаймо на мить початкову школу. Ви сидите там, в класі, і ваш учитель роздає листки тестів, і один з них виглядає так: Це не мій, між іншим. (Сміх у залі) Отже ви в початковій школі, і ви точно знаєте, що думати про дитину, що дістала цей листок. Це дурна дитина, шкодник, той, що ніколи не виконує своє домашнє завдання. Отже, до часу, коли вам дев'ять, ви вже навчені, передусім, що люди, які сприймають речі неправильно - ліниві, безвідповідальні бовдури. а по-друге, що шлях до успіху в житті
--	---

Except that then we freak out at the possibility that we've gotten something wrong. Because according to this, getting something wrong means there's something wrong with us. So we just insist that we're right, because it makes us feel smart and responsible and virtuous and safe. So let me tell you a story. A couple of years ago, a woman comes into Beth Israel Deaconess Medical Center for a surgery. Beth Israel's in Boston. It's the teaching hospital for Harvard - one of the best hospitals in the country. So this woman comes in and she's taken into the operating room. She's anesthetized, the surgeon does his thing -- stitches her back up, sends her out to the recovery room. Everything seems to have gone fine. And she wakes up, and she looks down at herself, and she says, "Why is the wrong side of my body in bandages?" Well the wrong side of her body is in bandages because the surgeon has performed a major operation on her left leg instead of her right one. When the vice president for health care quality at Beth Israel spoke about this incident, he said something very interesting. He said, "For whatever reason, the surgeon simply felt that he was on the correct side of the patient."	- це ніколи не припускатись жодних помилок. Ми завчаємо ці дуже погані уроки справді добре. І багато хто з нас - і я підозрюю - особливо багато з нас в цій кімнаті - ладнають з ними просто стаючи довершеними маленькими відмінниками, перфекціоністами, "над-досягайстерами". Так, Пан фінансовий директор, астрофізик, ультра-марафонець? (Сміх) Виявляється ви всі фінансові директори, астрофізики, ультра-марафонці. Окей, добре. За виключенням того, що ми жахаємося вірогідності того, що ми схибили. Тому що згідно цього, помилитись стосовно чогось означає, що щось не так з нами. Так що ми просто наполягаємо, що ми праві, тому що це змушує нас чутись розумними та відповідальними добропорядними й убезпеченими. Тож, дозвольте мені розповісти вам історію. Пару років тому, жінку доправляють до медичного центру Beth Israel Deaconess для хірургічного втручання. Beth Israel в Бостоні. це клінічна лікарня Гарварду - один з найкращих шпиталів в країні. Отже ця жінка надходить, і її забирають до операційної. Вона під наркозом, хірург робить свою справу -
--	---

(Laughter) The point of this story is that trusting too much in the feeling of being on the correct side of anything can be very dangerous. This internal sense of rightness that we all experience so often is not a reliable guide to what is actually going on in the external world. And when we act like it is, and we stop entertaining the possibility that we could be wrong, well that's when we end up doing things like dumping 200 million gallons of oil into the Gulf of Mexico, or torpedoing the global economy. So this is a huge practical problem. But it's also a huge social problem. Think for a moment about what it means to feel right. It means that you think that your beliefs just perfectly reflect reality. And when you feel that way, you've got a problem to solve, which is, how are you going to explain all of those people who disagree with you? It turns out, most of us explain those people the same way, by resorting to a series of unfortunate assumptions. The first thing we usually do when someone disagrees with us is we just assume they're ignorant. They don't have access to the same information that we do, and when we generously share that information with them, they're going to see the light and come on over to our team.	зшиває її, відслає в післяопераційну палату. Все, здається - пройшло нормально. Ось вона прокидається, і вона оглядає себе, і каже: "Чому не той бік мого тіла в бинтах?" Ну... не той бік її тіла перев'язано тому що хірург оперував її ліву ногу замість правої. Коли віце-президент нагляду за якістю охорони здоров'я Beth Israel говорив про цей інцидент, він сказав щось дуже цікаве. Він сказав: "З якоїсь причини хірург просто гадав, що він був на правильній стороні пацієнта". (Сміх) Сенс цієї історії в тому, що надто довірятись почуттю власного місцезнаходження на правильній стороні будь-чого може бути дуже небезпечним. Це внутрішнє відчуття правоти що всі ми переживаємо так часто не є надійним провідником стосовно того, що насправді відбувається в зовнішньому світі. І коли ми діємо так, наче воно є, і ми припиняємо припускати вірогідність того, що ми можемо помилятись, - ось тоді ми закінчуємо чинячи таке як вилив 200 мільйонів галонів нафти в Мексиканській Затоці, або торпедування світової економіки. Тож це величезна практична проблема. Але це також й величезна суспільна проблема. Замисліться на мить про те, що
---	---

When that doesn't work,
when it turns out those people have
all the same facts that we do
and they still disagree with us,
then we move on to a second
assumption,
which is that they're idiots.
(Laughter)
They have all the right pieces of the
puzzle,
and they are too moronic to put them
together correctly.
And when that doesn't work,
when it turns out that people who
disagree with us
have all the same facts we do
and are actually pretty smart,
then we move on to a third
assumption:
they know the truth,
and they are deliberately distorting it
for their own malevolent purposes.
So this is a catastrophe.
This attachment to our own rightness
keeps us from preventing mistakes
when we absolutely need to
and causes us to treat each other
terribly.
But to me, what's most baffling
and most tragic about this
is that it misses the whole point of
being human.
It's like we want to imagine
that our minds are just these perfectly
translucent windows
and we just gaze out of them
and describe the world as it unfolds.
And we want everybody else to gaze
out of the same window
and see the exact same thing.
That is not true,
and if it were, life would be
incredibly boring.
The miracle of your mind
isn't that you can see the world as it

значить почувати себе правим.
Це означає, що ви думаєте, що ваші
переконання
просто довершено відображають
реальність.
І коли ви чуєтесь в такий спосіб
- у вас є проблема, що потребує
вирішення,
котра полягає в тому - як ви
збираєтесь пояснити
всіх тих людей, що не згодні з вами?
Виявляється, більшість з нас
пояснює цих людей в подібний
спосіб,
вдаючись до серії безталанних
припущень.
Перше, що ми зазвичай робимо,
коли хтось не погоджується з нами
- ми просто припускаємо, що вони
неосвічені.
Вони не мають доступу до тієї ж
інформації, що маємо ми,
і коли ми благодійно розділимо цю
інформацію з ними,
- вони побачать світло і
доєднаються до нашої команди.
Коли це не спрацює,
коли виявляється, ці люди
володіють тими самими фактами,
що й ми
і все одно не погоджуються з нами,
- тоді ми переходимо до другого
припущення,
котре полягає в тому, що вони
ідіоти.
(Сміх)
У них є всі правильні клапті пазлу
а вони надто тупенькі, щоб з'єднати
їх правильно.
А коли й це не спрацює,
коли виявляється, що люди, які не
згодні з нами
мають ті самі факти, що й ми
і насправду вони доволі метикуваті,
- тоді ми переходимо до третього

is. It's that you can see the world as it isn't. We can remember the past, and we can think about the future, and we can imagine what it's like to be some other person in some other place. And we all do this a little differently, which is why we can all look up at the same night sky and see this and also this and also this. And yeah, it is also why we get things wrong. 1,200 years before Descartes said his famous thing about "I think therefore I am," this guy, St. Augustine, sat down and wrote "Fallor ergo sum" -- "I err therefore I am." Augustine understood that our capacity to screw up, it's not some kind of embarrassing defect in the human system, something we can eradicate or overcome. It's totally fundamental to who we are. Because, unlike God, we don't really know what's going on out there. And unlike all of the other animals, we are obsessed with trying to figure it out. To me, this obsession is the source and root of all of our productivity and creativity. Last year, for various reasons, I found myself listening to a lot of episodes of the Public Radio show This American Life.	припущення: вони знають істину, і вони умисне викривляють її задля власних зловмисних цілей. Отже це катастрофа. Ця схибленість на нашої власній правоті утримує нас від запобігання помилкам коли ми абсолютно потребуємо цього і змушує нас ставитися один до одного жахливо. Але для мене, що найнедолугіше і найтрагічніше стосовно цього є те, що це марнує весь сенс людяності. Це наче ми хочемо уявити, що наші розуми - просто таки довершено прозорі вікна і ми так глядимо крізь них і змальовуємо світ таким, як він розгортається. І ми хочемо, щоб всі інші дивились з того ж вікна і бачили точно ту саму річ. Це не правда, а якби було правдою - життя було б неймовірно нудним. Диво вашого розуму не в тому, що ви можете бачити світ як він є. - в тому, що ви можете бачити світ, яким він не є. Ми можемо згадати минуле, і ми можемо думати про майбутнє, і ми можемо собі уявити, як це - бути якоюсь іншою людиною в якомусь іншому місці. І всі ми робимо це трохи відмінно, Саме тому ми можемо подивитися на те саме нічне небо і побачити це, а також це а також це.
--	---

And so I'm listening and I'm listening, and at some point, I start feeling like all the stories are about being wrong. And my first thought was, "I've lost it. I've become the crazy wrongness lady. I just imagined it everywhere," which has happened. But a couple of months later, I actually had a chance to interview Ira Glass, who's the host of the show. And I mentioned this to him, and he was like, "No actually, that's true. In fact," he says, "as a staff, we joke that every single episode of our show has the same crypto-theme. And the crypto-theme is: 'I thought this one thing was going to happen and something else happened instead.' And the thing is," says Ira Glass, "we need this. We need these moments of surprise and reversal and wrongness to make these stories work." And for the rest of us, audience members, as listeners, as readers, we eat this stuff up. We love things like plot twists and red herrings and surprise endings. When it comes to our stories, we love being wrong. But, you know, our stories are like this because our lives are like this. We think this one thing is going to happen and something else happens instead. George Bush thought he was going to	І так, це також через це ми сприймаємо речі хибно. за 1200 років до того, як Декарт сказав свою знамениту річ про "Я думаю, отже, я існую", цей хлопець, Святий Августин, сів і написав "Fallor ergo sum", - "Я помиляюсь, відтак я існую". Августин розумів, що наша здатність облажатись, це не якийсь дошкульний дефект в людській системі щось, що ми можемо усунути або подолати. - це абсолютно фундаментальне для того, ким ми є. Тому що, на відміну від Бога, Ми не знаємо, насправду, що там відбувається. І на відміну від всіх інших тварин, Ми одержимі спробами розібратися з цим. Для мене це нав'язлива ідея є витокom і коренем всієї нашої продуктивності та творчості. Торік з різних причин, я знайшла себе слухаючи багато серій Громадського радіо-шоу "Це Американське життя" І ось я слухаю і слухаю, і в якийсь момент я починаю відчувати що всі історії про те як помиляються. І моя перша думка була, "Я звар'ювала. Я стала божевільною леді неправості Я просто уявляю її всюди ", що й сталося. Але кілька місяців по тому, Я, насправді, мала можливість взяти інтерв'ю у Іра Гласс (Ira Glass),
--	---

invade Iraq, find a bunch of weapons of mass destruction, liberate the people and bring democracy to the Middle East. And something else happened instead. And Hosni Mubarak thought he was going to be the dictator of Egypt for the rest of his life, until he got too old or too sick and could pass the reigns of power onto his son. And something else happened instead. And maybe you thought you were going to grow up and marry your high school sweetheart and move back to your hometown and raise a bunch of kids together. And something else happened instead. And I have to tell you that I thought I was writing an incredibly nerdy book about a subject everybody hates for an audience that would never materialize. And something else happened instead. (Laughter) I mean, this is life. For good and for ill, we generate these incredible stories about the world around us, and then the world turns around and astonishes us. No offense, but this entire conference is an unbelievable monument to our capacity to get stuff wrong. We just spent an entire week talking about innovations and advancements and improvements, but you know why we need all of those innovations and advancements and improvements?	хазяїна шоу. І я зауважила йому це, і він типу: - «Ні, насправді - це правда. "Фактично", говорить він, "ми в студії жартуємо що кожнісінький епізод нашого шоу має ту саму крипто-тему. І крипто-тема така: "Я думав ця оте трапиться і щось інше сталося, натомість". А справа в тому, каже Іра Гласс (Ira Glass) - ми цього потребуємо. Нам потрібні ці моменти подиву і виверту і неправості щоб змусити ці історії спрацювати». І решта з нас, глядачів, слухачів, читачів - ми хаваємо це. Ми любимо повороти сюжетів і риторичну плутанину і неочікувані кінцівки. Коли мова заходить про наші історії, ми любимо бути неправим. Але, ви знаєте, - наші історії схожі на цю тому що наше життя схоже. - Ми гадаємо, що одна річ відбудеться і щось інше стається натомість. Джордж Буш думав, що він вторгнеться в Ірак, знайде купу зброї масового знищення, звільнить народ і принесе демократію на Близький Схід. - і щось інше сталося натомість. І Хосні Мубарак (Hosni Mubarak) думав, що він буде диктатором Єгипту решту свого життя, поки не стане надто старим чи надто хворим і зможе перекласти вінець влади на свого сина.
---	---

Because half the stuff that's the most mind-boggling and world-altering -- TED 1998 -- eh. (Laughter) Didn't really work out that way, did it? (Laughter) Where's my jet pack, Chris? (Laughter) (Applause) So here we are again. And that's how it goes. We come up with another idea. We tell another story. We hold another conference. The theme of this one, as you guys have now heard seven million times, is the rediscovery of wonder. And to me, if you really want to rediscover wonder, you need to step outside of that tiny, terrified space of rightness and look around at each other and look out at the vastness and complexity and mystery of the universe and be able to say, "Wow, I don't know. Maybe I'm wrong." Thank you. (Applause) Thank you guys. (Applause)	- і щось інше сталося натомість. А можливо ви думали, що виростете й поберетеся з вашою коханою з середньої школи і повернетесь в рідне місто, і роститимете купу дітей разом. - і щось інше сталося натомість. І я маю сказати вам, Що я думала, що пишу нереально відстійну книгу про предмет що всі ненавидять для аудиторії, яка ніколи не матеріалізуються. - і щось інше сталося натомість. (Сміх) Я маю на увазі... - це життя. Добре це чи погано, - ми генеруємо ці неймовірні історії про світ довкола, а тоді світ розвертається і вражає нас. Не ображайтеся, але вся ця конференція є неймовірним монументом нашій здатності розуміти все не так. Ми щойно провели цілий тиждень говорячи про інновації та досягнення і вдосконалення, але ви знаєте, чому ми потребуємо всіх цих новацій, і досягнень, і вдосконалень? Тому що половина речей - найприголомшливіші ті що мали змінити світ -- конференція TED 1998 - - ех... (Сміх) Направду не вдалося як гадалося, чи не так?. (Сміх) Де мій реактивний пасок , Кріс? (Сміх) (Оплески) І ось ми знову там само.
---	--

І ось як це відбувається.
Ми виходимо з іншими ідеями.
Ми розповідаємо іншу історію.
Ми проводимо ще одну
конференцію.
Тема цієї,
як ви чули сім мільйонів разів
- дослідження дива наново.
І як на мене,
- якщо ви дійсно хочете, знову
відкрити для себе чудо,
- вам треба вийти за межі
цього крихітного, заляканого
простору правості
озирнутись одне на одного
окинути поглядом широчінь
і складність, і таємничість
Всесвіту
і спромогтись сказати,
- "Нічого собі..., я не знаю...
- може, я помиляюсь...".
Дякую!
(Оплески)
Спасибі!
(Оплески)

THEME: **ARTS**

Подивіться відеовиступ англійською мовою, використовуючи субтитри. Прочитайте текст англійською мовою та його переклад на українську мову. Визначте жанр та стиль тексту.

- Проаналізуйте оригінал та переклад на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.
- Які помилки та неточності допустив перекладач?
- Яка цільова аудиторія тексту?
- Доведіть свої припущення на конкретних прикладах.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його послідовно.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його синхронно.

ELIZABETH GILBERT “YOUR ELUSIVE CREATIVE GENIUS”

The author of "Eat, Pray, Love," Elizabeth Gilbert has thought long and hard about some big topics. Her fascinations: genius, creativity and how we get in our own way when it comes to both. Elizabeth Gilbert muses on the impossible things we expect from artists and geniuses -- and shares the radical idea that, instead of the rare person "being" a genius, all of us "have" a genius. It's a funny, personal and surprisingly moving talk.

TED Ideas change everything

WATCH

Your elusive creative genius

21,970,972 plays © | Elizabeth Gilbert | TED2009 • February 2009

English transcript	Ukrainian transcript
I am a writer. Writing books is my profession but it's more than that, of course. It is also my great lifelong love and fascination. And I don't expect that that's ever going to change. But, that said, something kind of peculiar has happened recently in my life and in my career, which has caused me to have to recalibrate my whole relationship with this work. And the peculiar thing is that I recently wrote this book, this memoir called "Eat, Pray, Love" which, decidedly unlike any of my previous books, went out in the world for some reason, and became this big, mega-sensation, international bestseller thing. The result of which is that everywhere I go now, people treat me like I'm doomed. Seriously -- doomed, doomed! Like, they come up to me now, all worried, and they say, "Aren't you afraid you're never going to be able to top that?" Aren't you afraid you're going to keep writing for your whole life and you're never again going to create a book that anybody in the world cares about at all, ever again?" So that's reassuring, you know. But it would be worse, except for that I happen to remember that over 20 years ago, when I was a teenager,	Я - письменниця. Писати книги - моя професія, але, звичайно, це набагато більше для мене. Я безмежно люблю та захоплююся цією справою усе своє життя. Я не очікую, що це колись зміниться. Але не зважаючи на це, нещодавно трапилась одна дивна річ у моєму житті та кар'єрі, яка змусила мене зовсім по-іншому ставитись до цієї роботи. Це сталося через цю книгу, яку я нещодавно написала, мемуари під назвою "Їсти, молитись, кохати", яка, безперечно, на відміну від усіх моїх попередніх книг, якимось чином розійшлась по світу та стала великою мега сенсацією, міжнародним бестселером. В результаті цього, куди б я не пішла тепер, люди ставляться до мене, наче я приречена. Серйозно - приречена, приречена! Ось, наприклад, вони підходять до мене, усі такі занепокоєні та кажуть: "Чи ти не боїся - не боїся, що ти ніколи не зможеш написати нічого кращого за цей твір?" Ти не боїся, що будеш продовжувати писати усе своє життя та ніколи знов не зможеш створити книгу, яка буде хоч комусь цікавою у світі? Ніколи. Ніколи." Знаєте, це дуже втішно чути. Але знаєте, могло бути й гірше, якщо б я не пам'ятала історію 20-річної давнини, коли я

when I first started telling people that I wanted to be a writer, I was met with this same sort of fear-based reaction. And people would say, "Aren't you afraid you're never going to have any success? Aren't you afraid the humiliation of rejection will kill you? Aren't you afraid that you're going to work your whole life at this craft and nothing's ever going to come of it and you're going to die on a scrap heap of broken dreams with your mouth filled with bitter ash of failure?" (Laughter) Like that, you know. The answer -- the short answer to all those questions is, "Yes." Yes, I'm afraid of all those things. And I always have been. And I'm afraid of many, many more things besides that people can't even guess at, like seaweed and other things that are scary. But, when it comes to writing, the thing that I've been sort of thinking about lately, and wondering about lately, is why? You know, is it rational? Is it logical that anybody should be expected to be afraid of the work that they feel they were put on this Earth to do. And what is it specifically about creative ventures that seems to make us really nervous about each other's mental health in a way that other careers kind of don't do, you know? Like my dad, for example, was a chemical engineer and I don't recall once in his 40 years of chemical engineering	вперше почала казати людям - коли я була ще підлітком, що я хочу бути письменницею, я стикнулась з такою ж наляканою реакцією. Люди казали мені: "Ти що не боїся, що ніколи не досягнеш успіху? Не боїся, що приниження від невизнання вб'є тебе? Не боїся, що ти віддасиш усе своє життя своїй роботі, але з цього нічого не вийде? І ти помреш на звалищі розбитих мрій, і твій рот буде наповнений гірким попелом невдач?" (Сміх) Ну і в такому дусі. Відповідь - коротка відповідь на усі ці питання - "Так". Так, я боюся всього цього. І завжди боялася. Та крім цього, я боюся ще багатьох, багатьох речей, про які люди навіть не здогадуються. Наприклад, морські водорості та інші страшні речі. Але, коли мова заходить за письменництво, останнім часом я багато про це думаю, і мене дивує одне питання: чому саме таке ставлення склалось? Знаєте, невже це раціонально? Невже це логічно, що людина повинна боятись роботи, до якої вона відчуває своє призначення у цьому світі. Знаєте, у творчих особистостях є щось особливе, що здається змушує інших людей хвилюватись за їх психіку, такого ставлення не зустрінеш у відношенні до інших професій. Наприклад, мій батько був інженером-хіміком та я не пам'ятаю за усю його 40-річну кар'єру,
---	--

anybody asking him if he was afraid to be a chemical engineer, you know? "That chemical-engineering block, John, how's it going?" It just didn't come up like that, you know? But to be fair, chemical engineers as a group haven't really earned a reputation over the centuries for being alcoholic manic-depressives. (Laughter) We writers, we kind of do have that reputation, and not just writers, but creative people across all genres, it seems, have this reputation for being enormously mentally unstable. And all you have to do is look at the very grim death count in the 20th century alone, of really magnificent creative minds who died young and often at their own hands, you know? And even the ones who didn't literally commit suicide seem to be really undone by their gifts, you know. Norman Mailer, just before he died, last interview, he said, "Every one of my books has killed me a little more." An extraordinary statement to make about your life's work. But we don't even blink when we hear somebody say this, because we've heard that kind of stuff for so long and somehow we've completely internalized and accepted collectively this notion that creativity and suffering are somehow inherently linked and that artistry, in the end, will always ultimately lead to anguish. And the question that I want to ask	щоб хтось питав його, чи боїться він бути інженером-хіміком? Джон, в тебе немає кризи хімічного виробництва? Як просувається твоя робота? Нічого такого не було. Але заради справедливості варто зазначити, що професія інженера-хіміка за багато років насправді не заробила собі репутацію алкоголік та маніакально депресивних особистостей. (Сміх) Ми, письменники, маємо таку репутацію, та не тільки письменники, але творчі люди усіх жанрів, здається мають славу вкрай психічно невірноважених осіб. Потрібно тільки подивитись на дуже похмурі дані звіту про смерті насправді видатних творчих особистостей лише за 20 століття, які померли ще молодими та у багатьох випадках накладали на себе руки. Навіть ті, що у буквальному сенсі не скоїли самогубства, здається, насправді потерпали від власних талантів. Норман Мейлер, перед своєю смертю в останньому інтерв'ю, зізнався: "Кожна з моїх книг наближувала мене на крок до смерті". Досить незвичайне зізнання про справу свого життя. Але ми навіть не мигнемо оком, почувши такі речі, тому що ми вже так давно чуємо щось подібне, та якимось чином ми повністю засвоїли та усі прийняли той факт, що творчість та страждання мають бути пов'язані,
--	---

everybody here today is are you guys all cool with that idea? Are you comfortable with that? Because you look at it even from an inch away and, you know -- I'm not at all comfortable with that assumption. I think it's odious. And I also think it's dangerous, and I don't want to see it perpetuated into the next century. I think it's better if we encourage our great creative minds to live. And I definitely know that, in my case -- in my situation -- it would be very dangerous for me to start sort of leaking down that dark path of assumption, particularly given the circumstance that I'm in right now in my career. Which is -- you know, like check it out, I'm pretty young, I'm only about 40 years old. I still have maybe another four decades of work left in me. And it's exceedingly likely that anything I write from this point forward is going to be judged by the world as the work that came after the freakish success of my last book, right? I should just put it bluntly, because we're all sort of friends here now -- it's exceedingly likely that my greatest success is behind me. So Jesus, what a thought! That's the kind of thought that could lead a person to start drinking gin at nine o'clock in the morning, and I don't want to go there. (Laughter) I would prefer to keep doing this work that I love. And so, the question becomes, how?	і що врешті решт, мистецтво завжди веде до мук. Питання, яке я хочу сьогодні поставити усім присутнім тут - вам подобається такий підхід? Ви погоджуєтесь з ним, тому що здається, що ви близькі до цієї думки, знаєте - я зовсім не згодна з цим припущенням. Я вважаю, що така думка - жахлива. А ще вона небезпечна, я не хочу, щоб цей підхід назавжди зберігся і до наступного століття. Я вважаю, буде краще, якщо ми сприятимемо життю наших видатних творчих особистостей. Я напевно знаю, що у моєму випадку, у моїй ситуації, було б вкрай небезпечно звернути на цю темну доріжку, особливо зважаючи на обставини моєї кар'єри на даний момент. Знаєте я б їх назвала випробуванням, Я досить молода, мені лише біля сорока років. Можливо мені доведеться писати ще сорок років. Скоріш за все всі мої твори, що я напишу оцінюватимуться світом як твір, що вийшов після цього божевільного успіху моєї останньої книги, чи не так? Скажу відверто, тому що ми тут всі наче друзі тепер, досить вірогідно, що мій найгучніший успіх вже позаду. О, Боже мій, що за думка! Знаєте, така думка може змусити людину почати випивати джин о дев'ятій ранку. а я не хочу цього. (Сміх) Я краще буду продовжувати робити
---	--

And so, it seems to me, upon a lot of reflection, that the way that I have to work now, in order to continue writing, is that I have to create some sort of protective psychological construct, right? I have to sort of find some way to have a safe distance between me, as I am writing, and my very natural anxiety about what the reaction to that writing is going to be, from now on. And, as I've been looking, over the last year, for models for how to do that, I've been sort of looking across time, and I've been trying to find other societies to see if they might have had better and saner ideas than we have about how to help creative people sort of manage the inherent emotional risks of creativity. And that search has led me to ancient Greece and ancient Rome. So stay with me, because it does circle around and back. But, ancient Greece and ancient Rome -- people did not happen to believe that creativity came from human beings back then, OK? People believed that creativity was this divine attendant spirit that came to human beings from some distant and unknowable source, for distant and unknowable reasons. The Greeks famously called these divine attendant spirits of creativity "daemons." Socrates, famously, believed that he had a daemon who spoke wisdom to him from afar. The Romans had the same idea, but they called that sort of disembodied creative spirit a genius. Which is great, because the Romans did not actually think	справу, яку я люблю. Отже, постає питання - як? Мені здається, після довгих розмірковувань, що у своїй роботі тепер для того, щоб продовжувати писати, я маю створити певний захисний психологічний механізм, так? Відтепер я маю якимось чином знайти безпечну відстань між собою, як письменницею та притаманною мені тривогою щодо майбутніх відгуків про мою творчість. Коли протягом останніх декілька років я шукала приклади такого підходу у різних періодах історії, та намагалась знайти інші суспільства, які можливо мають кращі та більш прийнятні ідеї, ніж ми, як допомогти творчим людям подолати невід'ємні емоційні ризики пов'язані з творчістю. Ці пошуки привели мене до Давньої Греції та Риму. Уважно слідкуйте за моєю думкою, тому що я збираюсь мандрувати у часі. Отже, у Давній Греції та Римі в ті часи - люди не вірили, що джерелом творчості є самі люди. Люди вірили, що творчість це - божественний дух, що спадав на людей з якогось далекого та невідомого джерела, з невідомих та неясних причин. Відомо, що греки називали цих божественних духів творчості - "демонами". Як відомо, Сократ вірив в те, що у ньому живе демон, який здалеку ділився з ним своєю мудрістю.
--	--

that a genius was a particularly clever individual. They believed that a genius was this, sort of magical divine entity, who was believed to literally live in the walls of an artist's studio, kind of like Dobby the house elf, and who would come out and sort of invisibly assist the artist with their work and would shape the outcome of that work. So brilliant -- there it is, right there, that distance that I'm talking about -- that psychological construct to protect you from the results of your work. And everyone knew that this is how it functioned, right? So the ancient artist was protected from certain things, like, for example, too much narcissism, right? If your work was brilliant, you couldn't take all the credit for it, everybody knew that you had this disembodied genius who had helped you. If your work bombed, not entirely your fault, you know? Everyone knew your genius was kind of lame. (Laughter) And this is how people thought about creativity in the West for a really long time. And then the Renaissance came and everything changed, and we had this big idea, and the big idea was, let's put the individual human being at the center of the universe above all gods and mysteries, and there's no more room for mystical creatures who take dictation from the divine. And it's the beginning of rational	Римляни мали таке ж саме уявлення, але вони називали цих безтілесних духів творчості - геніями. Це - чудово, тому що насправді римляни не думали, що геній - це неодмінно розумний індивід. Вони вірили, що геній - це магічна божественна істота, яка буквально жила у стінах кімнати творця, такий собі ельф Доббі, яка виходила та непомітно допомагала творцю з його роботою та надавала кінцеву форму творінню. Просто блискуче - ось та сама дистанція, про яку я вам розповідала - психологічний захист від результатів вашої роботи. Та усі знали як це працює, чи не так? Отже, стародавній митець був захищений від певних речей, наприклад, всепоглинаючого нарцисизму. Якщо ваша робота була насправді видатною, лаври діставались не лише вам, усі знали, що ви маєте цього безтілесного генія, який допомагав вам. Якщо ваша робота була провалом, це теж не повністю ваша провина. Усі знали, що просто ваш геній - якийсь собі невдаха. Саме так люди сприймали творчість на Заході протягом досить довгого часу. Потім настала епоха Ренесансу, і все змінилося, з'явилась велика ідея, а чому б нам не зробити особистість центром всесвіту, вищою за усіх богів і таємниць, отже, більше не залишилось місця для містичних створінь, які пов'язані з божественним та передають його послання митцям. Це був початок раціонального
---	--

humanism, and people started to believe that creativity came completely from the self of the individual. And for the first time in history, you start to hear people referring to this or that artist as being a genius, rather than having a genius. And I got to tell you, I think that was a huge error. You know, I think that allowing somebody, one mere person to believe that he or she is like, the vessel, you know, like the font and the essence and the source of all divine, creative, unknowable, eternal mystery is just a smidge too much responsibility to put on one fragile, human psyche. It's like asking somebody to swallow the sun. It just completely warps and distorts egos, and it creates all these unmanageable expectations about performance. And I think the pressure of that has been killing off our artists for the last 500 years. And, if this is true, and I think it is true, the question becomes, what now? Can we do this differently? Maybe go back to some more ancient understanding about the relationship between humans and the creative mystery. Maybe not. Maybe we can't just erase 500 years of rational humanistic thought in one 18 minute speech. And there's probably people in this audience who would raise really legitimate	гуманізму, люди почали вірити, що джерелом творчості є сама особистість. Та вперше в історії, люди почали звертатись до митців як до геніїв, а не як до людей, що мають генія. Я повинна вам сказати, що це було великою помилкою. Знаєте, я гадаю, що дозволити комусь, одній простій людині, вважати, що він чи вона, є втіленням, джерелом та суттю і першопричиною усього божественного, творчого, непізнаного та таємничого - це трохи занадто відповідальності на одну крихку психіку людини. Це як попросити когось проковтнути сонце. Це повністю спотворює та псує его та спричиняє усі ці неконтрольовані очікування щодо результатів своєї праці. Я гадаю, що саме цей натиск вбивав творчих людей протягом останніх 500 років. Якщо це - так, а я в це вірю, постає питання, що тепер? Можемо ми застосовувати інший підхід? Можливо, треба повернутись до більш давнього розуміння про відносини між людьми і таємницею творчості. Навряд чи. Ми не зможемо просто стерти 500 років раціонального гуманістичного мислення одним виступом тривалістю 18 хвилин. Скоріш за все у цій аудиторії є люди, які можуть надати дійсно обґрунтовані наукові аргументи проти того, що
--	---

scientific suspicions about the notion of, basically, fairies who follow people around rubbing fairy juice on their projects and stuff. I'm not, probably, going to bring you all along with me on this. But the question that I kind of want to pose is -- you know, why not? Why not think about it this way? Because it makes as much sense as anything else I have ever heard in terms of explaining the utter maddening capriciousness of the creative process. A process which, as anybody who has ever tried to make something -- which is to say basically everyone here -- - knows does not always behave rationally. And, in fact, can sometimes feel downright paranormal. I had this encounter recently where I met the extraordinary American poet Ruth Stone, who's now in her 90s, but she's been a poet her entire life and she told me that when she was growing up in rural Virginia, she would be out working in the fields, and she said she would feel and hear a poem coming at her from over the landscape. And she said it was like a thunderous train of air. And it would come barreling down at her over the landscape. And she felt it coming, because it would shake the earth under her feet. She knew that she had only one thing to do at that point, and that was to, in her words, "run like hell." And she would run like hell to the house and she would be getting chased by this	саме якісь феї, слідують за людьми та проливають чудодійний нектар на їхні проекти та роботи. Я не збираюсь змусити вас повірити в це. Але я хочу запитати - знаєте, а чому б ні? Чому б нам не думати про це таким чином? Тому що це має стільки ж сенсу як будь-яке інше пояснення абсолютно божевільної примхливості творчого процесу. Процесу, як відомо тим, хто намагався щось зробити, іншими словами -усім присутнім тут - що не завжди відбувається раціонально. Та фактично, іноді може проходити як щось абсолютно паранормальне. Я стикнулась з цим під час своєї зустрічі з видатною американською поетесою - Рут Стоун, зараз їй за 90 років, але вона писала вірші усе своє життя та вона розповіла мені, що вона росла у сільській місцевості у Вірджинії, та коли вона працювала на полях, іноді вона відчувала як до неї доносились вірші з природи. Вона казала, що це було схоже на потужний потік повітря. Цей потік швидко наближався до неї через поля. Вона його відчувала, тому що під її ногами трусилась земля. Вона знала, що єдине, що їй залишалось зробити в цей момент, як вона саме це каже: "бігти, немов божевільна". Вона бігла немов божевільна додому. і цей вірш переслідував її протягом усього шляху, потім вона хапала аркуш паперу та
---	---

poem, and the whole deal was that she had to get to a piece of paper and a pencil fast enough so that when it thundered through her, she could collect it and grab it on the page. And other times she wouldn't be fast enough, so she'd be running and running, and she wouldn't get to the house and the poem would barrel through her and she would miss it and she said it would continue on across the landscape, looking, as she put it "for another poet." And then there were these times -- this is the piece I never forgot -- she said that there were moments where she would almost miss it, right? So, she's running to the house and she's looking for the paper and the poem passes through her, and she grabs a pencil just as it's going through her, and then she said, it was like she would reach out with her other hand and she would catch it. She would catch the poem by its tail, and she would pull it backwards into her body as she was transcribing on the page. And in these instances, the poem would come up on the page perfect and intact but backwards, from the last word to the first. (Laughter) So when I heard that I was like -- that's uncanny, that's exactly what my creative process is like. (Laughter) That's not at all what my creative process is -- I'm not the pipeline! I'm a mule, and the way that I have to work	олівець достатньо швидко, щоб встигнути запам'ятати вірш, коли він проходив крізь неї та записати його на папері. Траплялось, що вона була не досить моторною, і вона бігла, бігла, бігла та не встигала додому, і вірш проходив крізь неї та вона не встигала за ним. Тоді вірш продовжував кружляти у повітрі, шукаючи, як вона висловилась "іншого поета". Були ще випадки - один з яких я ніколи не забуду - вона розповідала, що буває так, що вона майже втратила вірш. Отже, вона біжить додому, там вона шукає папір вірш проходить крізь неї, і вона хапає олівець, саме в цей момент, і вона сказала, що вона начебто упіймала вірш своєю рукою. Вона немов піймала вірш за хвіст, та знову пропустила його крізь своє тіло, коли записувала його на аркуші. В такі моменти, вірш виходив цілісним та бездоганим, але задом наперед, від останнього до першого слова. (Сміх) Тому, коли я це почула - це було неймовірно, бо саме так відбувається мій творчий процес. (Сміх) Мій творчий процес полягає не лише в цьому - я - не трубопровід!! Я - мул, і я обрала собі режим роботи, згідно з яким я маю прокидатись в
---	---

is I have to get up at the same time every day, and sweat and labor and barrel through it really awkwardly. But even I, in my mulishness, even I have brushed up against that thing, at times. And I would imagine that a lot of you have too. You know, even I have had work or ideas come through me from a source that I honestly cannot identify. And what is that thing? And how are we to relate to it in a way that will not make us lose our minds, but, in fact, might actually keep us sane? And for me, the best contemporary example that I have of how to do that is the musician Tom Waits, who I got to interview several years ago on a magazine assignment. And we were talking about this, and you know, Tom, for most of his life, he was pretty much the embodiment of the tormented contemporary modern artist, trying to control and manage and dominate these sort of uncontrollable creative impulses that were totally internalized. But then he got older, he got calmer, and one day he was driving down the freeway in Los Angeles, and this is when it all changed for him. And he's speeding along, and all of a sudden he hears this little fragment of melody, that comes into his head as inspiration often comes, elusive and tantalizing, and he wants it, it's gorgeous, and he longs for it, but he has no way to get it. He doesn't have a piece of paper, or a pencil, or a tape recorder.	однаковий час кожного ранку, працювати до поту, застосовуючи свої власні дивні прийоми. Але, навіть я, зі своєю впертістю, навіть я стикаюсь іноді з цим явищем. Я можу уявити, що багато з вас теж відчували це на собі. Знаєте, навіть зі мною траплялось таке, що ідеї приходили до мене з якогось непізнаного джерела, яке я не можу визначити. Що це за джерело? Та як ми маємо ставитись до нього, щоб не загубити розум, а, навпаки - залишатись у здоровому глузді? Для мене найкращим сучасним прикладом цього є музикант - Том Уейтс, у якого мені довелося брати інтерв'ю для журналу декілька років тому. Ми розмовляли про це, і знаєте, Том більшу частину свого життя був втіленням страждаючого сучасного митця, який намагався контролювати, управляти та впливати на ці неконтрольовані творчі імпульси, які були частиною його. Але з роком він став спокійнішим, та він розповів мені, що одного дня він їхав по шосе в Лос-Анджелесі і саме тоді для нього усе змінилось. Він їде по дорозі, і тут зненацька він чує цей маленький уривок мелодії у своїй голові, що прийшов до нього як натхнення, такий ж невловимий та манливий, і він хоче запам'ятати його, бо він - розкішний, та він прагне утримати його в своїй пам'яті, але це неможливо. У нього нема паперу, немає олівця, немає диктофону. І він відчуває, що в ньому
--	--

So he starts to feel all of that old anxiety start to rise in him like, "I'm going to lose this thing, and I'll be be haunted by this song forever. I'm not good enough, and I can't do it." And instead of panicking, he just stopped. He just stopped that whole mental process and he did something completely novel. He just looked up at the sky, and he said, "Excuse me, can you not see that I'm driving?" (Laughter) "Do I look like I can write down a song right now? If you really want to exist, come back at a more opportune moment when I can take care of you. Otherwise, go bother somebody else today. Go bother Leonard Cohen." And his whole work process changed after that. Not the work, the work was still oftentimes as dark as ever. But the process, and the heavy anxiety around it was released when he took the genie, the genius out of him where it was causing nothing but trouble, and released it back where it came from, and realized that this didn't have to be this internalized, tormented thing. It could be this peculiar, wondrous, bizarre collaboration, kind of conversation between Tom and the strange, external thing that was not quite Tom. When I heard that story, it started to shift a little bit the way that I worked too, and this idea already saved me once. It saved me when I was in the middle of	прокидається вже забута тривога: "Я втрачу цей уривок, а потім ця пісня буде переслідувати мене вічно. Я - нездара, я не можу це зробити." Але замість того, щоб панікувати, він зупинився. Він просто припинив ці внутрішні балачки і зробив щось дійсно нове. Він подивився на небо та сказав: "Вибачте, чи Ви не бачите, що я за кермом?" (Сміх) "Невже схоже, що зараз я готовий записати пісню? Якщо ти насправді хочеш з'явитись, повертайся у більш зручний момент, коли я зможу приділити тобі увагу. Інакше, йди докучай комусь іншому сьогодні. Йди до Леонарда Коена." І після цього змінився весь його робочий процес. Не сама робота, часто робота залишалась такою ж важкою, як і раніше. Але сам процес став більш вільним, і важка тривога зникла, коли він відділив себе від чарівного духу, генія, що знаходився в ньому, який завдавав лише одні проблеми, та відправив його туди, звідки він прийшов. Тоді він зрозумів, що геній не обов'язково має знаходитись всередині та завдавати страждань. Творчість також можлива завдяки особливій, надзвичайній та дивній співпраці у формі розмови між Томом та невідомою зовнішньою істотою, яка була не зовсім Томом. Отже, коли я почула цю історію, вона трохи змінила
---	---

writing "Eat, Pray, Love," and I fell into one of those sort of pits of despair that we all fall into when we're working on something and it's not coming and you start to think this is going to be a disaster, the worst book ever written. Not just bad, but the worst book ever written. And I started to think I should just dump this project. But then I remembered Tom talking to the open air and I tried it. So I just lifted my face up from the manuscript and I directed my comments to an empty corner of the room. And I said aloud, "Listen you, thing, you and I both know that if this book isn't brilliant that is not entirely my fault, right? Because you can see that I am putting everything I have into this, I don't have any more than this. If you want it to be better, you've got to show up and do your part of the deal. But if you don't do that, you know what, the hell with it. I'm going to keep writing anyway because that's my job. And I would please like the record to reflect today that I showed up for my part of the job." (Laughter) Because -- (Applause) Because in the end it's like this, OK -- centuries ago in the deserts of North Africa, people used to gather for these moonlight dances of sacred dance and music that would go on for hours and hours, until dawn. They were always magnificent, because	мій підхід до роботи та одного разу вже врятувала мене. Цей підхід допоміг мені, коли я писала "Їсти, Молитись, Кохати" і піддалась відчаю, притаманному усім нам, коли ми працюємо над чимось і це не виходить, і ми починаємо думати, що це буде повний провал, що це буде найжахливіша написана книга. Не просто жахлива, а найжахливіша книга усіх часів. Я почала думати, що не зможу дописати цю книгу. Але потім я пригадала Тома, який розмовляв з повітрям, і я спробувала цей прийом. Я просто відірвалась від своїх записів та звернулась до пустого кута кімнати. Я сказала вголос: "Слухай ти, ми обидва, знаємо, що якщо ця книга не вийде чудовою, це не тільки моя провина, чи не так? Тому що ти бачиш, що я вкладаю в неї усю себе, більше мені нічого запропонувати. Отже, якщо ти хочеш, щоб книга була кращою, ти маєш з'явитись і зробити свій внесок. Гаразд. Якщо ти цього не зробиш, знаєш, йди до біса. Я все одно продовжуватиму писати, тому що це - моя робота. Я б хотіла офіційно заявити сьогодні, що я зробила свою частину роботи." (Сміх) Тому що (Оплески) врешті решт, багато століть тому у пустелях Північної Африки, люди збирались на священні танці та музику при місячному сяйві, які тривали до самого світанку.
---	---

the dancers were professionals and they were terrific, right? But every once in a while, very rarely, something would happen, and one of these performers would actually become transcendent. And I know you know what I'm talking about, because I know you've all seen, at some point in your life, a performance like this. It was like time would stop, and the dancer would sort of step through some kind of portal and he wasn't doing anything different than he had ever done, 1,000 nights before, but everything would align. And all of a sudden, he would no longer appear to be merely human. He would be lit from within, and lit from below and all lit up on fire with divinity. And when this happened, back then, people knew it for what it was, you know, they called it by its name. They would put their hands together and they would start to chant, "Allah, Allah, Allah, God, God, God." That's God, you know. Curious historical footnote: when the Moors invaded southern Spain, they took this custom with them and the pronunciation changed over the centuries from "Allah, Allah, Allah," to "Olé, olé, olé," which you still hear in bullfights and in flamenco dances. In Spain, when a performer has done something impossible and magic, "Allah, olé, olé, Allah, magnificent, bravo," incomprehensible, there it is -- a glimpse of God.	Це було дивовижно, тому що вони були професійними танцюристами і вони були приголомшливі, правда? Але все одно, хоча й досить рідко, траплялось щось таке, що один з танцюристів ставав по-справжньому неперевершеним. Ми з вами знаємо про що я кажу, тому що я знаю, що ви колись в своєму житті бачили подібний виступ. Час ніби зупинявся, і танцюрист наче переходив в якийсь невідомий простір та він не робив нічого такого, чого б він не робив протягом інших 1000 ночей, але в той момент дивна гармонія охоплювала усе навкруги. Раптом він вже не здавався просто людиною. Він ніби сяяв з усіх сторін божественним полум'ям. Коли це ставалось в ті часи, люди знали що це та кликали його на ім'я. Вони брались за руки та починали співати: "Алах, Алах, Алах, Бог, Бог, Бог." Це - Бог. Цікава історична довідка - коли марокканці захопили південну Іспанію, вони привезли з собою цю традицію, з часом вимова змінилась з "Алах, Алах, Алах" на "Оле, Оле, Оле", ці виклики ви можете почути і сьогодні на кориді або на виступах танцюристів фламенко. В Іспанії, коли виконавець зробив щось насправді дивовижне і магічне, "Алах, але, але, Алах, чудово, браво", незбагнене, це і є - проявом Божественного. Це - чудово, тому що ми всі
---	---

Which is great, because we need that. But, the tricky bit comes the next morning, for the dancer himself, when he wakes up and discovers that it's Tuesday at 11 a.m., and he's no longer a glimpse of God. He's just an aging mortal with really bad knees, and maybe he's never going to ascend to that height again. And maybe nobody will ever chant God's name again as he spins, and what is he then to do with the rest of his life? This is hard. This is one of the most painful reconciliations to make in a creative life. But maybe it doesn't have to be quite so full of anguish if you never happened to believe, in the first place, that the most extraordinary aspects of your being came from you. But maybe if you just believed that they were on loan to you from some unimaginable source for some exquisite portion of your life to be passed along when you're finished, with somebody else. And, you know, if we think about it this way, it starts to change everything. This is how I've started to think, and this is certainly how I've been thinking in the last few months as I've been working on the book that will soon be published, as the dangerously, frighteningly over-anticipated follow up to my freakish success. And what I have to sort of keep telling myself when I get really psyched out about that is don't be afraid.	потребуємо цього. Але наступного ранку трапляється досить підступна річ для самого танцюриста, коли він прокидається і усвідомлює, що сьогодні вівторок 11 ранку, і він вже не є проявом Божественного. Він просто - старіючий смертний, у якого дуже болять коліна, і можливо він ніколи вже не досягне цієї вершини знов. Можливо, вже ніхто не буде оспівувати його рухи ім'ям Господа, що ж тоді йому залишається робити решту свого життя? Це - важко. Це - одне з найтяжчих зізнань, яке доводиться зробити на своєму творчому шляху. Але, можливо, воно не буде настільки сповненим болем, якщо ви, перш за все, не вважаєте, що найдивніші аспекти Вашої сутності належать виключно Вам. Але якщо б Ви вважали, що ці таланти було позичено Вам з якогось неймовірного джерела на винятковий період Вашого життя, для того, щоб, коли Ви їх вичерпаєте, передати їх іншій людині. Та, знаєте, якщо Ви насправді оберете таке ставлення, все починає змінюватись. Саме так я почала думати, і продовжую думати протягом останніх декілька місяців під час моєї роботи над книгою, що незабаром буде опублікована, та яку всі з небезпечним та лякаючим нетерпінням очікують як продовження мого химерного успіху. Коли я зовсім дурію з цього приводу, я повторюю собі: Не бійся.
---	---

Don't be daunted. Just do your job. Continue to show up for your piece of it, whatever that might be. If your job is to dance, do your dance. If the divine, cockeyed genius assigned to your case decides to let some sort of wonderment be glimpsed, for just one moment through your efforts, then "Olé!" And if not, do your dance anyhow. And "Olé!" to you, nonetheless. I believe this and I feel that we must teach it. "Olé!" to you, nonetheless, just for having the sheer human love and stubbornness to keep showing up. Thank you. (Applause) Thank you. (Applause) June Cohen: Olé! (Applause)	Не лякайся. Просто роби свою справу. Продовжую проявляти себе у своїй роботі, незалежно від того чим ти займаєшся. Якщо ти танцюєш - танцюй. Якщо божественний, несвідомий геній призначений Вам вирішить вдіяти щось дивне тільки на одну мить через Ваші зусилля, тоді "Оле!". Якщо - ні, все одно продовжуйте Ваш танок. Незважаючи ні на що - "Оле!" Вашим спробам. Я в це вірю і відчуваю, що ми повинні розповсюджувати цей підхід. Незважаючи ні на що - "Оле!" , просто за те, що у Вас вистачає людської любові та впертості, продовжувати реалізовувати свої здібності. Дякую. (Оплески) Дякую. (Оплески). Джун Коен: Оле!! (Оплески)
--	--

French transcript Je suis écrivain. Écrire des livres, c'est mon métier et plus encore. C'est aussi mon grand amour et ma fascination. Et je ne crois pas que cela va changer.♪ Cela dit, il m'est arrivé récemment quelque chose d'étrange dans ma vie et dans ma carrière, qui a transformé ma relation à ce travail. C'est-à-dire que j'ai écrit un livre récemment, un mémoire intitulé « Mange, Prie, Aime » qui, contrairement à mes livres précédents, a fait le tour du monde, on ne sait comment, et est devenu un best-seller international sensationnel. Donc, maintenant, partout où je vais, les gens me parlent comme si j'étais condamnée.
--

Vraiment : condamnée !

Ils viennent me voir, tout soucieux, et me disent :

« Vous n'avez pas peur de ne jamais réussir à faire mieux ?

Vous n'avez pas peur de passer votre vie à écrire

et de ne jamais plus faire de livre

qui intéresse qui que ce soit dans le monde,

plus jamais ? »

C'est rassurant, vous savez.

Mais ce serait encore pire, si je ne me souvenais pas

qu'il y a plus de 20 ans, quand j'ai commencé à dire, à l'adolescence,

que je voulais être écrivain,

j'ai été confrontée au même genre de réaction apeurée.

Les gens disaient : « Tu n'as pas peur de ne jamais réussir ?

Tu n'as pas peur que l'humiliation du rejet t'anéantira ?

Tu n'as pas peur de passer ta vie à écrire

sans résultat

et de mourir sur un tas de rêves brisés

avec, dans la bouche, le goût amer des cendres de l'échec ? »

(Rires)

C'était ça, vous savez.

La réponse à toutes ces questions est « oui ».

Oui, tout cela me fait peur.

J'en ai toujours eu peur.

J'ai aussi peur de bien d'autres choses encore

que les gens ne pourraient même pas deviner.

Comme des algues, et d'autres choses effrayantes.

Mais en ce qui concerne l'écriture

ce à quoi j'ai réfléchi récemment, et qui m'étonne, c'est : pourquoi ?

Est-ce rationnel ?

Est-il logique que l'on soit censé

avoir peur du travail que nous pensons être destinés à accomplir ?

Et qu'y a-t-il de particulier dans les entreprises de création

qui fait que l'on se préoccupe de la santé mentale de l'autre

d'une manière qui n'existe pas pour les autres métiers ?

Mon père, par exemple, était ingénieur chimique

et je n'ai pas le souvenir qu'au cours de ses 40 ans d'ingénierie chimique

on lui ait demandé s'il avait peur d'être ingénieur chimique.

Genre, alors John, ton blocage en ingénierie chimique, comment ça va ?

Ça n'arrivait tout simplement pas, vous voyez ?

Mais il faut bien l'admettre, les ingénieurs chimiques

n'ont pas vraiment acquis à travers les siècles une réputation

d'alcooliques maniaco-dépressifs.

(Rires)

Nous, les écrivains, tendons à avoir cette réputation

et pas seulement les écrivains, mais aussi les créateurs de tout poil

semblent avoir cette réputation d'énorme instabilité mentale.
 Il suffit de regarder le nombre sinistre de morts,
 rien qu'au 20ème siècle, d'esprits créateurs magnifiques
 qui sont morts jeunes, et souvent volontairement.
 Même ceux qui ne se sont pas suicidés
 semblent avoir été détruits par leur talent.
 Norman Mailer, juste avant de mourir, dans son dernier entretien, a dit :
 « Chacun de mes livres m'a tué un petit peu plus. »
 Une déclaration incroyable à faire sur l'œuvre de sa vie.
 Mais nous ne réagissons même pas à ce genre de choses
 parce que nous l'avons entendu si longtemps
 que nous avons intégré et accepté collectivement
 cette notion que la créativité et la souffrance sont liées de façon inhérente
 et que la pratique de l'art mène toujours à l'angoisse.
 Aujourd'hui, je voudrais vous poser cette question à tous
 elle vous va, cette idée-là ?
 Est-ce que cette idée vous convient ?
 Parce qu'en prenant un minimum de distance,
 cette affirmation ne me va pas du tout.
 Je la trouve odieuse.
 Je la trouve aussi dangereuse
 et je ne veux pas qu'elle se perpétue dans le siècle suivant.
 Je pense qu'il vaut mieux encourager nos grands créateurs à vivre.
 Et je sais avec certitude que dans mon cas
 il serait très dangereux de commencer à glisser sur cette pente
 d'affirmations négatives, surtout étant donné
 le point où j'en suis dans ma carrière.
 C'est-à-dire qu'en résumé,
 je suis plutôt jeune, je n'ai que 40 ans.
 J'ai peut-être encore quatre décennies de travail devant moi.
 Et il est fort probable que tout ce que j'écirai dorénavant
 sera jugé comme l'œuvre qui aura suivi
 le succès monstrueux de mon dernier livre.
 Je dois le dire franchement, parce que nous sommes tous un peu amis ici,
 il est fort probable que mon plus grand succès soit derrière moi.
 Mon Dieu, quelle idée !
 Vous savez, c'est le genre d'idée qui peut pousser quelqu'un
 à se mettre à boire du gin à neuf heures du matin
 et je ne veux pas en arriver là.
 (Rires)
 Je préférerais continuer de faire le travail que j'aime.
 Donc, la question devient : comment ?
 Et il me semble, après maintes réflexions,
 que ce que je dois faire pour pouvoir continuer à écrire
 c'est créer une sorte de construction mentale protectrice.

Je dois trouver une manière de garder une distance saine
entre moi, qui écris, et mon anxiété très naturelle
qui concerne la réaction que mes écrits provoqueront dorénavant.
Et, l'an dernier, en cherchant des modèles pour m'inspirer,
j'ai cherché dans le passé
et j'ai aussi cherché dans d'autres sociétés
pour voir si elles avaient des idées meilleures, plus saines que les nôtres
pour aider les créateurs à gérer
les risques émotionnels inhérents à la créativité.
Cette recherche m'a menée jusqu'à l'Antiquité grecque et romaine.
Soyez attentifs, parce que je vais faire quelques détours.
Dans l'Antiquité grecque et romaine,
les gens ne croyaient pas que la créativité
venait des êtres humains à l'époque, OK ?
Les gens croyaient que la créativité était un esprit divin bienveillant
qui venait vers les gens à partir d'une source distante et impénétrable,
pour des raisons distantes et impénétrables.
Les Grecs appelaient ces esprits créatifs divins et bienveillants les « démons ».
Socrate, notamment, croyait qu'il avait un démon
qui lui inspirait la sagesse de très loin.
Les Romains pensaient de même,
mais ils appelaient cet esprit créatif désincarné un génie.
Ce qui est formidable, car les Romains ne pensaient pas
qu'un génie était une personne particulièrement douée.
Ils croyaient qu'un génie était une sorte d'entité divine et magique
censée vivre littéralement dans les murs
d'un atelier d'artiste, comme Dobby l'elfe de maison,
et qui se manifestait pour aider l'artiste dans son œuvre sans être vu
et influencer cette œuvre.
C'est une idée brillante : la voilà, la distance dont je parle,
cette construction mentale pour se protéger des résultats de son travail.
Tout le monde savait que ça se passait comme ça,
donc l'artiste dans l'Antiquité était protégé de certaines choses,
comme d'un narcissisme excessif, par exemple.
Si l'œuvre était superbe, on n'en était pas entièrement responsable,
tout le monde savait qu'un génie désincarné était venu apporter son aide.
Si l'œuvre faisait un flop, on n'était pas le seul coupable.
Tout le monde savait qu'on avait un génie minable.
Longtemps, c'est ainsi qu'on a envisagé la créativité en Occident.
Puis la Renaissance est arrivée et tout a changé,
nous avons eu une grande idée :
mettons l'être humain au centre de l'univers
au-dessus des dieux et des mystères. Plus de place
pour les créatures mystérieuses inspirées par le divin.
C'est le début de l'humanisme rationnel

et les gens se sont mis à croire que la créativité
 venait entièrement de l'individu.
 Pour la première fois dans l'histoire,
 on a commencé à qualifier tel ou tel artiste de génie
 au lieu de dire qu'il avait un génie.
 Selon moi, ce fut une grosse erreur.
 Je pense qu'autoriser un simple individu
 à croire qu'il ou elle est le contenant,
 la fontaine, l'essence et la source
 de tous les mystères divins, créateurs, impénétrables et éternels
 revient à imposer un brin trop de responsabilité à un fragile esprit humain.
 C'est comme demander à quelqu'un d'avaler le soleil.
 Cela déforme et pervertit l'ego
 et crée des attentes ingérables sur la performance.
 Et je pense que c'est cette pression
 qui tue nos artistes depuis 500 ans.
 Et si cela est vrai,
 et je crois que c'est vrai,
 la question devient : et maintenant ?
 Peut-on procéder autrement ?
 Peut-être pourrions-nous revenir à une compréhension plus ancienne
 de la relation entre les êtres humains et le mystère de la création.
 Peut-être pas.
 Nous ne pouvons peut-être pas effacer 500 ans de pensée humaniste rationnelle
 en un seul discours de 18 minutes.
 Il y a probablement des gens ici
 qui soulevaient des doutes scientifiques légitimes
 sur, finalement, le concept de fées
 qui suivent les gens et jettent de la poudre de perlimpinpin sur leurs travaux.
 Je ne vais probablement pas vous convaincre tous.
 Mais la question que je voudrais poser est :
 pourquoi pas ?
 Pourquoi ne pas voir les choses ainsi ?
 Ce n'est pas moins raisonnable que tout ce que j'ai entendu
 pour expliquer les caprices exaspérants
 du processus de création.
 Ce processus, tous ceux qui ont essayé de faire quelque chose --
 c'est-à-dire tout le monde ici --
 savent qu'il n'est pas toujours logique.
 Parfois il peut même sembler complètement paranormal.
 J'ai récemment rencontrée la grande poétesse américaine Ruth Stone,
 qui a dans les 90 ans maintenant, mais qui a été poétesse toute sa vie,
 et elle m'a raconté que dans sa jeunesse campagnarde en Virginie,
 alors qu'elle travaillait aux champs,
 elle pouvait sentir et entendre un poème

venir vers elle du paysage.
 C'était comme un vent de tonnerre
 qui fonçait vers elle à travers le paysage.
 Elle le sentait venir aux tremblements de la terre sous ses pieds.
 Elle savait qu'il ne lui restait qu'une chose à faire,
 selon ses propres termes « courir comme une folle ».
 Elle courait comme une folle vers la maison
 et le poème la poursuivait,
 il lui fallait absolument trouver du papier et un crayon
 assez vite pour qu'au passage du poème en elle, elle puisse le prendre
 et le coucher par écrit.
 D'autres fois elle n'était pas assez rapide,
 elle courait, courait, courait, mais n'arrivait pas à la maison
 et le poème la traversait en trombe et elle le manquait
 et elle disait qu'il continuait son chemin,
 à la recherche, selon ses propres termes, « d'un autre poète ».
 Et puis, parfois --
 cela, je ne l'ai jamais oublié --
 elle m'a raconté que parfois, elle le manquait presque.
 Donc, elle court vers la maison, cherche le papier,
 le poème la traverse,
 elle attrape un crayon au moment où il la traverse,
 puis c'est comme si, de son autre main,
 elle attrapait le poème.
 Elle attrape le poème par la queue,
 et le fait rentrer à l'envers dans son corps
 alors qu'elle le transcrit.
 Dans ces cas-là, le poème arrivait intact sur la page, en parfait état,
 mais à l'envers, du dernier mot au premier.
 (Rires)
 Quand j'ai entendu ça, j'ai pensé : comme c'est étrange,
 ça correspond exactement à mon processus de création.
 (Rires)
 Mon processus ne se résume pas à cela, je ne suis pas un conduit !
 Je suis une mule, ma manière de travailler
 consiste à me lever à la même heure chaque jour
 et suer et ramer et pédaler dans la semoule avec peine.
 Mais même moi, dans mon travail de mule,
 même moi j'ai effleuré cette chose, quelquefois.
 J'imagine que c'est aussi le cas pour beaucoup d'entre vous.
 Vous savez, même moi j'ai eu des oeuvres ou des idées venant d'une source
 que je ne peux pas identifier.
 Quelle est cette chose ?
 Comment s'y fier d'une manière qui ne nous rende pas fous,
 mais qui puisse préserver notre santé mentale ?

Pour moi, le meilleur exemple contemporain de comment faire
 c'est le musicien Tom Waits,
 que j'ai interviewé il y a plusieurs années pour un magazine.
 Nous en parlions justement,
 et vous savez, Tom, pendant une grande partie de sa vie, a incarné
 l'artiste contemporain, moderne et tourmenté,
 qui tente de contrôler, de gérer et de dominer
 ces impulsions créatrices incontrôlables
 entièrement intériorisées.
 Puis il a vieilli, il est devenu plus posé,
 et il m'a raconté qu'un jour, en conduisant sur l'autoroute de Los Angeles,
 tout a changé pour lui.
 Il filait sur la route, et d'un coup
 il a entendu cette petite mélodie,
 qui lui est venue comme souvent l'inspiration, insaisissable et séduisante,
 il la voulait, elle était magnifique,
 il la désirait, mais il ne pouvait pas l'attraper.
 Il n'avait pas de papier, pas de crayon,
 il n'avait pas de dictaphone.
 Il a commencé à sentir la vieille angoisse monter en lui
 ce : « Je vais la perdre
 et je vais être hanté par cette chanson à tout jamais.
 Je ne suis pas assez bon, je n'y arriverai jamais. »
 Au lieu de paniquer, il s'est arrêté.
 Il a mis fin à tout ce processus de pensée
 et a fait quelque chose d'entièrement nouveau.
 Il a regardé le ciel, et il a dit :
 « Excuse-moi, mais tu ne vois pas que je conduis ? »
 (Rires)
 « Est-ce que j'ai l'air de pouvoir écrire une chanson, là, tout de suite ?
 Si tu veux vraiment exister, reviens à un moment plus opportun
 quand je pourrai m'occuper de toi.
 Sinon, va embêter quelqu'un d'autre aujourd'hui.
 Va embêter Leonard Cohen. »
 Toute sa façon de travailler a changé par la suite.
 Pas son œuvre, qui était souvent aussi sombre qu'avant,
 mais le processus, oui. Et l'angoisse qui l'entourait
 a lâché prise quand il a sorti le génie son être,
 où il ne lui apportait que des tourments, pour le relâcher là d'où il venait,
 et qu'il a compris que ce n'avait pas à être cette chose intériorisée et tourmentée.
 Ce pouvait être une collaboration étrange et merveilleuse,
 une sorte de conversation entre Tom et cette chose bizarre extérieure
 qui n'était pas tout à fait Tom.
 Quand j'ai entendu cette histoire, ça a changé un peu
 ma manière de travailler aussi, et m'a déjà sauvée une fois.

Cette idée m'a sauvée pendant que j'écrivais « Mange, Prie, Aime »
 et que j'ai eu l'un de ces accès de désespoir
 qu'on a tous quand on travaille sur quelque chose qui ne prend pas
 et qu'on commence à se dire que ça va être un désastre,
 que ça va être le pire livre jamais écrit.
 Pas simplement mauvais : le pire livre jamais écrit.
 J'ai commencé à me dire que je devrais laisser tomber.
 Puis je me suis souvenue de Tom parlant au ciel
 et j'ai essayé.
 J'ai levé la tête du manuscrit
 et adressé mes commentaires à un coin vide de la pièce.
 J'ai dit à haute voix: « Dis donc, chose,
 on sait tous les deux que si ce livre n'est pas génial
 ce n'est pas entièrement de ma faute, non ?
 Parce que tu vois que j'y mets tout mon cœur,
 que je donne tout ce que j'ai.
 Alors si tu veux qu'il soit meilleur, tu te pointes et tu fais ta part du marché.
 OK. Mais si tu ne le fais pas, tu sais quoi, tant pis.
 Je vais continuer à écrire parce que c'est mon boulot.
 Et j'aimerais qu'on prenne bien note qu'aujourd'hui
 j'ai fait ma part du travail. »
 (Rires)
 Parce que
 (Applaudissements)
 en fin de compte, on y revient
 il y a des siècles dans les déserts d'Afrique du Nord
 les gens se réunissaient la nuit pour des danses et de la musique sacrées
 qui duraient des heures, jusqu'à l'aube.
 Elles étaient toujours superbes, car les danseurs étaient professionnels
 et ils étaient excellents.
 Mais parfois, très rarement, il se passait quelque chose,
 et l'un de ces artistes atteignait la transcendance.
 Je sais que vous savez de quoi je parle,
 car vous avez tous vus, à un moment, un spectacle comme celui-là.
 C'est comme si le temps s'arrêtait,
 et comme si le danseur franchissait un seuil
 et qu'il ne faisait rien qu'il n'ait déjà fait 1 000 nuits auparavant
 sauf que là tout est en place.
 Et tout d'un coup, il ne semble plus être un simple être humain.
 Il est illuminé de l'intérieur, et d'en dessous
 et tout illuminé et embrasé par la divinité.
 Quand cela arrivait, à l'époque,
 les gens savaient ce que c'était et l'appelaient par son nom.
 Ils joignaient leurs mains et psalmodiaient,
 « Allah, Allah, Allah, Dieu, Dieu, Dieu »

C'est Dieu, vous savez.
 Petite note historique curieuse
 quand les Maures ont envahi le sud de l'Espagne, ils ont importé cette coutume
 et la prononciation a changé au cours des siècles
 de « Allah, Allah, Allah » à « Olé, olé, olé »
 qu'on entend toujours dans les corridas et les flamencos.
 En Espagne, quand un artiste réalise une chose impossible et magique,
 « Allah, olé, olé, Allah, magnifique, bravo ».
 C'est incompréhensible, c'est là : un aperçu de Dieu.
 Ce qui est superbe, car nous en avons besoin.
 Mais le moment difficile vient le lendemain matin,
 pour le danseur lui-même, quand il se réveille,
 qu'il se rend compte qu'on est mardi, 11h, et qu'il ne reflète plus Dieu.
 Il n'est qu'un mortel vieillissant qui a mal aux genoux,
 il n'arrivera peut-être plus jamais jusqu'à cette hauteur.
 Et que peut-être personne ne psalmodiera plus le nom de Dieu quand il tournera sur
 lui-même.
 Alors qu'est-ce qu'il lui reste à faire de sa vie ?
 C'est dur.
 C'est l'une des conciliations les plus difficiles à faire
 pour un créateur.
 Mais toute cette angoisse n'est peut-être pas nécessaire
 si l'on n'a jamais pensé, dès le départ,
 que les aspects les plus extraordinaires de son être venaient de soi.
 Si l'on croit tout simplement qu'ils ont été prêtés
 par une source inimaginable pour une partie exquise de sa vie
 à passer, une fois finie, à quelqu'un d'autre.
 Si l'on y pense ainsi, tout change.
 J'ai commencé à penser ainsi
 et j'ai vu les choses ainsi au cours des derniers mois
 pendant que je travaillais sur ce livre qui va bientôt être publié,
 en tant que suite trop attendue, de manière dangereuse et effrayante,
 de mon succès monstrueux.
 Et ce que je dois continuer à me dire
 quand je me tourmente trop là-dessus,
 c'est : n'aie pas peur.
 Ne sois pas effrayée.
 Fais ton travail.
 Continue à t'exprimer pour faire ce que tu dois, quoi que cela soit.
 Si ton travail est de danser, danse.
 Si le génie divin et absurde qui t'accompagne
 décide de faire entrevoir des merveilles, pour un moment
 à travers tes efforts, alors « Olé ! »
 Sinon, danse quand même.
 Et « Olé ! » pour toi, quoi qu'il arrive.

Je le crois et je pense que nous devons l'enseigner.
« Olé ! » pour toi, quoi qu'il arrive,
rien que pour avoir l'amour humain et la détermination
de continuer à t'exprimer.
Merci.
(Applaudissements)
Merci.
(Applaudissements)
June Cohen : Olé !
(Applaudissements)

Подивіться відеовиступ англійською мовою, використовуючи субтитри. Прочитайте текст англійською мовою та його переклад на українську мову. Визначте жанр та стиль тексту.

- Проаналізуйте оригінал та переклад на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.
- Які помилки та неточності допустив перекладач?
- Яка цільова аудиторія тексту?
- Доведіть свої припущення на конкретних прикладах.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його послідовно.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його синхронно.

JARRETT J. KROSOCZKA “HOW A BOY BECAME AN ARTIST”

An author and illustrator of many children's books and graphic novels, Jarrett J. Krosoczka creates stories with humor, heart and deep respect for young readers. This talk paints the funny and touching story of a little boy who pursued a simple passion: to draw and write stories. With the help of a supporting cast of family and teachers, Jarrett J. Krosoczka tells how he grew up to create beloved children's books.

TED Ideas change everything

WATCH DISCOVER

How a boy became an artist

1,131,591 plays © | Jarrett J. Krosoczka | TEDxHampshireCollege • October 2012

English transcript	Ukrainian transcript
Hello. My name is Jarrett Krosoczka, and I write and illustrate books for	Привіт. Мене звати Джарет Кросочка і я заробляю на життя тим, що пишу та

children for a living. So I use my imagination as my full-time job. But well before my imagination was my vocation, my imagination saved my life. When I was a kid, I loved to draw, and the most talented artist I knew was my mother, but my mother was addicted to heroin. And when your parent is a drug addict, it's kind of like Charlie Brown trying to kick the football, because as much as you want to love on that person, as much as you want to receive love from that person, every time you open your heart, you end up on your back. So throughout my childhood, my mother was incarcerated and I didn't have my father because I didn't even learn his first name until I was in the sixth grade. But I had my grandparents, my maternal grandparents Joseph and Shirley, who adopted me just before my third birthday and took me in as their own, after they had already raised five children. So two people who grew up in the Great Depression, there in the very, very early '80s took on a new kid. I was the Cousin Oliver of the sitcom of the Krosoczka family, the new kid who came out of nowhere. And I would like to say that life was totally easy with them. They each smoked two packs a day, each, nonfiltered, and by the time I was six, I could order a Southern Comfort	ілюструю дитячі книги. Тобто постійно використовую свою уяву на роботі. Але перш, ніж моя уява стала моїм покликанням, вона рятувала мені життя. Коли я був малим, любив малювати, і найталановитішим художником, якого я знав, була моя мама, але вона мала залежність від героїну. А коли твоя мама - наркоманка, ти як Чарлі Браун, який намагається грати у футбол, бо так сильно, як ти хочеш любити цю людину, так само ти хочеш, щоб вона тебе любила, кожного разу, коли відкриваєш своє серце, опиняєшся горілиць. Все моє дитинство мама була ув'язнена, і батька у мене не було теж, бо я навіть не знав, як його звати, аж до 6 класу. Але в мене були бабуся і дідусь, батьки моєї матері - Джозеф і Ширлі, які всиновили мене напередодні моїх третіх уродин і взяли мене за рідного після того, як виростили п'ятеро дітей. Двоє людей, які виростили в часи Великої депресії, на початку восьмого десятиліття років взяли собі ще одну дитину. Я був наче кузен Олівер з комедійного серіалу в сім'ї Кросочка, дитина, що з'явилась нізвідки. І хочу сказати, що життя з ними було дуже легким. Кожен із них викурював дві пачки цигарок на день, кожен, без фільтру, і коли мені сповнилося шість, я вмів замовити коктейль Southern
--	---

Manhattan, dry with a twist, rocks on the side, the ice on the side so you could fit more liquor in the drink. But they loved the hell out of me. They loved me so much. And they supported my creative efforts, because my grandfather was a self-made man. He ran and worked in a factory. My grandmother was a homemaker. But here was this kid who loved Transformers and Snoopy and the Ninja Turtles, and the characters that I read about, I fell in love with, and they became my friends. So my best friends in life were the characters I read about in books. I went to Gates Lane Elementary School in Worcester, Massachusetts, and I had wonderful teachers there, most notably in first grade Mrs. Alisch. And I just, I can just remember the love that she offered us as her students. When I was in the third grade, a monumental event happened. An author visited our school, Jack Gantos. A published author of books came to talk to us about what he did for a living. And afterwards, we all went back to our classrooms and we drew our own renditions of his main character, Rotten Ralph. And suddenly the author appeared in our doorway, and I remember him sort of sauntering down the aisles, going from kid to kid looking at the desks, not saying a word.	Comfort Мангеттен, сухий з родзинкою, льодом збоку, лід збоку, щоб можна було влити більше лікеру в напій. Але вони любили мене до біса сильно. Вони мене так сильно любили. І підтримували мої творчі зусилля, бо мій дідусь був людиною, яка добилась всього сама, своїми руками. Він бігав і працював на фабриці. Моя бабуся була домогосподаркою. І тут я, малий, який любив Трансформери, Снупі та Ніндзя Черепашок, я захогувався в героїв, про яких читав, і ми з ними ставали друзями. Найкращими моїми друзями були герої, про яких я читав у книгах. Я ходив в початкову школу Гейт Лейн у Вустері, штат Массачусетс, і там в мене були чудові вчителі, з яких в першому класі найбільше запам'яталась місіс Аліш. Я просто пам'ятаю ту любов, яку вона давала нам, своїм учням. Коли я був у третьому класі, сталась незабутня подія. Один письменник, Джек Гантос, прийшов до нашої школи. Автор, чиї книги вже публікувались, прийшов з нами поговорити про те, чим заробляв на життя. Потім ми всі повернулись у класи і малювали свою власну інтерпретацію його головного героя, Роттена Ральфа. І раптом письменник з'явився у дверях нашого класу, я пам'ятаю, як він прогулювався між рядами, йдучи від дитини до дитини, заглядаючи на парти, нічого не говорив.
--	--

But he stopped next to my desk, and he tapped on my desk, and he said, "Nice cat." (Laughter) And he wandered away. Two words that made a colossal difference in my life. When I was in the third grade, I wrote a book for the first time, "The Owl Who Thought He Was The Best Flyer." (Laughter) We had to write our own Greek myth, our own creation story, so I wrote a story about an owl who challenged Hermes to a flying race, and the owl cheated, and Hermes, being a Greek god, grew angry and bitter, and turned the owl into a moon, so the owl had to live the rest of his life as a moon while he watched his family and friends play at night. Yeah. (Laughter) My book had a title page. I was clearly worried about my intellectual property when I was eight. (Laughter) And it was a story that was told with words and pictures, exactly what I do now for a living, and I sometimes let the words have the stage on their own, and sometimes I allowed the pictures to work on their own to tell the story. My favorite page is the "About the author" page. (Laughter) So I learned to write about myself in third person at a young age. So I love that last sentence: "He liked making this book." And I liked making that book because I loved using my imagination,	Але він зупинився біля моєї парти, постукав пальцем по ній і сказав: "Гарний кіт". (Сміх) І пішов геть. Два слова, що колосально змінили моє життя. Коли я був у третьому класі, я вперше написав книгу, "Сова, яка вважала себе найкращим літуном". (Сміх) Ми мали написати свій власний грецький міф, свою вигадану історію, тому я написав про сову, яка запросила Гермеса політати навперегони, і сова шахраювала, а Гермес, грецький бог, розізлився та перетворив сову на місяць, тому сова мусила доживати віку в ролі місяця, споглядаючи, як її рідні та друзі ночами бавляться. Так. (Сміх) Моя книга мала титульну сторінку. У свої вісім років я безперечно переживав про свою інтелектуальну власність. (Сміх) Це була історія, розказана словами та малюнками, саме те, чим я зараз заробляю на життя, інколи я давав всю владу словам, а інколи я дозволяв лише малюнкам розповідати історію. Моя улюблена сторінка - сторінка "Про автора". (Сміх) Я навчився писати про себе в третій особі ще в юному віці. Мені подобається ось це останнє речення: "Йому сподобалось працювати над цією книгою".
--	---

and that's what writing is. Writing is using your imagination on paper, and I do get so scared because I travel to so many schools now and that seems like such a foreign concept to kids, that writing would be using your imagination on paper, if they're allowed to even write now within the school hours. So I loved writing so much that I'd come home from school, and I would take out pieces of paper, and I would staple them together, and I would fill those blank pages with words and pictures just because I loved using my imagination. And so these characters would become my friends. There was an egg, a tomato, a head of lettuce and a pumpkin, and they all lived in this refrigerator city, and in one of their adventures they went to a haunted house that was filled with so many dangers like an evil blender who tried to chop them up, an evil toaster who tried to kidnap the bread couple, and an evil microwave who tried to melt their friend who was a stick of butter. (Laughter) And I'd make my own comics too, and this was another way for me to tell stories, through words and through pictures. Now when I was in sixth grade, the public funding all but eliminated the arts budgets in the Worcester public school system. I went from having art once a week to twice a month to once a month to not at all.	І мені подобалось працювати над тією книгою, бо я любив використовувати свою уяву, а в тому і суть роботи письменника. Писати - це використовувати свою уяву на папері, а мене охоплює страх, бо я так багато тепер ходжу по школах, і, здається, що для дітей є настільки чужим поняття використання своєї уяви на папері, при тому, що їм можна писати зараз навіть під час уроків. Я так любив писати, що приходив зі школи, витягав клапті паперу, скріплював їх до купи і заповнював порожні сторінки словами та малюнками тільки тому, що любив використовувати свою уяву. Потім ці герої ставали моїми друзями. Було яйце, помідор, головка салату та гарбуз, і всі вони жили в цьому місті-холодильнику, а одного разу вони пішли до закинутого будинку з привидами, переповненого небезпеками: там був диявольський блендер, що хотів їх пошматувати, диявольський тостер, що хотів викрасти пару хлібин, та диявольська мікрохвильовка, що намагалась розтопити їхнього друга, пачку масла. (Сміх) Я також малював свої комікси, і це був для мене ще один спосіб розповідати історії за допомогою слів та малюнків. Коли я був у шостому класі, з бюджету було виключено державне фінансування на уроки малювання в системі загальноосвітніх шкіл міста
---	--

And my grandfather, he was a wise man, and he saw that as a problem, because he knew that was, like, the one thing I had. I didn't play sports. I had art. So he walked into my room one evening, and he sat on the edge of my bed, and he said, "Jarrett, it's up to you, but if you'd like to, we'd like to send you to the classes at the Worcester Art Museum." And I was so thrilled. So from sixth through 12th grade, once, twice, sometimes three times a week, I would take classes at the art museum, and I was surrounded by other kids who loved to draw, other kids who shared a similar passion. Now my publishing career began when I designed the cover for my eighth grade yearbook, and if you're wondering about the style of dress I put our mascot in, I was really into Bell Biv DeVoe and MC Hammer and Vanilla Ice at the time. (Laughter) And to this day, I still can do karaoke to "Ice, Ice Baby" without looking at the screen. Don't tempt me, because I will do it. So I get shipped off to private school, K through eight, public schools, but for some reason my grandfather was upset that somebody at the local high school had been stabbed and killed, so he didn't want me to go there. He wanted me to go to a private school, and he gave me an option. You can go to Holy Name, which is coed, or St. John's, which is all boys. Very wise man, because he knew I would,	Вустер. Кількість уроків малювання з одного разу на тиждень зменшилась до двох разів на місяць, потім до одного разу на місяць, а потім до жодного. І мій дідусь, а він був чоловік мудрий, бачив в тому проблему, бо знав, що це було єдине, що я маю. Я не займався спортом. Я малював. Одного вечора він зайшов в мою кімнату, сів на краєчок мого ліжка і сказав: "Джарет, тобі вирішувати, але, якщо хочеш, то я б повів тебе на уроки у Вустерському художньому музеї". Я був такий схвилюваний. Отже з шостого по 12-й клас раз, два, а інколи і три рази на тиждень я ходив на уроки малювання в музеї, і був в оточенні інших дітей, які теж любили малювати, інших дітей, які мали подібну пристрасть. Моя видавнича кар'єра почалась тоді, коли я зробив дизайн обкладинки для книжки, яку написав у восьмому класі, і якщо вас дивує стиль одягу, який я вибрав для нашого талісмана, зазначу, що Bell Biv DeVoe, MC Hammer та Vanilla Ice мені тоді дуже подобались. (Сміх) Я досі можу співати в караоке "Ice, ice baby", не дивлячись на екран. Не спокушайте, бо заспіваю. Отже, мене відправили до приватної школи, у молодші і середні класи, але чомусь мій дідусь засмутився, що когось у місцевій загальноосвітній школі
---	--

I felt like I was making the decision on my own, and he knew I wouldn't choose St. John's, so I went to Holy Name High School, which was a tough transition because, like I said, I didn't play sports, and it was very focused on sports, but I took solace in Mr. Shilale's art room. And I just flourished here. I just couldn't wait to get to that classroom every day. So how did I make friends? I drew funny pictures of my teachers -- (Laughter) -- and I passed them around. Well, in English class, in ninth grade, my friend John, who was sitting next to me, laughed a little bit too hard. Mr. Greenwood was not pleased. (Laughter) He instantly saw that I was the cause of the commotion, and for the first time in my life, I was sent to the hall, and I thought, "Oh no, I'm doomed. My grandfather's just going to kill me." And he came out to the hallway and he said, "Let me see the paper." And I thought, "Oh no. He thinks it's a note." And so I took this picture, and I handed it to him. And we sat in silence for that brief moment, and he said to me, "You're really talented." (Laughter) "You're really good. You know, the school newspaper needs a new cartoonist, and you should be the cartoonist. Just stop drawing in my class."	вдарили ножом і вбили, тому він не захотів, щоб я туди ходив. Він хотів, щоб я ходив до приватної школи і дав мені вибрати. "Ти можеш піти в школу "Holy Name", яка є загальноосвітньою, або школу Св. Івана, в якій вчаться тільки хлопці". Дуже мудрий чоловік, він знав, що в мене складеться враження, наче я сам приймаю рішення, і знав, що я не виберу школу Св. Івана, тому я пішов до середньої школи "Holy Name", що було досить важким переходом для мене, як я вже казав, я не займався спортом, а школа була спеціалізована на фізкультурі, та я знаходив розраду в класі малювання містера Шилейла. Там я просто розцвітав. Я щодня просто не міг дочекатися того уроку. Як же я знаходив собі друзів? Малював смішні портрети своїх вчителів --(Сміх)-- і передавав по класу. Ну, і якимось на уроці англійської, у дев'ятому класі, мій друг Джон, який сидів поруч, засміявся трішки засильно. Містерові Грінвуду це не надто сподобалось. (Сміх) Він завжди бачив, що я був причиною занепокоєння і шуму, і мене, вперше в житті, відправили в коридор, і я подумав: "О, ні, я приречений. Мій дідусь мене вб'є". А він вийшов у коридор і сказав: "Покажи мені листок". І я подумав: "О, ні. Він думає, що це
--	---

So my parents never found out about it. I didn't get in trouble. I was introduced to Mrs. Casey, who ran the school newspaper, and I was for three and a half years the cartoonist for my school paper, handling such heavy issues as, seniors are mean, freshmen are nerds, the prom bill is so expensive. I can't believe how much it costs to go to the prom. And I took the headmaster to task and then I also wrote an ongoing story about a boy named Wesley who was unlucky in love, and I just swore up and down that this wasn't about me, but all these years later it was totally me. But it was so cool because I could write these stories, I could come up with these ideas, and they'd be published in the school paper, and people who I didn't know could read them. And I loved that thought, of being able to share my ideas through the printed page. On my 14th birthday, my grandfather and my grandmother gave me the best birthday present ever: a drafting table that I have worked on ever since. Here I am, 20 years later, and I still work on this table every day. On the evening of my 14th birthday, I was given this table, and we had Chinese food. And this was my fortune: "You will be successful in your work." I taped it to the top left hand of my table, and as you can see, it's still there. Now I never really asked my grandparents for anything.	записка". Я взяв той малюнок і вручив йому. Пару хвилин ми сиділи мовчки, а потім він сказав мені: "Ти справді талановитий". (Сміх) "У тебе справді добре виходить. Знаєш, що шкільна газета шукає нового каратуриста, ти маєш ним стати. Просто перестань малювати на моїх уроках". Мої батьки нічого про це не знали. Нічого поганого зі мною не сталося. Мене представили місіс Кейсі, яка очолювала шкільну газету, і протягом трьох з половиною років я був карикатуристом для шкільної газети, розв'язуючи такі складні проблеми як скупість старшокласників, новачки - ботани, надмірна вартість випускної вечірки. Не можу повірити в те, як дорого коштує піти на випускний. Я керував завданнями і ще писав історію про хлопця на ім'я Веслі, якому не щастило в коханні, я клявся і божився, що ця історія не про мене, але через стільки років зізнаюсь, що абсолютно все це було про мене. Було так кльово, що я міг писати ці історії. Я придумував їх, їх публікували в шкільній газеті, і люди, яких я не знав, могли їх читати. Мені подобалась думка про те, що я можу ділитись своїми ідеями на друкованих сторінках газети. На мої 14-ті уродини, мій дідусь і бабуся подарували найкращий в світі подарунок:
---	---

Well, two things: Rusty, who was a great hamster and lived a great long life when I was in fourth grade. (Laughter) And a video camera. I just wanted a video camera. And after begging and pleading for Christmas, I got a second-hand video camera, and I instantly started making my own animations on my own, and all throughout high school I made my own animations. I convinced my 10th grade English teacher to allow me to do my book report on Stephen King's "Misery" as an animated short. (Laughter) And I kept making comics. I kept making comics, and at the Worcester Art Museum, I was given the greatest piece of advice by any educator I was ever given. Mark Lynch, he's an amazing teacher and he's still a dear friend of mine, and I was 14 or 15, and I walked into his comic book class halfway through the course, and I was so excited, I was beaming. I had this book that was how to draw comics in the Marvel way, and it taught me how to draw superheroes, how to draw a woman, how to draw muscles just the way they were supposed to be if I were to ever draw for X-Men or Spiderman. And all the color just drained from his face, and he looked at me, and he said, "Forget everything you learned." And I didn't understand. He said, "You	креслярський стіл, за яким я відтоді працюю. Ось я тут, через 20 років, і досі працюю за цим столом щодня. Ввечері на мої 14-ті уродини мені подарували цей стіл, і ми їли китайську їжу. І це було моє пророцтво: "Ти будеш успішним у своїй справі". Я приклеїв його зліва вгорі на своєму столі і, як бачите, напис досі там. Я ніколи ні про що не просив бабусю і дідуся. Ну, хіба про дві речі: Расті, який був чудовим хом'ячком і прожив довге чудове життя, коли я був в четвертому класі. (Сміх) і відеокамеру. Я просто хотів відеокамеру. І після благань і молінь на Різдво, я отримав вживану камеру і почав одразу ж знімати власні анімації самотужки, і весь час, поки вчився в школі, знімав анімації. У 10-у класі переконав свого вчителя з англійської дозволити мені зробити доповідь по роману Стівена Кінга "Мізері" у вигляді короткометражної анімації. (Сміх) І далі малював комікси. Продовжував малювати комікси і у Вустерському художньому музеї. Один учитель дав мені найкращу пораду, яку тільки можна було дати. Марк Лінч, він надзвичайний вчитель, ми з ним досі близькі друзі. Мені було 14 чи 15, я зайшов в його клас на половині курсу про комікси, я був у захопленні, просто світився від
---	--

have a great style. Celebrate your own style. Don't draw the way you're being told to draw. Draw the way you're drawing and keep at it, because you're really good." Now when I was a teenager, I was angsty as any teenager was, but after 17 years of having a mother who was in and out of my life like a yo-yo and a father who was faceless, I was angry. And when I was 17, I met my father for the first time, upon which I learned I had a brother and sister I had never known about. And on the day I met my father for the first time, I was rejected from the Rhode Island School of Design, my one and only choice for college. But it was around this time I went to Camp Sunshine to volunteer a week and working with the most amazing kids, kids with leukemia, and this kid Eric changed my life. Eric didn't live to see his sixth birthday, and Eric lives with me every day. So after this experience, my art teacher, Mr. Shilale, he brought in these picture books, and I thought, "Picture books for kids!" and I started writing books for young readers when I was a senior in high school. Well, I eventually got to the Rhode Island School of Design. I transferred to RISD as a sophomore, and it was there that I took every course that I could on writing, and it was there that I wrote a story about a giant orange slug who wanted to be friends with this kid.	щастя. Я мав книгу про те, як малювати комікси в стилі Марвел, і вчився як маю малювати супергероїв, як малювати жінку, як малювати мускули такими якими вони мали бути, якщо б я колись малював Людей Ікс або Людину-павука. Він зблід, подивився на мене і сказав: "Забудь все, що тебе навчили". Я не зрозумів. Він сказав: "В тебе гарний стиль. Плекай свій власний стиль. Не малюй так, як тобі сказали малювати. Малюй так, як малюєш і бережи цей стиль, бо в тебе дуже добре виходить". Коли я був підлітком, я був боязким, як і всі підлітки, але після 17-років життя з мамою, яка то була зі мною, то ні, і невідомим батьком, я був лютий. А коли мені виповнилось 17, я вперше побачив свого батька, від якого дізнався, що маю брата і сестру, про яких я ніколи не чув. У день, коли я вперше зустрів свого батька, мене не взяли в школу дизайну в штаті Род-Айленд, в єдиний коледж, який я обрав. Десь у той час я поїхав у табір "Саншайн" волонтером на тиждень і працював там з найдивовижнішими дітьми, дітьми, хворими на лейкемію, і один такий малюк Ерік змінив моє життя. Ерік не дожив до свого шостого дня народження, але він живе в мені щодня. Після цього досвіду мій вчитель з малювання, містер Шилейл, приніс з собою книжки з малюнками,
---	--

The kid had no patience for him. And I sent this book out to a dozen publishers and it was rejected every single time, but I was also involved with the Hole in the Wall Gang Camp, an amazing camp for kids with all sorts of critical illnesses, and it's those kids at the camp that read my stories, and I read to them, and I saw that they responded to my work. I graduated from RISD. My grandparents were very proud, and I moved to Boston, and I set up shop. I set up a studio and I tried to get published. I would send out my books. I would send out hundreds of postcards to editors and art directors, but they would go unanswered. And my grandfather would call me every week, and he would say, "Jarrett, how's it going? Do you have a job yet?" Because he had just invested a significant amount of money in my college education. And I said, "Yes, I have a job. I write and illustrate children's books." And he said, "Well, who pays you for that?" And I said, "No one, no one, no one just yet. But I know it's going to happen." Now, I used to work the weekends at the Hole in the Wall off-season programming to make some extra money as I was trying to get my feet off the ground, and this kid who was just this really hyper kid, I started calling him "Monkey Boy," and I went home and wrote a book called "Good Night, Monkey Boy." And I sent out one last batch of postcards.	і я подумав: "Ілюстровані книжки для дітей!" і почав писати книги для юних читачів, коли я вчився у старших класах. Ну, врешті-решт я таки потрапив до школи дизайну в Род-Айленді. Я перейшов на другий курс школи дизайну і там ходив на всі можливі курси письменництва, тоді я написав історію про велетенського помаранчевого слимака, який хотів дружити з малюком. Малюк не мав терпіння до нього. Я відіслав цю книгу до десятків видавців, і кожного разу отримував відмову, але тоді я також був задіяний в таборі "Хоул ін зе вол генг кемп", дивовижний табір для дітей з різними видами критичних захворювань, і ці діти в таборі читали мої історії, я сам їм читав і бачив, що вони реагували на мою роботу. Я закінчив школу дизайну. Мої бабуся і дідусь дуже мною пишались, я переїхав до Бостона і заснував магазин. Заснував студію і намагався видаватися. Розсилав свої книги. Розсилав сотні листівок редакторам та арт-директорам, але вони не відповідали. Мій дідусь щотижня мені дзвонив і питав: "Джарете, як справи? Вже маєш роботу?" Він же ж недавно вклав значну суму грошей в моє навчання в коледжі. І я казав: "Так, маю. Я пишу та ілюструю дитячі книжки", а він: "Ну, а хто тобі за це платить?" а я казав: "Ніхто, ніхто, поки що ніхто."
---	---

And I received an email from an editor at Random House with a subject line, "Nice work!" Exclamation point. "Dear Jarrett, I received your postcard. I liked your art, so I went to your website and I'm wondering if you ever tried writing any of your own stories, because I really like your art and it looks like there are some stories that go with them. Please let me know if you're ever in New York City." And this was from an editor at Random House Children's Books. So the next week I "happened" to be in New York. (Laughter) And I met with this editor, and I left New York for a contract for my first book, "Good Night, Monkey Boy," which was published on June 12, 2001. And my local paper celebrated the news. The local bookstore made a big deal of it. They sold out of all of their books. My friend described it as a wake, but happy, because everyone I ever knew was there in line to see me, but I wasn't dead. I was just signing books. My grandparents, they were in the middle of it. They were so happy. They couldn't have been more proud. Mrs. Alisch was there. Mr. Shilale was there. Mrs. Casey was there. Mrs. Alisch cut in front of the line and said, "I taught him how to read." (Laughter) And then something happened that changed my life. I got my first piece of significant fan mail,	Але знаю, що колись це станеться". Зазвичай на вихідних я працював у таборі "Хоул і зе вол" в міжсезонних програмах, щоб заробити трохи грошей додатково, бо намагався врешті зрушитися з місця. Там був один малюк, просто гіперактивна дитина, якого я називав "Хлопчєня-мавпєня". Потім я пішов додому і написав книжку під назвою "Надобраніч, Хлопчєня-мавпєня". І розіслав останню партію листівок. Я отримав листа від редактора видавництва "Рендом Хаус" з темою листа: "Гарна робота!" Знак оклику. "Дорогий Джарете, я отримав твою листівку. Мені сподобався малюнок, тому я зайшов на твій вебсайт і мені стало цікаво, чи ти коли-небудь пробував писати свої власні історії, бо мені справді подобаються твої малюнки і, здається, що вони мають свої історії. Будь ласка, дай знати, якщо колись випадково будеш у Нью-Йорку". І це писав редактор видавництва дитячої книги " Рендом Хаус". Тому наступного тижня я "випадково" був у Нью-Йорку. (Сміх) Зустрівся з цим редактором і повернувся з Нью-Йорку з контрактом на свою першу книгу "Надобраніч, Хлопчєня-мавпєня", яку видали 12 червня 2001 року. Моя місцева газета зробила з цього сенсаційну новину. Місцеві книгарні зробили з цього велику подію. Вони розпродали всі свої книжки. Мій друг казав, що це ніби
---	--

where this kid loved Monkey Boy so much that he wanted to have a Monkey Boy birthday cake. For a two-year-old, that is like a tattoo. (Laughter) You know? You only get one birthday per year. And for him, it's only his second. And I got this picture, and I thought, "This picture is going to live within his consciousness for his entire life. He will forever have this photo in his family photo albums." So that photo, since that moment, is framed in front of me while I've worked on all of my books. I have 10 picture books out. "Punk Farm," "Baghead," "Ollie the Purple Elephant." I just finished the ninth book in the "Lunch Lady" series, which is a graphic novel series about a lunch lady who fights crime. I'm expecting the release of a chapter book called "Platypus Police Squad: The Frog Who Croaked." And I travel the country visiting countless schools, letting lots of kids know that they draw great cats. And I meet Bagheads. Lunch ladies treat me really well. And I got to see my name in lights because kids put my name in lights. Twice now, the "Lunch Lady" series has won the Children's Choice Book of the Year in the third or fourth grade category, and those winners were displayed on a jumbotron screen in Times Square. "Punk Farm" and "Lunch Lady" are in development to be movies,	прокинутись щасливим, бо кожен, хто мене колись знав, стояв у черзі, щоб мене побачити, але не тому, що я помер. Я просто підписував книжки. Мої бабуся з дідусем теж там були. Вони були такі щасливі. Дуже сильно мною пишались. Місіс Аліш, містер Шилайл і місіс Кейсі були там. Місіс Аліш стала перед чергою і сказала: "Я вчила його читати". (Сміх) І тоді сталось дещо, що змінило моє життя. Я вперше отримав листа від мого справжнього шанувальника, в якому ця дитина писала, що любить Хлопчєня-мавпєня так сильно, що хоче на свої уродини отримати торт з Хлопчєням-мавпєням. Для дворічного, це наче тату. (Сміх) Знаєте? Уродини ж лише раз на рік. А для нього це лише другі уродини. Я отримав це фото і подумав: "Ця картина житиме в його свідомості ціле його життя. Він завжди матиме цю світлину в сімейному фотоальбомі". Тому, з того моменту, це фото стояло в рамці переді мною, завжди, коли я писав свої книги. Я видав 10 ілюстрованих книг. "Панкова ферма", "Голова в мішку", "Оллі та пурпуровий слоник". Я щойно закінчив дев'яту книгу з серії "Ланч Леді", яка є серією графічних романів про жінку, яка працює в шкільній їдальні та бореться зі злочинами. Зараз очікую виходу наступної книги під назвою "Загін поліції качкодзьобів: Жаба, що померла". А ще їжджу по країні з безліччю візитів у школи,
--	---

so I am a movie producer and I really do think, thanks to that video camera I was given in ninth grade. I've seen people have "Punk Farm" birthday parties, people have dressed up as "Punk Farm" for Halloween, a "Punk Farm" baby room, which makes me a little nervous for the child's well-being in the long term. And I get the most amazing fan mail, and I get the most amazing projects, and the biggest moment for me came last Halloween. The doorbell rang and it was a trick-or-treater dressed as my character. It was so cool. Now my grandparents are no longer living, so to honor them, I started a scholarship at the Worcester Art Museum for kids who are in difficult situations but whose caretakers can't afford the classes. And it displayed the work from my first 10 years of publishing, and you know who was there to celebrate? Mrs. Alisch. I said, "Mrs. Alisch, how are you?" And she responded with, "I'm here." (Laughter) That's true. You are alive, and that's pretty good right now. So the biggest moment for me, though, my most important job now is I am a dad myself, and I have two beautiful daughters, and my goal is to surround them by inspiration, by the books that are in every single room of our house to the murals I painted in their rooms to the moments for creativity where you find, in quiet times,	повідомляючи багатьом дітям, що вони малюють гарних котів. і зустрічаю Голови-в-мішках. Працівниці шкільних їдалень ставляться до мене дуже добре. І я бачив своє ім'я на дошці пошани, бо діти причепили туди моє ім'я. Уже вдруге серія "Ланч Леді" виграла нагороду "Вибір року" серед дитячих книг у категорії для третіх-четвертих класів, і цих переможців показували на великому екрані на Таймс-сквер. На основі "Панкової ферми" та "Ланч леді" планують зробити однойменні фільми, я є і кінопродюсером і насправді думаю, що це завдяки тій відеокамері, яку мені дали в дев'ятому класі. Я бачив, як люди влаштовують вечірки з нагоди уродин в стилі "Панкової ферми", як вдягаються в костюми героїв "Панкової ферми" на Гелловін, бачив дитячу кімнату в стилі "Панкової ферми", що змушує мене хвилюватись за добре майбутнє тієї дитини. Я отримую найдивовижніші листи від фанів, отримую найдивовижніші проекти, і найбільш пам'ятний момент для мене стався минулого року на Гелловін. Задзвонив дзвінок у дверях, прийшла по гостинці дитина, яка була вдягнена як мій герой. Це так круто. Зараз мої бабуся і дідусь вже на тому світі, тому, щоб вшанувати їх, в художньому музеї міста Вустер я заснував програму стипендій для дітей, які є у важких життєвих ситуаціях,
---	--

by making faces on the patio to letting her sit in the very desk that I've sat in for the past 20 years. Thank you. (Applause)	а їхні опікуни не можуть дозволити собі оплатити їм уроки. Вони виставили мої роботи, які видавались протягом перших десяти років моєї діяльності, і знаєте, хто туди радо завітав? Місіс Аліш. Я сказав: "Місіс Аліш, як Ви?" І вона відповіла: "Я тут". (Сміх) Це правда. Ти живий-здоровий, і цим треба тішитись. Це був найважливіший момент для мене, хоча моє найважливіше завдання зараз, коли я вже батько двох чарівних доньок - надихати їх книжками, які мають бути в кожній кімнаті нашого дому, розписами, які я робив в їхніх кімнатах, моментами творчості, які знаходиш, коли в тихий спокійний час сидиш у внутрішньому дворіку і просто корчиш міміки через те, що дозволяєш їй сидіти за тим же столом, за яким я сидів останні 20 років. Дякую. (Оплески)
---	--

THEME: ENVIRONMENT

Подивіться відеовиступ англійською мовою, використовуючи субтитри. Прочитайте текст англійською мовою та його переклад на українську мову. Визначте жанр та стиль тексту.

- *Проаналізуйте оригінал та переклад на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.*
- *Які помилки та неточності допустив перекладач?*
- *Яка цільова аудиторія тексту?*
- *Доведіть свої припущення на конкретних прикладах.*
- *Оберіть уривок з відео та перекладіть його послідовно.*
- *Оберіть уривок з відео та перекладіть його синхронно.*

MARY ROBINSON “WHY CLIMATE CHANGE IS A THREAT TO HUMAN RIGHTS”

The first woman elected president of Ireland, Mary Robinson is a passionate advocate for gender equality, feminist leadership, human dignity and climate justice. Climate change is unfair. While rich countries can fight against rising oceans and dying farm fields, poor people around the world are already having their lives upended -- and their human rights threatened -- by killer storms, starvation and the loss of their own lands. Mary Robinson asks us to join the movement for worldwide climate justice.

TED Ideas change everything

WATCH

Why climate change is a threat to human rights

1,649,206 plays © | Mary Robinson | TEDWomen 2015 • May 2015

English transcript	Ukrainian transcript
A question I'm often asked is, where did I get my passion for human rights and justice? It started early. I grew up in the west of Ireland, wedged between four brothers, two older than me and two younger than me. So of course I had to be interested in human rights, and equality and justice, and using my elbows! (Laughter) And those issues stayed with me and guided me, and in particular, when I was elected the first woman President of Ireland, from 1990 to 1997. I dedicated my presidency to having a space for those who felt marginalized on the island of Ireland, and bringing together communities from Northern Ireland with those from the Republic, trying to build peace. And I went as the first Irish president to the United Kingdom and met with Queen Elizabeth II, and also welcomed to my official residence -- which we call "Áras an Uachtaráin," the house of the president -- members of the royal family, including, notably, the Prince of Wales. And I was aware that at the time of my presidency, Ireland was a country beginning a rapid economic progress. We were a country that was benefiting from the solidarity of the European Union. Indeed, when Ireland first joined the	Svitlana Gryn, Translator Mariya Udud, Reviewer Мене часто запитують, звідки в мене таке пристрасне ставлення до прав людини та справедливості. Це почалося рано. Я зростала на заході Ірландії поміж чотирьох братів, двох старших і двох молодших за мене. Отже, цілком природно, я була змушена цікавитися правами людини, рівністю та справедливістю, а також тим, як користуватися ліктями! (Сміх) Ці проблеми залишалися зі мною та вели мене далі, зокрема, коли мене було обрано президентом Ірландії, першою серед жінок, з 1990 по 1997 роки. Як президент, я домогалася, щоб в Ірландії люди з маргіналізованих груп відчули себе потрібними суспільству, щоб спільноти Північної Ірландії та Республіки Ірландія стали ближчими одна до одної, намагалася побудувати мир. В якості першого президента Ірландії я їздила до Об'єднаного Королівства та зустрічалася з королевою Єлизаветою II, а також приймала в моїй офіційній резиденції - яку ми зовемо Áras an Uachtaráin "домівка президента" -

European Union in 1973,
 there were parts of the country that were
 considered developing,
 including my own beloved native
 county, County Mayo.
 I led trade delegations here to the
 United States,
 to Japan, to India,
 to encourage investment, to help to
 create jobs,
 to build up our economy,
 to build up our health system, our
 education --
 our development.
 What I didn't have to do as president
 was buy land on mainland Europe,
 so that Irish citizens could go there
 because our island was going
 underwater.
 What I didn't have to think about,
 either as president or as a constitutional
 lawyer,
 was the implications for the sovereignty
 of the territory
 because of the impact of climate
 change.
 But that is what President Tong, of the
 Republic of Kiribati,
 has to wake up every morning thinking
 about.
 He has bought land in Fiji as an
 insurance policy,
 what he calls, "migration with dignity,"
 because he knows that his people may
 have to leave their islands.
 As I listened to President Tong
 describing the situation,
 I really felt that this was a problem that
 no leader should have to face.
 And as I heard him speak about the pain
 of his problems,
 I thought about Eleanor Roosevelt.
 I thought about her and those who
 worked with her
 on the Commission on Human Rights,

членів королівської родини,
 серед них Принца Уельського.
 Я усвідомлювала, що в той час,
 коли я була президентом,
 економічний прогрес в Ірландії
 швидко набирав обертів.
 Солідарність Євросоюзу мала
 дуже позитивний вплив на нашу
 країну.
 Коли Ірландія приєдналася до
 Євросоюзу в 1973 році,
 деякі регіони країни все ще
 вважалися слаборозвиненими,
 зокрема й моє рідне та улюблене
 графство Майо.
 Я очолювала торговельні
 делегації під час візитів до
 Сполучених Штатів,
 Японії, Індії.
 Ми намагалися залучати
 інвестиції, створювати робочі
 місця,
 будувати нашу економіку,
 нашу систему охорони здоров'я,
 систему освіти.
 Все задля розвитку країни.
 Чого мені, як президентові, не
 доводилося робити,
 то це купувати землю в
 материковій Європі, щоб
 громадяни Ірландії мали змогу
 туди переїхати, бо наш острів
 йшов під воду.
 Мені не доводилося міркувати
 ані як президенту, ані як юристу,
 якими будуть наслідки зміни
 клімату
 для незалежності території.
 Але президент республіки
 Кірібаті - президент Тонг -
 змушений думати про це,
 щоранку, щойно розплющує очі.
 Він купив землю на Фіджі як
 своєрідну страховку,
 заради того, що він називає

which she chaired in 1948,
and drew up the Universal Declaration
of Human Rights.

For them, it would have been
unimaginable
that a whole country could go out of
existence
because of human-induced climate
change.

I came to climate change not as a
scientist or an environmental lawyer,
and I wasn't really impressed by the
images of polar bears
or melting glaciers.

It was because of the impact on people,
and the impact on their rights --
their rights to food and safe water,
health, education and shelter.

And I say this with humility,
because I came late to the issue of
climate change.

When I served
as UN High Commissioner for Human
Rights
from 1997 to 2002,
climate change wasn't at the front of my
mind.

I don't remember making a single
speech on climate change.

I knew that there was another part of the
United Nations --
the UN Convention on Climate Change
--

that was dealing with the issue of
climate change.

It was later when I started to work in
African countries
on issues of development and human
rights.

And I kept hearing this pervasive
sentence:

"Oh, but things are so much worse now,
things are so much worse."

And then I explored what was behind
that;

"міграція з гідністю",
бо розуміє, що, можливо, його
народові доведеться залишити
острови.

Коли я слухала, як президент Тонг
розповідав про ситуацію, я
відчувала,
що ні один світовий лідер не
повинен стикатися з такими
проблемами.

Коли я слухала, як він розповідав,
скільки людського болю за цією
проблемою,

я згадувала про Елеонору
Рузвельт

і тих, хто працював з нею в
Комісії з прав людини,
яку вона очолювала в 1948 році.

Ті люди створили Загальну
декларацію прав людини.

Напевно, вони й уявити такого не
могли,

щоб цілковита країна зникла з
поверхні Землі

внаслідок спричиненої людиною
зміни клімату.

Тема зміни клімату стала моєю
темою не тому, що я науковець чи
"зелений" юрист,

і не тому, що мене вразили
фотографії білих ведмедів
чи танення льодовиків.

Мене вразили наслідки зміни
клімату для людей,

для прав людини -

прав на їжу та безпечну воду, на
здоров'я, освіту, дах над головою.

Я промовляю це зі смиренністю,
бо пізно прийшла до цієї теми.

Коли я була

Верховним комісаром ООН з прав
людини

з 1997 по 2002 роки,

зміна клімату не дуже мене
турбувала.

it was about changes in the climate -- climate shocks, changes in the weather. I met Constance Okollet, who had formed a women's group in Eastern Uganda, and she told me that when she was growing up, she had a very normal life in her village and they didn't go hungry, they knew that the seasons would come as they were predicted to come, they knew when to sow and they knew when to harvest, and so they had enough food. But, in recent years, at the time of this conversation, they had nothing but long periods of drought, and then flash flooding, and then more drought. The school had been destroyed, livelihoods had been destroyed, their harvest had been destroyed. She forms this women's group to try to keep her community together. And this was a reality that really struck me, because of course, Constance Okollet wasn't responsible for the greenhouse gas emissions that were causing this problem. Indeed, I was very struck about the situation in Malawi in January of this year. There was an unprecedented flooding in the country, it covered about a third of the country, over 300 people were killed, and hundreds of thousands lost their livelihoods. And the average person in Malawi emits about 80 kg of CO₂ a year. The average US citizen emits about 17.5 metric tons. So those who are suffering

Не пам'ятаю, щоб я торкалася цієї теми в своїх промовах. Я знала, що є інша частина ООН, - Конвенція ООН про зміну клімату - яка займається кліматичними змінами. Пізніше я почала працювати в африканських країнах над проблемами розвитку та правами людини. Мені постійно доводилося чути цю фразу: "Але зараз стало набагато гірше, набагато гірше". Я зацікавилася, що стоїть за цими словами, і з'ясувала, що йдеться про зміну клімату - кліматичний шок, погодні зміни. Я познайомилася з Констанс Околлет, яка сформувала жіночу групу в Східній Уганді. Вона розповіла мені, що, коли вона була ще дитиною, люди в її селищі жили нормальним життям, не голодуючи. Вони знали, коли один сезон змінюється на інший, знали, коли сіяти і коли збирати врожай, таким чином вони мали достатньо їжі. "Але останніми роками, - розповідала Констанс, вони не мають нічого, окрім довгих періодів засухи, які зрідка перериваються страшними повеннями, а потім знов засухи". Зруйновано школу, зруйновано засоби до існування, сільськогосподарські угіддя.

disproportionately don't drive cars, don't have electricity, don't consume very significantly, and yet they are feeling more and more the impacts of the changes in the climate, the changes that are preventing them from knowing how to grow food properly, and knowing how to look after their future. I think it was really the importance of the injustice that really struck me very forcibly. And I know that we're not able to address some of that injustice because we're not on course for a safe world. Governments around the world agreed at the conference in Copenhagen, and have repeated it at every conference on climate, that we have to stay below two degrees Celsius of warming above pre-Industrial standards. But we're on course for about four degrees. So we face an existential threat to the future of our planet. And that made me realize that climate change is the greatest threat to human rights in the 21st century. And that brought me then to climate justice. Climate justice responds to the moral argument -- both sides of the moral argument -- to address climate change. First of all, to be on the side of those who are suffering most and are most effected. And secondly, to make sure that they're not left behind again, when we start to move	Вона заснувала жіночу групу, щоб зберегти єдність громади. Ця реальність справила на мене сильне враження, бо зрозуміло, що Констанс Околлет не несла відповідальності за викиди парникових газів, які спричиняють цю проблему. Я була глибоко вражена ситуацією в Малаві у січні цього року. В країні трапилася безпрецедентна повінь, близько третини суші було затоплено, загинуло понад 300 людей, сотні тисяч втратили все своє майно. При цьому середній мешканець Малаві викидає 80 кілограмів CO2 за рік, а середній мешканець Сполучених Штатів - 17,5 тонн. Ті, хто непропорційно страждає, не водять автомобілі, не користуються електрикою, втім, вони все більше й більше відчують наслідки зміни клімату, зміни, яка заважає їм вирощувати врожаї та забезпечувати їхнє майбутнє. Гадаю, ця страшна несправедливість вразила мене більше за все. Дещо з цієї несправедливості ми безсилі виправити, бо знаходимося ще досить далеко від побудови безпечного світу. На конференції у Копенгагені уряди багатьох країн світу домовилися, і підтверджували це неодноразово на конференціях з клімату,
---	---

and start to address climate change with climate action, as we are doing. In our very unequal world today, it's very striking how many people are left behind. In our world of 7.2 billion people, about 3 billion are left behind. 1.3 billion don't have access to electricity, and they light their homes with kerosene and candles, both of which are dangerous. And in fact they spend a lot of their tiny income on that form of lighting. 2.6 billion people cook on open fires -- on coal, wood and animal dung. And this causes about 4 million deaths a year from indoor smoke inhalation, and of course, most of those who die are women. So we have a very unequal world, and we need to change from "business as usual." And we shouldn't underestimate the scale and the transformative nature of the change which will be needed, because we have to go to zero carbon emissions by about 2050, if we're going to stay below two degrees Celsius of warming. And that means we have to leave about two-thirds of the known resources of fossil fuels in the ground. It's a very big change, and it means that obviously, industrialized countries must cut their emissions, must become much more energy-efficient, and must move as quickly as possible to renewable energy. For developing countries and emerging economies,	що ми не повинні перевищувати різницю у 2° за Цельсієм в бік потепління в порівнянні з до-індустріальними стандартами. Незважаючи на це, ми наближаємося до 4°. Ми опинилися перед реальною загрозою майбутнього нашої планети. Це змусило мене зрозуміти, що зміна клімату є найбільшою загрозою прав людини в 21 сторіччі. Це у свою чергу привело мене до теми кліматичної справедливості. Кліматична справедливість відповідає моральним вимогам, які змушують нас займатися проблемою зміни клімату. Перш за все, бути на боці тих, хто найбільше страждає, найбільше уражений. По-друге, піклуватися, щоб вони не залишилися за бортом, коли ми почнемо рухатися вперед та запроваджувати заходи щодо зміни клімату, як ми робимо зараз. Приголомшливо багато людей залишається за бортом в сьогоdnішньому світі з його нерівністю. У світі з населенням 7,2 мільярдів людей за бортом опиняються близько 3 мільярдів. 1,3 мільярда живуть без електрики, вони освітлюють домівки за допомогою керосину та свічок, і це дуже небезпечно. На таке освітлення вони витрачають значну частку їхніх
---	--

the problem and the challenge is to grow without emissions, because they must develop; they have very poor populations. So they must develop without emissions, and that is a different kind of problem. Indeed, no country in the world has actually grown without emissions. All the countries have developed with fossil fuels, and then may be moving to renewable energy. So it is a very big challenge, and it requires the total support of the international community, with the necessary finance and technology, and systems and support, because no country can make itself safe from the dangers of climate change. This is an issue that requires complete human solidarity. Human solidarity, if you like, based on self-interest -- because we are all in this together, and we have to work together to ensure that we reach zero carbon by 2050. The good news is that change is happening, and it's happening very fast. Here in California, there's a very ambitious emissions target to cut emissions. In Hawaii, they're passing legislation to have 100 percent renewable energy by 2045. And governments are very ambitious around the world. In Costa Rica, they have committed to being carbon-neutral by 2021. In Ethiopia, the commitment is to be carbon-neutral by 2027. Apple have pledged that their factories in China will use renewable energy.	мізерних доходів. 2,6 мільярда готують їжу на відкритому вогні - на вугіллі, дровах чи гної. Це спричиняє близько 4 мільйонів смертей за рік через вдихання диму, і, звичайно, більшість з них - жінки. Ми маємо жахливу нерівність у світі. Потрібні серйозні зміни у ставленні та практиках. Ми не повинні недооцінювати масштаб та глибину потрібних змін, бо досягнути нульового рівня викидів CO₂ нам доведеться лише в 2050 році, якщо ми хочемо залишитися в межах 2° за Цельсієм щодо потепління. Це значить, що нам доведеться залишити в землі дві третини відомих ресурсів корисних копалин. Це дуже велика зміна, і, звичайно, вона означає, що промислові країни мусять різко зменшити викиди, стати набагато енергоефективнішими, рухатися якомога швидше до відновлюваної енергії. Для країн, що розвиваються, проблему становитиме необхідність зростання без викидів. Населення цих країн дуже бідне, їм необхідно розвиватися. Але вони змушені розвиватися без викидів - це зовсім інша проблема. Жодна країна світу не зростала без викидів.
--	---

And there is a race on at the moment to convert electricity from tidal and wave power, in order that we can leave the coal in the ground.

And that change is both welcome and is happening very rapidly.

But it's still not enough, and the political will is still not enough.

Let me come back to President Tong and his people in Kiribati.

They actually could be able to live on their island and have a solution, but it would take a lot of political will.

President Tong told me about his ambitious idea to either build up or even float the little islands where his people live.

This, of course, is beyond the resources of Kiribati itself.

It would require great solidarity and support from other countries, and it would require the kind of imaginative idea that we bring together when we want to have a space station in the air.

But wouldn't it be wonderful to have this engineering wonder and to allow a people to remain in their sovereign territory, and be part of the community of nations?

That is the kind of idea that we should be thinking about.

Yes, the challenges of the transformation we need are big, but they can be solved.

We are actually, as a people, very capable of coming together to solve problems.

I was very conscious of this as I took part this year in commemoration of the 70th anniversary of the end of the Second World War in

Усі країни використовували корисні копалини, тепер вони мають змогу переходити до відновлюваної енергії.

Отже, це величезна проблема і її рішення потребує підтримки з боку міжнародної спільноти, підтримки фінансової, технологічної, системної, бо жодна країна не є повністю захищеною від наслідків зміни клімату.

Ця проблема потребує солідарності всього людства.

Можна сказати, солідарності, яка побудована на егоїзмі, бо це наша спільна проблема, отже, й працювати треба разом, щоб досягти нульового рівня CO2 до 2050 року.

Є добра новина - зміни вже відбуваються, доволі швидко.

В Каліфорнії існують дуже вимогливі норми щодо викидів.

На Гаваях планують прийняти закон про повний перехід на відновлювану енергію до 2045 року.

Уряди світу ставляться до цього питання дуже серйозно.

Коста-Ріка взяла на себе зобов'язання забезпечити нульовий баланс CO2 до 2021 року.

Ефіопія досягне нульового балансу до 2027 року.

Apple пообіцяв, що їхні фабрики в Китаї використовуватимуть відновлювальну енергію.

Продовжується гонка за використання енергії океану для виробництва електроенергії,

1945. 1945 was an extraordinary year. It was a year when the world faced what must have seemed almost insoluble problems -- the devastation of the world wars, particularly the Second World War; the fragile peace that had been brought about; the need for a whole economic regeneration. But the leaders of that time didn't flinch from this. They had the capacity, they had a sense of being driven by never again must the world have this kind of problem. And they had to build structures for peace and security. And what did we get? What did they achieve? The Charter of the United Nations, the Bretton Woods institutions, as they're called, The World Bank, and the International Monetary Fund. A Marshall Plan for Europe, a devastated Europe, to reconstruct it. And indeed a few years later, the Universal Declaration of Human Rights. 2015 is a year that is similar in its importance to 1945, with similar challenges and similar potential. There will be two big summits this year: the first one, in September in New York, is the summit for the sustainable development goals. And then the summit in Paris in December, to give us a climate agreement. The sustainable development goals are intended to help countries	яке дозволить залишати вугілля в надрах. Це дуже позитивні зміни, які відбуваються дуже швидко. Але цього недостатньо, недостатньо політичної волі. Згадаємо президента Тонга та народ Кірібаті. Вони могли б залишитися на своєму острові й знайти рішення, але це потребує багато політичної волі. Президент Тонг розповів мені про свою дуже сміливу ідею добудувати чи навіть пустити вплав маленькі острови, де живе його народ. Звісно, ресурсів Кірібаті для цього недостатньо. Для цього проекту необхідні солідарність та підтримка інших країн, а також натхненні ідеї, такі як запуск космічної станції. Хіба не чудово було б створити це інженерне диво і дати змогу народові зберегти свою суверенну територію, та бути частиною світової спільноти? Пропоную вам подумати над цією ідеєю. Нам потрібні дуже великі зміни, але нам під силу їх добитися. Люди взагалі дуже здібні до співпраці заради розв'язання проблем. Я ще раз у цьому переконалася, беручи участь в урочистостях на честь 70-ї річниці закінчення Другої світової війни 1945 року. 1945 рік був надзвичайним. Це був рік, коли людство
--	---

to live sustainably, in tune with Mother Earth,
not to take out of Mother Earth and destroy ecosystems,
but rather, to live in harmony with Mother Earth,
by living under sustainable development.
And the sustainable development goals will come into operation for all countries
on January 1, 2016.
The climate agreement --
a binding climate agreement --
is needed because of the scientific evidence
that we're on a trajectory for about a four-degree world
and we have to change course to stay below two degrees.
So we need to take steps that will be monitored and reviewed,
so that we can keep increasing the ambition of how we cut emissions,
and how we move more rapidly to renewable energy,
so that we have a safe world.
The reality is that this issue is much too important
to be left to politicians and to the United Nations.
(Laughter)
It's an issue for all of us,
and it's an issue where we need more and more momentum.
Indeed, the face of the environmentalist has changed,
because of the justice dimension.
It's now an issue for faith-based organizations,
under very good leadership from Pope Francis,
and indeed, the Church of England,
which is divesting from fossil fuels.
It's an issue for the business community,

зіткнулося з проблемами,
що здавалися нерозв'язними -
спустошення, спричинене
світовими війнами, особливо
Другою,
нестабільний мир, за який так
воювали,
потреба повного відновлення
економіки.
Але лідери того часу не злякалися
труднощів.
Їх надихала думка про те, що
більше ніколи
світ не повинен зіткнутися з
такими проблемами.
Вони мусили створити структури,
які б забезпечували мир та
безпеку.
Так що ми отримали? Чого вони
досягли?
Статут ООН,
Бреттонвудські організації,
Міжнародний банк реконструкції
та розвитку
та Міжнародний валютний фонд.
План Маршалла щодо Європи,
відбудови спустошеної Європи.
За декілька років
Загальна декларація прав людини.
2015 рік схожий на 1945 за своєю
важливістю,
за масштабом проблем та
потенціалом.
У цьому році відбуваються два
важливих саміти.
Перший у вересні в Нью-Йорку,
присвячений збалансованому
розвитку.
На саміті в Парижі у грудні буде
прийнято нову кліматичну угоду.
Концепція збалансованого
розвитку повинна допомогти
країнам
будувати соціально відповідальне
життя, поважати матінку-Землю,

and the good news is
that the business community is changing
very rapidly --
except for the fossil fuel industries --
(Laughter)
Even they are beginning to slightly
change their language --
but only slightly.
But business is not only moving rapidly
to the benefits of renewable energy,
but is urging politicians to give them
more signals,
so that they can move even more
rapidly.
It's an issue for the trade union
movement.
It's an issue for the women's movement.
It's an issue for young people.
I was very struck when I learned that
Jibreel Khazan,
one of the Greensboro Four who had
taken part in the Woolworth sit-ins,
said quite recently that
climate change is the lunch counter
moment for young people.
So, lunch counter moment for young
people of the 21st century --
the sort of real human rights issue of the
21st century,
because he said it is the greatest
challenge
to humanity and justice in our world.
I recall very much the Climate March
last September,
and that was a huge momentum,
not just in New York, but all around the
world.
and we have to build on that.
I was marching with some of The Elders
family,
and I saw a placard a little bit away
from me,
but we were wedged so closely together
--
because after all, there were 400,000

припинити знищувати
екосистеми,
жити в гармонії з природою,
взагалі дотримуватися принципів
збалансованого розвитку.
Норми збалансованого розвитку
вступають в дію для всіх країн
з 1 січня 2016 року.
Кліматична угода,
зобов'язуюча кліматична угода,
вкрай потрібна, тому що наукові
дані свідчать про те,
що ми наближаємось до 4-
градусної реальності.
Щоб утриматися в рамках різниці
в 2°, треба змінити курс.
Отже, необхідно уважно стежити
за заходами, які вживаються.
Це дасть змогу вводити дедалі
жорсткіші норми викидів,
швидше просуватися до
відновлюваної енергії,
будувати безпечний світ.
Ця проблема занадто важлива,
щоб цілком покладатися на
політиків та ООН.
(Сміх)
Це справа стосується усіх нас,
і для її розв'язання потрібно все
більше людської енергії.
Поняття "захисник довкілля"
змінилося
через фактор справедливості.
Тепер значну роль в цій справі
відіграють релігійні організації
під мудрим керівництвом Папи
Франциска
та Англіканської церкви,
яка відмовляється від
використання органічного палива.
Це справа бізнесової спільноти,
і хочу вас втішити новиною,
що бізнесова спільнота швидко
змінюється,
за винятком підприємств з

people out in the streets of New York -- so I couldn't quite get to that placard, I would have just liked to have been able to step behind it, because it said, "Angry Grannies!" (Laughter)

That's what I felt.

And I have five grandchildren now, I feel very happy as an Irish grandmother to have five grandchildren, and I think about their world, and what it will be like when they will share that world with about 9 billion other people in 2050.

We know that inevitably it will be a climate-constrained world, because of the emissions we've already put up there, but it could be a world that is much more equal and much fairer, and much better for health, and better for jobs and better for energy security, than the world we have now, if we have switched sufficiently and early enough to renewable energy, and no one is left behind.

No one is left behind.

And just as we've been looking back this year -- in 2015 to 1945, looking back 70 years -

I would like to think that they will look back, that world will look back 35 years from 2050, 35 years to 2015, and that they will say, "Weren't they good to do what they did in 2015?"

We really appreciate that they took the decisions that made a difference, and that put the world on the right pathway,

виробництва органічного палива. (Сміх)

Але навіть вони починають розмовляти дещо по-іншому - але дуже поволі.

Бізнес швидко просувається до розуміння переваг відновлюваної енергії, і навіть більше - він спонукає політиків енергійніше ділитися з ним інформацією, яка здатна прискорити процес.

Це також справа профспілок, жіночого руху, молодіжних організацій.

Я була глибоко вражена, коли дізналася, що Джибріль Хазан, один з "чотирьох з Грінсборо", які влаштували сидячий страйк у Вулворті, недавно сказав, що зміна клімату - це перевірка витривалості молоді.

Отже, момент істини для молоді 21-го сторіччя - порушення прав людини в 21-му сторіччі.

Він сказав, що це - найбільша загроза людяності та справедливості у світі.

Я добре пам'ятаю Кліматичний марш у вересні минулого року. Відчувався шалений заряд енергії, і не тільки в Нью-Йорку, але у всьому світі.

Ми повинні нарощувати це досягнення.

На марші я йшла поряд із членами родини Елдер і неподалік від нас бачила плакат, але ми були так щільно притиснуті одне до одного, - не дивно, бо на вулиці Нью-

and we benefit now from that pathway,"
that they will feel that somehow we
took our responsibilities,
we did what was done in 1945 in similar
terms,
we didn't miss the opportunity,
we lived up to our responsibilities.
That's what this year is about.
And somehow for me,
it's captured in words of somebody that
I admired very much.
She was a mentor of mine, she was a
friend,
she died much too young,
she was an extraordinary personality,
a great champion of the environment:
Wangari Maathai.
Wangari said once,
"In the course of history,
there comes a time when humanity is
called upon
to shift to a new level of consciousness,
to reach a higher moral ground."
And that's what we have to do.
We have to reach a new level of
consciousness,
a higher moral ground.
And we have to do it this year in those
two big summits.
And that won't happen unless we have
the momentum
from people around the world who say:
"We want action now,
we want to change course,
we want a safe world,
a safe world for future generations,
a safe world for our children and our
grandchildren,
and we're all in this together."
Thank you.
(Applause)

Footnotes

note

Йорку вийшло 400 000 людей -
що я не могла наблизитися до
того плакату.
Я б хотіла пройти поруч із ним,
бо на ньому було написано
"Розгнівані бабусі!"
(Сміх)
Саме це я відчувала.
Я маю п'ятьох онуків,
Я дуже щаслива ірландська
бабуся, яка має п'ятьох онуків.
Я думаю про їхній світ,
яким він буде, коли їм доведеться
ділити його з 9 мільярдами інших
людей у 2050 році.
Ми знаємо напевно, що це буде
кліматично напружений світ,
внаслідок усіх викидів, що вже
було зроблено.
Але це міг би бути значно
справедливіший, більш рівний
світ,
більш сприятливий для здоров'я
та праці,
більш енергетично самодостатній,
аніж світ, який ми маємо зараз.
Для цього потрібно завчасно
перейти до відновлювальної
енергії
та не залишати нікого за бортом.
Нікого не залишати.
Так само, як в цьому році ми
озиралися назад на 1945 року,
70 років тому,
вони, я гадаю, дивитимуться
назад,
на 35 років тому -
у 2050 "35 років тому" буде 2015
рік -
кажучи:
"Хіба не чудово те, що вони
зробили в 2015 році?
Ми дуже вдячні їм за те, що вони
тоді прийняли рішення,
які призвели до повернення світу

You can find out more about President Tong of Kiribati and his government's plans for "migration with dignity" [here] (http://www.climate.gov.ki/category/action/relocation/). note Here, you can read the [Universal Declaration of Human Rights] (http://www.un.org/en/documents/udhr/) . note Watch Constance Okollet, Chairperson of the Osukuru United Women's Network in Uganda, [talk about the impacts of climate change on women in her community] (http://www.mrfcj.org/news/constance-okollet.html). Article Malawi Floods Devastation Far Worse than First Thought Clár Ní Chonghaile, February 10, 2015 <i>The Guardian</i> To read more about the floods in Malawi in early 2014, have a look at <i>The Guardian's</i> website and their coverage of the events. note Visit this [site] (http://www.iea.org/topics/energypoverty/) to find out more about access to energy, or read the Mary Robinson Foundation – Climate Justice's [briefing	на правильний шлях, ми тепер користуємося наслідками тих рішень". Вони відчуватимуть, що ми взяли на себе відповідальність, зробили такі самі важливі кроки, які було зроблено в 1945 році, не упустили свій шанс, виконали свій обов'язок. Ось такий це рік. Я згадую слова людини, якою я захоплююся. Вона була моєю наставницею та другом і померла занадто молодою. Вона була дивовижною людиною, палким захисником довкілля. Її ім'я Вангарі Маатай. Одного разу Вангарі сказала: "В історичному процесі приходить час, коли людство повинно перейти до нового рівня свідомості, до вищих моральних стандартів". Саме це ми повинні зробити. Ми повинні перейти до нового рівня свідомості, до вищих моральних стандартів. Ми повинні зробити це в цьому році, на цих двох самітах. Ми зможемо це зробити, тільки якщо отримаємо поштовх від людей з усіх куточків світу, які скажуть: "Нам потрібні дії, потрібна зміна курсу, потрібен безпечний світ, безпечний світ для майбутніх поколінь, безпечний світ для наших дітей та онуків, ми всі пов'язані однією метою". Дякую. (Оплески)
---	--

paper] http://www.mrfcj.org/media/pdf/2013-Energy-Needs-Position-Paper.pdf). note This [research] http://www.mrfcj.org/news/zero-carbon-zero-poverty-the-climate-way.html), commissioned by the Mary Robinson Foundation – Climate Justice and conducted by Sivan Kartha and Paul Baer, looks at the prospects of a rapid carbon phase-out, specifically with regard to the implications for human rights. note Here is my reflection on the [People's Climate March] http://www.mrfcj.org/news/hope-and-justice-from-the-peoples-climate-march.html) in New York City in September 2014.	
--	--

THEME: TECHNOLOGIES

Подивіться відеовиступ англійською мовою, використовуючи субтитри. Прочитайте текст англійською мовою та його переклад на українську мову. Визначте жанр та стиль тексту.

- Проаналізуйте оригінал та переклад на лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях.
- Які помилки та неточності допустив перекладач?
- Яка цільова аудиторія тексту?
- Доведіть свої припущення на конкретних прикладах.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його послідовно.
- Оберіть уривок з відео та перекладіть його синхронно.

MUSTAFA SULEYMAN “WHAT IS AN AI ANYWAY?”

When it comes to artificial intelligence, what are we actually creating? Even those closest to its development are struggling to describe exactly where things are headed, says Microsoft AI CEO Mustafa Suleyman, one of the primary architects of the AI models many of us use today. He offers an honest and compelling new vision for the future of AI, proposing an unignorable metaphor — a new digital species — to focus attention on this extraordinary moment. (Followed by a Q&A with head of TED Chris Anderson).

TED Ideas change everything

WATCH

What is an AI anyway?

3,061,626 plays © | Mustafa Suleyman | TED2024 • April 2024

English transcript	Ukrainian transcript
I want to tell you what I see coming. I've been lucky enough to be working on AI for almost 15 years now. Back when I started, to describe it as fringe would be an understatement. Researchers would say, "No, no, we're only working on machine learning." Because working on AI was seen as way too out there. In 2010, just the very mention of the phrase "AGI," artificial general intelligence, would get you some seriously strange looks and even a cold shoulder. "You're actually building AGI?" people would say. "Isn't that something out of science fiction?" People thought it was 50 years away or 100 years away, if it was even possible at all. Talk of AI was, I guess, kind of embarrassing. People generally thought we were weird. And I guess in some ways we kind of were. It wasn't long, though, before AI started beating humans at a whole range of tasks that people previously thought were way out of reach. Understanding images, translating languages, transcribing speech, playing Go and chess and even diagnosing diseases. People started waking up to the fact that AI was going to have an enormous impact, and they were rightly asking technologists like me	Я хочу розповісти вам про те, яким бачу майбутнє. Мені пощастило працювати у сфері ІІ вже майже 15 років. На самому початку моєї кар'єри його не можна було назвати навіть маргінальним. Дослідники казали: "Ну ні, ми працюємо тільки над машинним навчанням". Тому що робота з ІІ вважалася чистим навіжеством. У 2010 році одна лише згадка УІІ, універсального штучного інтелекту, звертало на вас косі чи навіть ворожі погляди. «Ви дійсно створюєте УІІ?» — питали нас. «Хіба це не з галузі наукової фантастики?» Усі думали, що це далеко в майбутньому — 50 чи навіть 100 років, якщо взагалі можливе. Розмови про штучний інтелект вважалися чимось ганебним. Нас вважали дивакуватими. Мабуть, у певному розумінні так і було. Однак незабаром ІІ почав перевершувати людей у вирішенні цілого ряду завдань, які раніше вважалися недоступними. Сприйняття зображень, переклад з однієї мови на іншу, транскрибація мови, гра в го та шахи та навіть діагностика захворювань. Люди почали усвідомлювати, що ІІ незабаром матиме величезне значення, і стали справедливо задавати таким фахівцям, як я,

some pretty tough questions. Is it true that AI is going to solve the climate crisis? Will it make personalized education available to everyone? Does it mean we'll all get universal basic income and we won't have to work anymore? Should I be afraid? What does it mean for weapons and war? And of course, will China win? Are we in a race? Are we headed for a mass misinformation apocalypse? All good questions. But it was actually a simpler and much more kind of fundamental question that left me puzzled. One that actually gets to the very heart of my work every day. One morning over breakfast, my six-year-old nephew Caspian was playing with Pi, the AI I created at my last company, Inflection. With a mouthful of scrambled eggs, he looked at me plain in the face and said, "But Mustafa, what is an AI anyway?" He's such a sincere and curious and optimistic little guy. He'd been talking to Pi about how cool it would be if one day in the future, he could visit dinosaurs at the zoo. And how he could make infinite amounts of chocolate at home. And why Pi couldn't yet play I Spy. "Well," I said, "it's a clever piece of software that's read most of the text on the open internet, and it can talk to you about anything you want." "Right.	Досить складні питання. Чи правда, що ІІ допоможе нам вирішити кліматичну кризу? Чи зможе він надати кожному персоналізовану освіту? Чи означає це, що у всіх буде безумовний базовий дохід і нам більше не доведеться працювати? Чи є підстави для побоювань? Як це вплине на зброю та війни? І, звісно, чи переможе Китай? Це перегони? Чи чекає на нас масовий дезінформаційний апокаліпсис? Це чудові питання. Але, на мій подив, мене сильніше спантеличив набагато простіше і фундаментальне питання. Це питання стосується самої суті моєї щоденної роботи. Одного ранку за сніданком мій шестирічний племінник Касп'ян грав з Рі ІІ, який я створив у своїй попередній компанії Inflection. Жуючи яєчню, він подивився мені прямо в очі і спитав: "Мустафа, а що взагалі таке штучний інтелект?" Він такий щирий, цікавий та оптимістичний хлопець. Він говорив з Рі про те, як було б чудово, якби в майбутньому у зоопарку жили б динозаври. І як він міг би приготувати вдома безліч шоколаду. І чому Рі досі не вміє грати у І Спу. «Ну, - сказав я, - це розумна програма, яка прочитала майже весь текст у відкритому Інтернеті і може говорити з тобою про що
--	---

So like a person then?" I was stumped. Genuinely left scratching my head. All my boring stock answers came rushing through my mind. "No, but AI is just another general-purpose technology, like printing or steam." It will be a tool that will augment us and make us smarter and more productive. And when it gets better over time, it'll be like an all-knowing oracle that will help us solve grand scientific challenges." You know, all of these responses started to feel, I guess, a little bit defensive. And actually better suited to a policy seminar than breakfast with a no-nonsense six-year-old. "Why am I hesitating?" I thought to myself. You know, let's be honest. My nephew was asking me a simple question that those of us in AI just don't confront often enough. What is it that we are actually creating? What does it mean to make something totally new, fundamentally different to any invention that we have known before? It is clear that we are at an inflection point in the history of humanity. On our current trajectory, we're headed towards the emergence of something that we are all struggling to describe, and yet we cannot control what we don't understand. And so the metaphors, the mental models,	завгодно». «Зрозуміло. Тобто як людина? Я був у безвиході. По-справжньому приголомшений. У голові роїлися всі мої нудні та стандартні відповіді. «Ні, але ІІ - це ще одна технологія загального призначення, так само, як друк або паровий двигун. Це буде інструмент, який покращить нас, зробить нас розумнішими та продуктивнішими. А коли з часом ІІ стане кращим, він буде ніби всезнаючим оракулом, який допоможе нам вирішувати важливі наукові проблеми. Але, знаєте, всі ці відповіді стали здаватися мені більше схожими на виправдання. І більш підходящими для семінару з питань політики, ніж для сніданку з тверезим шестирічкою. «Чому я маю сумнів?» — думав я. Знаєте, давайте начистоту. Племінник поставив мені просте запитання, над яким ті з нас, хто працює з ІІ, недостатньо часто замислюються. Що ми насправді створюємо? Що означає створити щось зовсім нове, кардинально відрізняється від усіх відомих нам раніше винаходів? Очевидно, що в історії людства настав переломний момент. На нинішній траєкторії розвитку ми рухаємося до появи чогось, що ніхто з нас так і не може описати, адже неможливо контролювати те, чого ми не розуміємо. Тому метафори, ментальні моделі,
---	--

the names, these all matter
if we're to get the most out of AI whilst
limiting its potential downsides.
As someone who embraces the
possibilities of this technology,
but who's also always cared deeply
about its ethics,
we should, I think,
be able to easily describe what it is we
are building.
And that includes the six-year-olds.
So it's in that spirit that I offer up today
the following metaphor
for helping us to try to grapple with
what this moment really is.
I think AI should best be understood
as something like a new digital species.
Now, don't take this too literally,
but I predict that we'll come to see them
as digital companions,
new partners in the journeys of all our
lives.
Whether you think we're on a 10-, 20-
or 30-year path here,
this is, in my view, the most accurate
and most fundamentally honest way
of describing what's actually coming.
And above all, it enables everybody to
prepare for
and shape what comes next.
Now I totally get, this is a strong claim,
and I'm going to explain to everyone as
best I can why I'm making it.
But first, let me just try to set the
context.
From the very first microscopic
organisms,
life on Earth stretches back billions of
years.
Over that time, life evolved and
diversified.
Then a few million years ago,
something began to shift.
After countless cycles of growth and
adaptation,

назви - все це важливо,
якщо ми хочемо отримати з ІІ
максимальну користь
і при цьому обмежити його
потенційні мінуси.
Як людина, яка розуміє можливості
цієї технології,
але при цьому завжди приділяє
велику увагу етиці, я вважаю,
що ми повинні
вміти пояснювати простими словами,
що ми створюємо.
У тому числі й шестирічним дітям.
Саме тому я хочу використати
сьогодні наступну метафору,
яка допоможе нам розібратися в
тому, що відбувається зараз.
Думаю, ми повинні сприймати ІІ
як щось на зразок нового цифрового
біотипу.
Не варто дивитися на це надто
буквально,
але я вважаю, що ми будемо вважати
його своїм цифровим компаньйоном,
новим партнером нашому життєвому
шляху.
Незалежно від того, чи це відбудеться
протягом наступних 10, 20 або 30
років,
на мій погляд, це найточніше і
принципово чесне
опис того, що на нас чекає.
І найголовніше, воно дозволяє
кожному підготуватися до
майбутнього
та взяти участь у його формуванні.
Я чудово розумію, що це серйозна
заява,
і я намагатимусь докладно пояснити,
чому я так вважаю.
Але спершу я спробую описати
контекст.
Починаючи з перших
мікроорганізмів,
життя Землі налічує мільярди років.

one of life's branches began using tools, and that branch grew into us. We went on to produce a mesmerizing variety of tools, at first slowly and then with astonishing speed, we went from stone axes and fire to language, writing and eventually industrial technologies. One invention unleashed a thousand more. And in time, we became homo technologicus. Around 80 years ago, another new branch of technology began. With the invention of computers, we quickly jumped from the first mainframes and transistors to today's smartphones and virtual-reality headsets. Information, knowledge, communication, computation. In this revolution, creation has exploded like never before. And now a new wave is upon us. Artificial intelligence. These waves of history are clearly speeding up, as each one is amplified and accelerated by the last. And if you look back, it's clear that we are in the fastest and most consequential wave ever. The journeys of humanity and technology are now deeply intertwined. In just 18 months, over a billion people have used large language models. We've witnessed one landmark event after another. Just a few years ago, people said that AI would never be creative. And yet AI now feels like an endless river of creativity,	Весь цей час життя розвивалося і змінювалося. Потім, кілька мільйонів років тому, сталося деяке зрушення. Після незліченних циклів зростання та адаптації одна з гілок життя почала використовувати інструменти, і у результаті породила нас. Ми створили неймовірне різноманіття інструментів. Спочатку повільно, а потім із вражаючою швидкістю ми перейшли від кам'яних сокир та вогню до мови, письма та, нарешті, промислових технологій. Один винахід давав поштовх ще тисячі. І в якийсь момент ми стали людиною технологічною. Близько 80 років тому сформувалася ще одна нова галузь технологій. З винаходом комп'ютерів ми швидко перейшли від перших мейнфреймів та транзисторів до сучасних смартфонів та гарнітур віртуальної реальності. Інформація, знання, комунікації, обчислення. У ході цієї революції творчість почала стрімко зростати, як ніколи раніше. А тепер на нас чекає нова хвиля. Штучний інтелект. Очевидно, що ці історичні хвилі накочують все швидше, оскільки кожна їх посилюється і прискорюється попередньої. Озирнувшись назад, ми бачимо, що переживаємо найшвидшу та значну хвилю за всю історію. Шляхи людства та технологій тепер
---	--

making poetry and images and music and video that stretch the imagination. People said it would never be empathetic. And yet today, millions of people enjoy meaningful conversations with AIs, talking about their hopes and dreams and helping them work through difficult emotional challenges. AIs can now drive cars, manage energy grids and even invent new molecules. Just a few years ago, each of these was impossible. And all of this is turbocharged by spiraling exponentials of data and computation. Last year, Inflection 2.5, our last model, used five billion times more computation than the DeepMind AI that beat the old-school Atari games just over 10 years ago. That's nine orders of magnitude more computation. 10x per year, every year for almost a decade. Over the same time, the size of these models has grown from first tens of millions of parameters to then billions of parameters, and very soon, tens of trillions of parameters. If someone did nothing but read 24 hours a day for their entire life, they'd consume eight billion words. And of course, that's a lot of words. But today, the most advanced AIs consume more than eight trillion words in a single month of training. And all of this is set to continue. The long arc of technological history is now in an extraordinary new phase. So what does this mean in practice? Well, just as the internet gave us the	тісно переплетені. Усього за 18 місяців понад мільярд людей використовували великі мовні моделі. Ми ставали свідками однієї знаменної події за іншою. Лише кілька років тому всі вважали, що ІІ ніколи не буде креативним. Але зараз ІІ - це невичерпний потік творчих здібностей, створюють поезію, картини, музику та відео, що розширюють межі уяви. Всі вважали, що ІІ ніколи не зазнає емпатії. Але сьогодні мільйони людей із задоволенням розмовляють з ІІ, розповідаючи про свої надії та мрії, та ІІ допомагає їм впоратися із серйозними емоційними проблемами. Тепер ІІ може водити машину, керувати енергомережами і навіть винаходити нові молекули. Лише кілька років тому це було неможливо. І все це підстєбується зростаючими в геометричній прогресії даними та обчисленнями. Минулого року наша найновіша модель Inflection 2.5 використала в п'ять мільярдів разів більше обчислювальних ресурсів, ніж DeepMind, який пройшов усі старі ігри Atari трохи більше 10 років тому. Це в мільярд разів більше за обчислення. Тобто в 10 разів більше на рік, щороку протягом майже 10 років. За той же період розмір цих моделей виріс з десятків мільйонів параметрів спочатку до мільярдів, а незабаром і десятки трильйонів параметрів.
---	---

browser and the smartphone gave us apps, the cloud-based supercomputer is ushering in a new era of ubiquitous AIs. Everything will soon be represented by a conversational interface. Or, to put it another way, a personal AI. And these AIs will be infinitely knowledgeable, and soon they'll be factually accurate and reliable. They'll have near-perfect IQ. They'll also have exceptional EQ. They'll be kind, supportive, empathetic. These elements on their own would be transformational. Just imagine if everybody had a personalized tutor in their pocket and access to low-cost medical advice. A lawyer and a doctor, a business strategist and coach -- all in your pocket 24 hours a day. But things really start to change when they develop what I call AQ, their "actions quotient." This is their ability to actually get stuff done in the digital and physical world. And before long, it won't just be people that have AIs. Strange as it may sound, every organization, from small business to nonprofit to national government, each will have their own. Every town, building and object will be represented by a unique interactive persona. And these won't just be mechanistic assistants. They'll be companions, confidants, colleagues, friends and partners, as varied and unique as we all are. At this point, AIs will convincingly	Якби хтось усе життя тільки читав — 24 години на добу. ця людина прочитала б близько восьми мільярдів слів. Це, звісно, величезна кількість тексту. Але сьогодні найпросунутіші ІІ споживають більше восьми трильйонів слів лише за місяць навчання. І все це триватиме. Історія технологій набула надзвичайно нової фази. Але що це означає для нас? Так само, як Інтернет привів до появи браузера, а смартфон - додатків, хмарний суперкомп'ютер відкриває нову еру всюдишущого штучного інтелекту. Скоро все буде представлено у вигляді діалогового інтерфейсу. Іншими словами, це буде персональний ІІ. Цей ІІ матиме нескінченні знання, і незабаром він стане точним та надійним. У нього буде майже ідеальний IQ, і навіть винятковий EQ. Він буде добрий, чуйний, зможе співпереживати. Вже ці елементи будуть революційними. Уявіть, що у кожного в кишені буде персональний репетитор та доступ до медичних консультацій за доступною ціною. Юрист та лікар, бізнес-стратег і тренер все це у вашій кишені 24 години на добу. Але все почне по-справжньому змінюватися, коли у ІІ з'явиться те, що називаю «коефіцієнтом дій». Це здатність реально виконувати
---	---

imitate humans at most tasks. And we'll feel this at the most intimate of scales. An AI organizing a community get-together for an elderly neighbor. A sympathetic expert helping you make sense of a difficult diagnosis. But we'll also feel it at the largest scales. Accelerating scientific discovery, autonomous cars on the roads, drones in the skies. They'll both order the takeout and run the power station. They'll interact with us and, of course, with each other. They'll speak every language, take in every pattern of sensor data, sights, sounds, streams and streams of information, far surpassing what any one of us could consume in a thousand lifetimes. So what is this? What are these AIs? If we are to prioritize safety above all else, to ensure that this new wave always serves and amplifies humanity, then we need to find the right metaphors for what this might become. For years, we in the AI community, and I specifically, have had a tendency to refer to this as just tools. But that doesn't really capture what's actually happening here. AIs are clearly more dynamic, more ambiguous, more integrated and more emergent than mere tools, which are entirely subject to human control. So to contain this wave, to put human agency at its center and to mitigate the inevitable unintended consequences that are likely to arise,	завдання у цифровому та фізичному світі. І незабаром ІІ будуть не тільки індивідуальні користувачі. Хоч як дивно це звучало, але в кожній групі — від малого бізнесу до некомерційних організацій та федеральних урядів. буде свій ІІ. Кожне місто, будівля та об'єкт будуть представлені унікальним інтерактивним персонажем. І це не просто механістичні помічники. Вони будуть компаньйонами, довіреними особами, колегами, друзями та партнерами, такими ж різноманітними та унікальними, як і всі ми. На цій стадії ІІ переконливо наслідуватиме людину у виконанні більшості завдань. І ми відчуємо це на особистому рівні. ІІ, який організує збір мешканців для літнього сусіда. Експерт, що розуміє, допомагає вам розібратися в страшному діагнозі. Але ми також відчуємо це й у найширших масштабах. Прискорення наукових відкриттів, безпілотні автомобілі на дорогах, дрони в небі. ІІ замовлятиме їжу на винос і керуватиме електростанціями. Різні ІІ будуть спілкуватися з нами і, безперечно, один з одним. Вони будуть говорити всіма мовами, приймати всі дані датчиків, зображення, звуки та величезні потоки інформації, що значно перевершують те, що кожен із нас міг би осмислити за тисячу життів. То що це таке? Чим є штучний інтелект?
---	--

we should start to think about them as we might a new kind of digital species. Now it's just an analogy, it's not a literal description, and it's not perfect. For a start, they clearly aren't biological in any traditional sense, but just pause for a moment and really think about what they already do. They communicate in our languages. They see what we see. They consume unimaginably large amounts of information. They have memory. They have personality. They have creativity. They can even reason to some extent and formulate rudimentary plans. They can act autonomously if we allow them. And they do all this at levels of sophistication that is far beyond anything that we've ever known from a mere tool. And so saying AI is mainly about the math or the code is like saying we humans are mainly about carbon and water. It's true, but it completely misses the point. And yes, I get it, this is a super arresting thought but I honestly think this frame helps sharpen our focus on the critical issues. What are the risks? What are the boundaries that we need to impose? What kind of AI do we want to build or allow to be built? This is a story that's still unfolding. Nothing should be accepted as a given. We all must choose what we create. What AIs we bring into the world, or not.	Якщо ми хочемо поставити безпеку понад усе, щоб ця нова хвиля завжди служила людству і приносила йому користь, нам потрібно знайти правильні метафори для опису майбутнього. Протягом багатьох років спільнота II загалом і я зокрема мали тенденцію вважати II просто інструментом. Але це не зовсім відповідає тому, що відбувається насправді. Очевидно, що II динамічніший, неоднозначний, інтегрований і більш стихій, ніж звичайні інструменти, що повністю контролюються людиною. Тому, щоб приборкати цю хвилю, зробити її центром людської свободи дій і пом'якшити неминучі непередбачені наслідки, які можуть виникнути, нам слід почати думати про II як новий цифровий біотип. Обмовлюся, що це просто аналогія, а не буквальный опис, і вона не ідеальна. Для початку скажу, що II явно не є біологічним у традиційному значенні слова, але подумайте на хвилину і погляньте на те, що він уже здатний зробити. Він спілкується на наших мовах. Він бачить те саме, що й ми. Він споживає неймовірно великі обсяги інформації. Має пам'ять. Він має індивідуальність. Він має творчий потенціал. Він може певною мірою міркувати та формулювати елементарні плани. Він може діяти самостійно, якщо ми йому дозволимо.
--	--

These are the questions for all of us here today, and all of us alive at this moment. For me, the benefits of this technology are stunningly obvious, and they inspire my life's work every single day. But quite frankly, they'll speak for themselves. Over the years, I've never shied away from highlighting risks and talking about downsides. Thinking in this way helps us focus on the huge challenges that lie ahead for all of us. But let's be clear. There is no path to progress where we leave technology behind. The prize for all of civilization is immense. We need solutions in health care and education, to our climate crisis. And if AI delivers just a fraction of its potential, the next decade is going to be the most productive in human history. Here's another way to think about it. In the past, unlocking economic growth often came with huge downsides. The economy expanded as people discovered new continents and opened up new frontiers. But they colonized populations at the same time. We built factories, but they were grim and dangerous places to work. We struck oil, but we polluted the planet. Now because we are still designing and building AI, we have the potential and opportunity to do it better, radically better.	І все це він робить на рівні складності, набагато перевершує той, що ми колись отримували від інструменту. Таким чином, сказати, що ІІ - це в основному математика або код, це все одно, що сказати, що ми, люди, в основному є вуглецем і водою. Це правда, але суть тут зовсім не береться до уваги. Так, я розумію, це досить шокуюча ідея, але я справді вважаю, що така інтерпретація допоможе нам зосередитись на важливих питаннях. У чому полягають ризики? Які межі ми маємо встановити? Який ІІ ми хочемо чи дозволимо створити? Ми ще пишемо цю історію. Ми не повинні нічого сприймати як даність. Ми всі маємо вирішити, що ми створюємо. Який ІІ ми приносимо у світ, а який ні. Ці питання я ставлю і всім присутнім тут сьогодні, та всьому населенню світу на сьогоднішній день. Для мене переваги цієї технології надзвичайно очевидні, і вони надихають мене на роботу щодня. Але, відверто кажучи, переваги і необов'язково обмовляти. Протягом багатьох років я завжди наголошував на ризиках і говорив про недоліки ІІ. Подібне мислення допомагає нам зосередитися на величезних завданнях, стоять перед усіма нами. Але давайте внесемо ясність.
--	---

And today, we're not discovering a new continent and plundering its resources. We're building one from scratch. Sometimes people say that data or chips are the 21st century's new oil, but that's totally the wrong image. AI is to the mind what nuclear fusion is to energy. Limitless, abundant, world-changing. And AI really is different, and that means we have to think about it creatively and honestly. We have to push our analogies and our metaphors to the very limits to be able to grapple with what's coming. Because this is not just another invention. AI is itself an infinite inventor. And yes, this is exciting and promising and concerning and intriguing all at once. To be quite honest, it's pretty surreal. But step back, see it on the long view of glacial time, and these really are the very most appropriate metaphors that we have today. Since the beginning of life on Earth, we've been evolving, changing and then creating everything around us in our human world today. And AI isn't something outside of this story. In fact, it's the very opposite. It's the whole of everything that we have created, distilled down into something that we can all interact with and benefit from. It's a reflection of humanity across time, and in this sense,	Ми не зможемо досягти прогресу, якщо залишимо технології за. Їхнє значення для всього людства надто велике. Нам потрібні рішення в галузі охорони здоров'я, освіти та кліматичної кризи. І якщо ІІ реалізує хоча б малу частину свого потенціалу, наступне десятиліття стане найпродуктивнішим в історії людства. Ось ще один спосіб глянути на це. У минулому економічне зростання часто супроводжувалося негативними сторонами. Економіка зростала у міру того, як люди відкривали нові континенти та досягали нових рубежів. Але водночас вони колонізували корінне населення. Ми будували заводи, але робота на них була похмурою та небезпечною. Ми добували нафту, але забруднювали планету. Зараз, коли ми все ще розробляємо та створюємо ІІ, у нас є потенціал і можливість зробити це краще, радикально краще. І сьогодні ми не відкриваємо нового континенту та розграбуємо його ресурси. Ми створюємо його з нуля. Іноді кажуть, що дані чи чіпи - це нова нафта ХХІ століття, але це зовсім неправильне уявлення. ІІ по відношенню до розуму це те саме, що ядерний синтез по відношенню до енергії. Він безмежний, надмірний, революційний. І це дійсно щось досконале нове,
---	---

it isn't a new species at all. This is where the metaphors end. Here's what I'll tell Caspian next time he asks. AI isn't separate. AI isn't even in some senses, new. AI is us. It's all of us. And this is perhaps the most promising and vital thing of all that even a six-year-old can get a sense for. As we build out AI, we can and must reflect all that is good, all that we love, all that is special about humanity: our empathy, our kindness, our curiosity and our creativity. This, I would argue, is the greatest challenge of the 21st century, but also the most wonderful, inspiring and hopeful opportunity for all of us. Thank you. (Applause) Chris Anderson: Thank you Mustafa. It's an amazing vision and a super powerful metaphor. You're in an amazing position right now. I mean, you were connected at the hip to the amazing work happening at OpenAI. You're going to have resources made available, there are reports of these giant new data centers, 100 billion dollars invested and so forth. And a new species can emerge from it. I mean, in your book, you did, as well as painting an incredible optimistic vision, you were super eloquent on the dangers of AI. And I'm just curious, from the view that	а значить, що ми маємо підійти до нього творчо та чесно. Ми повинні довести свої порівняння та метафори до абсолютної межі, щоб досягнути те, що на нас чекає. Тому що це не просто черговий винахід. Сам собою II — нескінченний винахідник. І так, це одночасно має величезний потенціал, насторожує та інтригує. Щиро кажучи, це досить сюрреалістично. Але давайте повернемося назад і поглянемо на льодовиковий час у перспективі, і на сьогодні це справді найкращі метафори. Із самого початку життя на Землі ми еволюціонували, змінювалися, а потім створювали все, що оточує нас у сучасному світі. II не знаходиться десь за межами цієї історії. Зовсім навпаки. Це сума всього, що ми створили, стисла до якоїсь форми, з якою ми можемо взаємодіяти, витягуючи з цього користь. Це відображення історії людства, і в цьому сенсі це зовсім новий біотип. На цьому метафори закінчуються. Ось що я скажу Каспіану наступного разу, коли він поставить мені це питання. II — це не щось окреме від нас. II навіть у якомусь сенсі не щось нове. II — це ми. Це всі ми. І це, мабуть, найперспективніше і найважливіше з усіх визначень,
--	--

you have now, what is it that most keeps you up at night? Mustafa Suleyman: I think the great risk is that we get stuck in what I call the pessimism aversion trap. You know, we have to have the courage to confront the potential of dark scenarios in order to get the most out of all the benefits that we see. So the good news is that if you look at the last two or three years, there have been very, very few downsides, right? It's very hard to say explicitly what harm an LLM has caused. But that doesn't mean that that's what the trajectory is going to be over the next 10 years. So I think if you pay attention to a few specific capabilities, take for example, autonomy. Autonomy is very obviously a threshold over which we increase risk in our society. And it's something that we should step towards very, very closely. The other would be something like recursive self-improvement. If you allow the model to independently self-improve, update its own code, explore an environment without oversight, and, you know, without a human in control to change how it operates, that would obviously be more dangerous. But I think that we're still some way away from that. I think it's still a good five to 10 years before we have to really confront that. But it's time to start talking about it	яке може зрозуміти навіть шестирічна дитина. Створюючи II, ми можемо і повинні втілювати в ньому все добре, все, що ми любимо, все, що робить нас людьми: співчуття, доброту, цікавість та креативність. Я сказав би, що це найбільший виклик ХХІ століття, а також найпрекрасніша, надихаюча та обнадійлива можливість для всіх нас. Дякую. (Оплески) Кріс Андерсон: Дякую, Мустафа. Це приголомшливе бачення та надпотужна метафора. Зараз ви у чудовому становищі. Ви були невід'ємною частиною неймовірної роботи, що виконується в OpenAI. Вам будуть надані ресурси, нам розповідають про величезні нові центри обробки даних, у які було вкладено 100 мільярдів доларів тощо. І внаслідок цього може з'явитися новий вигляд. У своїй книзі ви не тільки виклали неймовірний оптимістичний погляд, але й дуже переконливо розповіли про небезпеки II. І мені цікаво: що, на вашу думку, найбільше не дає вам спати ночами? Мустафа Сулейман: Думаю, великий ризик того, що ми потрапимо у так звану пастку неприйняття песимізму. Знаєте, нам потрібно набратися сміливості протистояти потенційним страшним наслідкам, щоб максимально використати всі
---	--

now. CA: A digital species, unlike any biological species, can replicate not in nine months, but in nine nanoseconds, and produce an indefinite number of copies of itself, all of which have more power than we have in many ways. I mean, the possibility for unintended consequences seems pretty immense. And isn't it true that if a problem happens, it could happen in an hour? MS: No. That is really not true. I think there's no evidence to suggest that. And I think that, you know, that's often referred to as the "intelligence explosion." And I think it is a theoretical, hypothetical maybe that we're all kind of curious to explore, but there's no evidence that we're anywhere near anything like that. And I think it's very important that we choose our words super carefully. Because you're right, that's one of the weaknesses of the species framing, that we will design the capability for self-replication into it if people choose to do that. And I would actually argue that we should not, that would be one of the dangerous capabilities that we should step back from, right? So there's no chance that this will "emerge" accidentally. I really think that's a very low probability. It will happen if engineers deliberately design those capabilities in. And if they don't take enough efforts to	переваги, які ми бачимо. Хороша новина полягає в тому, що якщо подивитися на останні два-три роки, недоліків було дуже і дуже мало, правда? Дуже складно сказати, яку шкоду завдали LLM. Але це не означає, що саме таким буде розвиток подій у найближчі 10 років. Я думаю, що якщо звернути увагу на кілька конкретних можливостей, наприклад на автономність, цілком очевидно, що автономність - це поріг, при перетині якого ми підвищуємо ризик суспільства. І до цього ми маємо підійти дуже й дуже уважно. Інша можливість — на кшталт рекурсивного самовдосконалення. Якщо ми дозволимо моделі самостійно вдосконалюватись, оновлювати свій код, дослідити довкілля без контролю та втручання з боку людини, яка могла б змінити її роботу, це, природно, буде набагато небезпечнішим. Але я думаю, що ще далеко. Думаю, ще 5-10 років, перш ніж ми по-справжньому зіткнемося з цим. Але почати говорити про це треба вже зараз. КА: Цифровий біотип, на відміну від нас, може розмножуватися не за дев'ять місяців, а за дев'ять наносекунд, і створювати необмежену кількість копій самого себе, і всі вони в багатьох відношеннях мають більші здібності, ніж ми.
--	--

deliberately design them out. And so this is the point of being explicit and transparent about trying to introduce safety by design very early on. CA: Thank you, your vision of humanity injecting into this new thing the best parts of ourselves, avoiding all those weird, biological, freaky, horrible tendencies that we can have in certain circumstances, I mean, that is a very inspiring vision. And thank you so much for coming here and sharing it at TED. Thank you, good luck. (Applause)	Інакше кажучи, ймовірність непередбачених наслідків дуже велика. Хіба це не означає, що якщо проблема можлива, то вона може виникнути вже за годину? МС: Ні. Насправді, це не так. Тому немає жодних доказів. І я думаю, що це те, що часто називають «вибухоподібним розвитком II». Я думаю, що це теоретична чи гіпотетична можливість, яку нам усім цікаво дослідити, але немає жодних доказів того, що ми близькі до чогось подібного. І я думаю, що дуже важливо ретельно добирати слова. Тому що ви маєте рацію, це одна із слабких сторін метафори біотику: що ми наділимо II здатністю самореплікації, якщо так вирішимо. Однак я вважаю, що нам не слід цього робити, адже це одна з небезпечних можливостей, від якої слід відмовитися, правда? Тому немає жодних шансів, що це «виникне» випадково. Я впевнений, що ймовірність цього дуже низька. Це станеться, якщо інженери навмисно розроблять ці можливості і не докладуть зусиль для того, щоб не наділяти ними II. Тому сенс у тому, щоб чесно і відкрито намагатися впровадити безпеку на ранніх етапах. КА: Дякую, ваше бачення того, як людство вкладає в це нове все найкраще, що є в нас, уникаючи всіх тих дивних,
---	--

	біологічних, збочених, жахливих тенденцій, які можуть виникати за деяких обставин, — на мою думку, дуже надихаючий погляд. І велике спасибі за те, що ви поділилися їм зі сцени TED. Дякую, удачі. (Оплески)
--	---

French transcript
Je veux vous dire ce que je vois venir. J'ai la chance de travailler sur l'IA depuis près de 15 ans. Quand j'ai commencé, la qualifier de marginale aurait été un euphémisme. Les chercheurs disaient : « Non, on ne travaille que sur l'apprentissage automatique ». Parce que travailler sur l'IA était vu comme trop extravagant. En 2010, juste mentionner l'AGI, l'intelligence artificielle générale, vous valait d'être regardé bizarrement et même d'être snobé. Les gens disaient : « Tu construis vraiment une AGI ? C'est pas de la science-fiction ? » Les gens pensaient que c'était pour dans 50 ou 100 ans, voire impossible. Parler d'IA était, je crois, un peu embarrassant. En général, les gens nous trouvaient bizarres. Dans un sens, on l'était. Mais l'IA n'a pas tardé à commencer à battre les humains dans toute une série de tâches que les gens pensaient auparavant hors de portée. Comprendre des images, traduire des langues, transcrire des discours, jouer au Go et aux échecs et même diagnostiquer des maladies. Les gens ont commencé à réaliser que l'IA allait avoir un impact énorme, et ont posé à juste titre des questions assez difficiles à des technologues comme moi. Est-il vrai que l'IA va résoudre la crise climatique ? Est-ce que l'enseignement personnalisé sera accessible à tous ? On bénéficiera tous d'un revenu de base universel

et on n'aura plus à travailler ?
Dois-je avoir peur ?
Et pour les armes et la guerre ?
Et la Chine va-t-elle gagner ?
Sommes-nous dans une course ?
Allons-nous vers une apocalypse de la désinformation de masse ?
Toutes les bonnes questions.
Mais c'était en fait une question plus simple
et bien plus fondamentale qui m'a laissé perplexe.
Une question qui touche au cœur de mon travail au quotidien.
Un matin, au petit déjeuner,
mon neveu Caspian, six ans, jouait avec Pi,
l'IA que j'ai créée dans ma dernière entreprise, Inflection.
La bouche pleine d'œufs brouillés,
il m'a regardé en face et m'a dit :
« Mais Mustafa, c'est quoi, une IA, en fait ? »
C'est un petit garçon si sincère, curieux et optimiste.
Il avait dit à Pi comme ce serait cool si un jour dans le futur,
il pouvait aller voir des dinosaures au zoo.
Et comment il pouvait faire des quantités infinies de chocolat à la maison.
Et pourquoi Pi ne pouvait pas encore jouer à I Spy.
J'ai dit : « c'est un logiciel intelligent
a lu la plupart des textes sur internet,
et peut vous parler de tout ce que vous voulez. »
« OK.
Alors, comme une personne ? »
J'étais perplexe.
Vraiment perplexe.
Toutes mes réponses toutes faites et ennuyeuses me sont venues à l'esprit.
« Non, mais l'IA n'est qu'une technologie polyvalente de plus,
comme l'imprimerie ou la vapeur. »
Ce sera un outil qui nous augmentera
et nous rendra plus intelligents et plus productifs.
Et quand il s'améliorera au fil du temps,
ce sera comme un oracle omniscient
qui nous aidera à relever de grands défis scientifiques. »
Toutes ces réponses ont commencé sembler
un peu défensives.
Elles convenaient plus à un séminaire stratégique
qu'à un petit-déjeuner avec un enfant pragmatique.
Je me suis dit : « Pourquoi est-ce que j'hésite ? »
Soyons honnêtes.
Mon neveu me posait une question simple
qu'on ne vous pose pas assez souvent quand vous travaillez dans l'IA.
Que sommes-nous en train de créer ?

Quel est le sens de créer quelque chose de totalement nouveau,
radicalement différent de toute invention que nous avons connues auparavant ?
Il est clair que nous sommes à un tournant l'histoire de l'humanité.
Sur notre trajectoire actuelle,
nous nous dirigeons vers l'émergence de quelque chose
que nous avons tous du mal à décrire,
mais nous ne pouvons pas contrôler ce que nous ne comprenons pas.
Les métaphores,
les modèles mentaux,
les noms sont donc importants
si on veut tirer le meilleur parti de l'IA
tout en limitant ses inconvénients potentiels.
Je suis quelqu'un qui saisit les possibilités de cette technologie,
mais qui a toujours été profondément attachée à son éthique,
et je pense qu'on devrait
pouvoir décrire facilement ce qu'on est en train de construire.
Et cela inclut les enfants de six ans.
C'est donc dans cet esprit que je propose aujourd'hui la métaphore suivante
pour nous aider à essayer de comprendre ce qu'est réellement ce moment.
Je pense que l'IA doit être mieux comprise
comme une sorte de nouvelle espèce numérique.
Ne prenez le pas trop au pied de la lettre,
mais je prédis qu'on en viendra à les considérer
comme des compagnons numériques,
de nouveaux partenaires dans les voyages de notre vie.
Que vous pensiez que ce sera dans 10, 20 ou 30 ans,
c'est, selon moi, la façon la plus précise et la plus fondamentalement honnête
de décrire ce qui va réellement se passer.
Et surtout, ça permet à chacun de se préparer
et de façonner ce qui va suivre.
Je comprends tout à fait que c'est une affirmation forte,
et je vais expliquer du mieux que je peux pourquoi je la fais.
Mais d'abord, permettez-moi d'essayer de situer le contexte.
Depuis les premiers organismes microscopiques,
la vie sur Terre remonte à des milliards d'années.
Au cours de cette période, la vie a évolué et s'est diversifiée.
Puis, il y a quelques millions d'années, quelque chose a commencé à changer.
Après d'innombrables cycles de croissance et d'adaptation,
l'une des branches de la vie a commencé à utiliser des outils,
et cette branche est devenue nous.
Ensuite, on a produit une variété fascinante d'outils, d'abord lentement,
puis à une vitesse incroyable,
nous sommes passés des haches en pierre et du feu
au langage, à l'écriture et finalement aux technologies industrielles.
Une invention en a déclenché un millier d'autres.

Et avec le temps, nous sommes devenus homo technologicus.
Il y a environ 80 ans,
une autre nouvelle branche technologique a vu le jour.
Avec l'invention des ordinateurs,
on est vite passé des premiers ordinateurs centraux et des transistors
aux smartphones et aux casques de réalité virtuelle d'aujourd'hui.
Information, connaissance, communication, calcul.
Dans cette révolution,
la création a explosé comme jamais auparavant.
Et maintenant, une nouvelle vague s'abat sur nous.
L'intelligence artificielle.
Ces vagues de l'histoire s'accélèrent clairement,
chacune étant amplifiée et accélérée par la précédente.
Si on regarde en arrière,
il est clair que nous traversons la vague la plus rapide
et la plus conséquente de tous les temps.
Les voyages de l'humanité et de la technologie
sont désormais étroitement liés.
En 18 mois à peine,
plus d'un milliard de personnes
ont utilisé de grands modèles de langue.
On a assisté à une succession d'événements marquants.
Il y a quelques années à peine,
certains disaient que l'IA ne serait jamais créative.
Pourtant, l'IA ressemble aujourd'hui à un fleuve infini de créativité,
créant de la poésie et des images,
de la musique et des vidéos qui stimulent l'imagination.
On disait que ce ne serait jamais empathique.
Pourtant, aujourd'hui,
des millions de gens ont des conversations enrichissantes avec des IA,
pour parler de leurs espoirs et de leurs rêves
et pour les aider à surmonter leurs difficultés émotionnelles.
Les IA peuvent désormais conduire des voitures,
gérer des réseaux énergétiques
et même inventer de nouvelles molécules.
Il y a quelques années, tout cela était impossible.
Et tout cela est amplifié par la spirale exponentielle
des données et des calculs.
L'année dernière, Inflection 2.5, notre dernier modèle,
a utilisé cinq milliards de fois plus de calculs
que l'IA DeepMind qui a battu les anciens jeux Atari
il y a un peu plus de 10 ans.
Ça représente neuf ordres de grandeur supplémentaires.
10 fois par an,
chaque année pendant près d'une décennie.

Dans le même temps, la taille de ces modèles est passée de quelques dizaines de millions de paramètres à des milliards de paramètres, et très bientôt à des dizaines de milliards de paramètres. Si quelqu'un ne faisait que lire 24 heures sur 24 pendant toute sa vie, il consommerait huit milliards de mots. Et bien sûr, ça fait beaucoup de mots. Mais aujourd'hui, les IA les plus avancées consomment plus de huit billions de mots en un seul mois de formation. Et tout ça est appelé à se poursuivre. Le long arc de l'histoire technologique entre aujourd'hui dans une nouvelle phase extraordinaire. Qu'est-ce que ça eut dire concrètement ? Eh bien, tout comme Internet nous a donné le navigateur et le smartphone nous a donné des applications, le superordinateur dans le cloud ouvre une nouvelle ère d'IA omniprésentes. Le tout sera bientôt représenté par une interface conversationnelle. Ou, pour le dire autrement, une IA personnelle. Et ces IA seront infiniment compétentes, et bientôt, elles seront exactes et fiables sur le plan factuel. Elles auront un QI presque parfait. Ils auront également un QE. Elles seront gentilles, solidaires et empathiques. Ces éléments, à eux seuls seraient transformateurs. Imaginez si tout le monde avait un tuteur personnalisé en poche et avait accès à des conseils médicaux peu coûteux. Un avocat et un médecin, un stratège commercial et un coach, le tout dans votre poche 24 heures sur 24. Mais les choses commencent vraiment à changer lorsqu'elle développent ce que j'appelle le QA, leur « quotient d'action ». Il s'agit de leur capacité à faire avancer les choses dans le monde numérique et physique. Et d'ici peu, les gens ne seront plus les seuls à avoir des IA. Aussi étrange que ça puisse paraître, chaque organisation, des PME aux ONG, et le gouvernement national, aura la sienne. Chaque ville, chaque bâtiment et chaque objet sera représenté par un personnage interactif unique. Et ce ne seront pas que des assistants mécanistes. Ils seront des compagnons, des confidents, des collègues, des amis et des partenaires aussi divers et uniques que nous le sommes tous.

À ce stade, les IA imiteront de manière convaincante les humains
 dans la plupart des tâches.
 Et nous le ressentirons à la plus intime des échelles.
 Une IA qui organisera une réunion communautaire pour un voisin âgé.
 Un expert sympathique qui vous aidera à comprendre un diagnostic difficile.
 Mais nous le ressentirons également à plus grande échelle.
 L'accélération des découvertes scientifiques,
 des voitures autonomes sur les routes,
 des drones dans le ciel.
 Ils commanderont les plats à emporter et géreront la centrale.
 Ils interagiront avec nous et, bien sûr, entre eux.
 Ils parleront toutes les langues,
 capteront tous les types de données de capteurs,
 de vues, de sons,
 de flux et de flux d'informations,
 dépassant de loin ce que chacun d'entre nous pourrait consommer en mille vies.
 Alors, qu'est-ce que c'est ?
 Que sont ces IA ?
 Si nous voulons donner la priorité à la sécurité avant tout,
 pour garantir que cette nouvelle vague serve et amplifie toujours l'humanité,
 nous devons trouver les bonnes métaphores pour décrire ce que ça pourrait devenir.
 Depuis des années, la communauté de l'IA, et moi en particulier,
 avons tendance à appeler ça des outils.
 Mais ça ne reflète pas vraiment ce qui se passe réellement ici.
 Les IA sont clairement plus dynamiques,
 plus ambiguës, plus intégrées
 et plus émergentes que de simples outils
 entièrement soumis au contrôle humain.
 Donc, pour contenir cette vague,
 placer l'action humaine au centre
 et atténuer les conséquences imprévues inévitables
 qui sont susceptibles de survenir,
 on devrait commencer à les voir comme une nouvelle sorte d'espèce numérique.
 Ce n'est qu'une analogie,
 ce n'est pas une description littérale et ce n'est pas parfait.
 D'abord, elles ne sont clairement pas biologiques au sens traditionnel du terme,
 mais prenez un moment pour vraiment réfléchir à ce qu'elles font déjà.
 Elles communiquent dans nos langues.
 Elles voient ce que nous voyons.
 Elles consomment des quantités inimaginables d'informations.
 Elles ont de la mémoire.
 Elles ont de la personnalité.
 Elles ont de la créativité.
 Elles raisonnent même dans une certaine mesure
 et formulent des plans rudimentaires.

Elles peuvent agir de manière autonome si on le leur permet.
Et elles font tout ça à un niveau de sophistication
qui dépasse de loin tout ce qu'on a connu avec un simple outil.
Dire que l'IA est principalement une question de mathématiques ou de code
revient à dire que nous, les humains, sommes principalement du carbone et d'eau.
C'est vrai, mais c'est oublier l'essentiel.
Et oui, je comprends, c'est une idée très saisissante,
mais je pense sincèrement que ce cadre
nous permet de mieux nous concentrer sur les problèmes critiques.
Quels sont les risques ?
Quelles sont les limites que nous devons imposer ?
Quel type d'IA voulons-nous créer ou autoriser à construire ?
Cette histoire est en cours d'écriture.
Rien ne doit être considéré comme acquis.
Nous devons tous choisir ce que nous créons.
Quelles IA nous mettons au monde, ou pas.
Voilà les questions qui se posent à nous tous ici aujourd'hui
et à tous ceux qui sont vivants en ce moment.
Pour moi, les avantages de cette technologie
sont étonnamment évidents
et ils inspirent chaque jour l'œuvre de ma vie.
Mais franchement, ils parleront d'eux-mêmes.
Au fil des ans, je n'ai jamais hésité à souligner les risques
et à parler des inconvénients.
Penser ainsi nous aide à nous concentrer
sur les énormes défis qui nous attendent tous.
Mais soyons clairs.
On ne va pas vers le progrès
en laissant la technologie de côté.
Le bénéfice pour l'ensemble de la civilisation est immense.
Il nous faut des solutions pour la santé et l'éducation, pour la crise climatique.
Et si l'IA ne réalise qu'une fraction de son potentiel,
la prochaine décennie sera la plus productive
de l'histoire de l'humanité.
On peut voir ça autrement.
Dans le passé,
débloquer la croissance économique
s'accompagnait souvent d'énormes inconvénients.
L'économie s'est développée
à mesure que les gens découvraient de nouveaux continents
et ouvraient de nouvelles frontières.
Mais ils ont colonisé des populations en même temps.
Nous avons construit des usines,
mais c'étaient des lieux de travail sinistres et dangereux.
Nous avons découvert du pétrole,

mais nous avons pollué la planète.
Maintenant que nous continuons à concevoir et à développer l'IA,
nous avons le potentiel et l'opportunité de le faire mieux,
radicalement mieux.
Aujourd'hui, on ne découvre pas un nouveau continent,
on ne piller ses ressources.
On en construit un à partir de zéro.
On dit parfois que les données ou les puces
sont le nouveau pétrole du 21e siècle,
mais cette image est totalement fausse.
L'IA est à l'esprit ce que la fusion nucléaire est à l'énergie.
Illimitée, abondante, capable de changer le monde.
Et l'IA est vraiment différente,
et ça signifie qu'il nous faut réfléchir de manière créative et honnête.
Nous devons repousser les limites de nos analogies et de nos métaphores
pour être en mesure de comprendre ce qui va arriver.
Parce qu'il ne s'agit pas d'une invention comme les autres.
L'IA est elle-même un inventeur infini.
Et oui, c'est à la fois passionnant et prometteur, inquiétant
et intrigant.
Pour être honnête, c'est assez surréaliste.
Mais prenez du recul,
voyez ça sous la perspective de l'ère glaciaire,
et ce sont vraiment les métaphores les plus appropriées que nous ayons.
Depuis le début de la vie sur Terre,
nous évoluons, changeons
puis créons tout ce qui nous entoure dans notre monde humain d'aujourd'hui.
Et l'IA n'est pas quelque chose en dehors de cette histoire.
En fait, c'est tout le contraire.
C'est l'ensemble de tout ce que nous avons créé,
condensé en une chose avec laquelle on peut tous interagir
et dont on peut tous bénéficier.
C'est le reflet de l'humanité à travers le temps et, en ce sens,
il ne s'agit pas du tout d'une nouvelle espèce.
C'est là que s'arrêtent les métaphores.
Voici ce que je dirai à Caspian la prochaine fois qu'il me le demandera.
L'IA n'est pas séparée.
L'IA n'est même pas nouvelle à certains égards.
L'IA, c'est nous.
C'est nous tous.
Et c'est peut-être la chose la plus prometteuse et la plus vitale
que même un enfant de six ans puisse en avoir une idée.
Au fur et à mesure qu'on développe l'IA,
on peut et on doit refléter tout ce qui est bon,
tout ce que nous aimons, tout ce que l'humanité a de spécial :

notre empathie,
notre gentillesse, notre curiosité et notre créativité.
Je dirais que c'est le plus grand défi du 21e siècle,
mais aussi l'opportunité la plus merveilleuse,
la plus inspirante et la plus pleine d'espoir pour nous tous.
Merci
(Applaudissements)
Chris Anderson : Merci Mustafa.
C'est une vision incroyable et une métaphore super puissante.
Ta position est incroyable en ce moment.
Tu étais indissociable du travail incroyable en cours chez OpenAI.
Des ressources seront mises à disposition,
des rapports font état de nouveaux centres de données géants,
de cent milliards de dollars investis, etc.
Et une nouvelle espèce peut en émerger.
Dans ton livre,
tu l'as fait, en plus de brosser une vision incroyablement optimiste,
vous avez été très éloquent sur les dangers de l'IA.
Et je suis curieux de savoir, selon ton point de vue actuel,
qu'est-ce qui t'empêche le plus de dormir la nuit ?
Mustafa Suleyman : Pour moi, le grand risque est d'être piégé
dans ce que j'appelle l'aversion au pessimisme.
Il faut avoir le courage de faire face
à la possibilité de scénarios sombres
pour tirer le meilleur parti de tous les avantages que nous voyons.
Si on regarde les deux ou trois dernières années,
il y a eu très, très peu d'inconvénients, n'est-ce pas ?
Il est très difficile de dire clairement quel préjudice un LLM a causé.
Mais ça ne veut pas dire que ce sera comme ça
pour les 10 prochaines années.
Je pense donc que si vous observez quelques capacités spécifiques,
par exemple l'autonomie.
L'autonomie est de toute évidence un seuil
au-delà duquel on augmente les risques dans notre société.
et il nous faut l'aborder avec de grandes précautions.
Un autre seuil serait une auto-amélioration récursive.
Si on permet au modèle de s'améliorer de manière indépendante,
de mettre à jour son propre code,
d'explorer un environnement sans supervision
et sans contrôle humain pour modifier son fonctionnement,
ce serait évidemment plus dangereux.
Mais je pense que nous en sommes encore loin.
Je pense qu'il nous reste encore cinq à dix ans avant d'y être.
Mais il est temps de commencer à en parler.
CA : Contrairement aux espèces biologiques, une espèce numérique

peut se répliquer non pas en neuf mois, mais en neuf nanosecondes,
et produire un nombre indéfini de copies d'elle-même,
qui ont toutes plus de pouvoir que nous à bien des égards.

La possibilité de conséquences imprévues semble assez immense.

Et n'est-il pas vrai que si un problème survient,
il peut se produire en une heure ?

MS : Non.

Ce n'est vraiment pas vrai.

Je pense qu'il n'y a aucune preuve qui le suggère.

Et je pense que ce qu'on appelle souvent « l'explosion du renseignement ».

Et je pense que c'est peut-être une question théorique et hypothétique
que nous sommes tous curieux d'explorer,
mais rien ne prouve que ce soit pour bientôt.

Et je pense très important de choisir nos mots avec le plus grand soin.

Parce que tu as raison,

c'est un des points faibles de la définition des espèces,
que nous concevons la capacité d'autoréplication
si les gens choisissent de le faire.

Je dirais même qu'on ne devrait pas le faire,
ce serait une des capacités dangereuses
que nous devrions abandonner.

Il n'y a donc aucune chance que ça « apparaisse » accidentellement.

Selon moi, c'est une très faible probabilité.

Ça se produira si les ingénieurs incorporent délibérément ces capacités .

Et s'ils ne font pas assez d'efforts pour les concevoir délibérément.

C'est donc l'intérêt d'être explicite et transparent
quant à essayer d'introduire très tôt la sécurité dès la conception.

CA : Merci, ta vision de l'humanité qui injecte dans cette nouveauté
le meilleur de nous-mêmes,

en évitant toutes ces tendances étranges, biologiques, bizarres
et horribles qu'on peut avoir dans certaines circonstances,
c'est une vision très inspirante.

Et merci beaucoup d'être venus ici et de l'avoir partagé à TED.

Merci, bonne chance.

(Applaudissements)

АНГЛІЙСЬКИЙ АЛФАВІТ

<i>Aa</i>	Aa [eɪ]	<i>Nn</i>	Nn [en]
<i>Bb</i>	Bb [bi:]	<i>Oo</i>	Oo [əv]
<i>Cc</i>	Cc [si:]	<i>Pp</i>	Pp [pi:]
<i>Dd</i>	Dd [di:]	<i>Qq</i>	Qq [kju:]
<i>Ee</i>	Ee [i:]	<i>Rr</i>	Rr [a:]
<i>Ff</i>	Ff [ef]	<i>Ss</i>	Ss [es]
<i>Gg</i>	Gg [dʒi:]	<i>Tt</i>	Tt [ti:]
<i>Hh</i>	Hh [eɪtʃ]	<i>Uu</i>	Uu [ju:]
<i>Ii</i>	Ii [aɪ:]	<i>Vv</i>	Vv [vi:]
<i>Jj</i>	Jj [dʒeɪ]	<i>Ww</i>	Ww [ˈdʌblju:]
<i>Kk</i>	Kk [keɪ]	<i>Xx</i>	Xx [eks]
<i>Ll</i>	Ll [el]	<i>Yy</i>	Yy [waɪ]
<i>Mm</i>	Mm [em]	<i>Zz</i>	Zz [zed]

УКРАЇНСЬКИЙ АЛФАВІТ

А а	<i>Аа</i>	[а]
Б б	<i>Бб</i>	[бе]
В в	<i>Вв</i>	[ве]
Г г	<i>Гг</i>	[ге]
Ґ ґ	<i>Ґґ</i>	[ге]
Д д	<i>Дд</i>	[де]
Е е	<i>Ее</i>	[е]
Є є	<i>Єє</i>	[је]
Ж ж	<i>Жж</i>	[же]
З з	<i>Зз</i>	[зе]
И и	<i>Ии</i>	[и]
І і	<i>Іі</i>	[і]
Ї ї	<i>Її</i>	[жі]
Й й	<i>Йй</i>	[јот]
К к	<i>Кк</i>	[ка]
Л л	<i>Лл</i>	[ел]
М м	<i>Мм</i>	[ем]
Н н	<i>Нн</i>	[ен]

О о	<i>Оо</i>	[о]
П п	<i>Пп</i>	[пе]
Р р	<i>Рр</i>	[ер]
С с	<i>Сс</i>	[ес]
Т т	<i>Тт</i>	[те]
У у	<i>Уу</i>	[у]
Ф ф	<i>Фф</i>	[еф]
Х х	<i>Хх</i>	[ха]
Ц ц	<i>Цц</i>	[це]
Ч ч	<i>Чч</i>	[че]
Ш ш	<i>Шш</i>	[ша]
Щ щ	<i>Щщ</i>	[ща]
Ь ь	<i>Ьь</i>	[м'який знак]
Ю ю	<i>Юю</i>	[ју]
Я я	<i>Яя</i>	[ја]

AUDIOVISUAL TRANSLATION

GLOSSARY

Aa

- **Audio description**

Voice-over narration, placed during natural pauses in the audio of a video or theatre play and sometimes during dialogue if deemed necessary. Its purpose is to provide information on key visual elements, actions, etc. in audiovisual media for the benefit of the blind and visually impaired audience.

Bb

- **Block subtitle**

Subtitle that appears on screen for a set number of seconds, before being replaced by the next subtitle. They are usually edited (i.e. speech is summarised), they are timed to shot change and their lines break at logical points in the text.

- **Burnt-in subtitle**

Subtitles that can't be turned on and off in a video, as they are embedded in the video frames. Initially, subtitles were optically printed onto a film strip – hence the term “burnt”.

Cc

- **Caption**

In the United States and Canada “captions” are what is known in the United Kingdom and most other countries as “subtitles for the deaf and hard of hearing”.

- **Character limit**

The maximum character length of a subtitle line (including number of letters, spaces, punctuation and symbols). It varies depending on in-country accessibility standards, medium (e.g. streaming platform, broadcast TV), language, etc. Character limits can vary significantly: for example, Netflix has a 42-character limit for alphabetical languages, while the number of characters should not exceed 37 per line according to the BBC.

- **Characters per second**

Reading speed measure in subtitling; number of characters shown on screen in the space of a second.

- **Closed**

Said of subtitles that can be turned on and off in a video.

Dd

- **Dialogue replacement**

Production technique in which dialogue is re-recorded after the filming process. In audiovisual translation, it consists of substituting the original audio with a translation of the dialogue that starts and ends where the original voice would. However, it's not done in a frame-accurate way, and lip movements aren't synchronized. This makes it a cheaper approach than lip-sync dubbing, and it is generally used for e-Learning scenarios, corporate presentations and informational videos.

Ee

- **Edited subtitles**

Subtitles that don't render dialogue word-for-word, but instead summarise, paraphrase or omit speech to varying degrees due to space and reading speed constraints.

Ff

- **Forced Narrative**

Text that clarifies speech or elements meant to be understood by the viewer of a video. They are displayed even when subtitles are not turned on.

- **Forced narrative subtitles**

Subtitles used in the following cases: to subtitle foreign/fictional language that differs from the original language of the video but is meant to be understood, to translate original language graphics' text, and to transcribe dialogue in the same language of the audio for clarity when audio is inaudible or distorted.

- **Frame**

One of the many still images which compose a complete moving picture. "Frame" can also be used as a unit of time, but the actual duration of it depends on the frame rate at which it is displayed.

- **Frames per second**

Number of frames in a second. If there 25 frames are displayed within a second, the duration of each frame is 40 milliseconds.

- **Frame rate**

The frequency at which consecutive video images (frames) are displayed, in rapid succession, to create the visual effect of motion. Expressed in frames per second, or fps. Common frame rates include 24 fps, 25 fps and 30 fps.

Gg

- **Graphics' text**

Text that is part of the graphics of a video file, and therefore is not editable unless the source files are available. There are several ways of dealing with the translation of graphics' text, from forced narratives to full replacement by reproducing the formatting of the original in the target language. Of course, the latter is much more costly and time-consuming than the former.

Ii

- **Interlingual bilingual subtitles**

Also called “dual” subtitles, they are subtitles in two different languages that are displayed simultaneously. They are used in countries where the audience speaks different languages or as a language learning tool.

- **Interlingual subtitles**

Subtitles in a language other than the original audio of the video.

- **Intralingual subtitles**

Subtitles in the same language as the original audio of the video.

- **Line breaks**

Line breaks are the point where a subtitle line ends. Since the length of the lines in a subtitle is constrained, often a sentence doesn't fit in one line or one subtitle. Subtitles and lines should be broken at logical points, ideally at a piece of punctuation like a full stop, comma or dash. If that's not possible, separating parts of speech such as an article and a noun (e.g. the + bus, a + taxi) should be avoided. Other factors to keep into account when deciding the best layout for a subtitle are the visibility of the image behind the subtitles, the speakers' position, and readability. For example, two-liners (subtitles with two lines) should ideally be bottom heavy: the first line should be slightly shorter than the second, but not too short; that could make the viewer read the second line before the first one.

- **Lip-sync dubbing**

Audiovisual translation technique in which each speaker's voice is replaced with a corresponding foreign-language audio provided by a voice talent who has been cast for that specific role. That audio matches the performance, pace and lip movement of

the original. The lip-sync dubbing approach is used in TV adverts and is the most widespread translation approach for films and TV series in some countries such as Spain, Italy and France.

- **Live subtitling**

Creating subtitles for the deaf and hard of hearing in real time for live TV content, such as news bulletins or sports. Nowadays, this is mostly done by a subtitler who listens to the broadcast and, as they do so, respeaks the dialogue to voice-recognition software trained to recognise their voice. The software types out the text, which appears on screen with a lag of only a few seconds after the utterance.

- **Lower Third**

The section of the video frame at the bottom third of the screen, where subtitles are placed by default.

Mm

- **Multimodality**

Use of more than one semiotic mode – i.e. use of more than one channel for creating meaning, such as speech, visuals, music, and so on – in meaning-making, communication, and representation. Films do not rely solely on images to create meaning, but also on a range of elements including speech, written language and music. Understanding the interrelation of the semiotic modes in meaning-making is very important when localising media for a different audience; since meaning is culturally bound, the audience in the target language might not be able to identify or interpret all the non-verbal elements in the way that was intended.

Oo

- **Off-screen voice-over**

Production technique in which there is an non-diegetic (i.e. not part of the action) narrator and their speech is timed to animations, titles, or specific actions on screen. This technique is commonly used in corporate multimedia, tutorials, documentaries and marketing videos. The script can be translated and voiced in a different language in order to replace the original audio track.

- **On-screen titles**

Text that appears in the video frame, excluding subtitles. For example: programme titles, location or time information, identifiers, etc.

- **Open**

Said of subtitles that cannot be turned on and off in a video.

- **Quality Assurance**

Step during which the subtitled video is checked by a linguist other than the subtitler who created the subtitles.

Rr

- **Reading speed**

Speed at which the subtitles are shown on screen, also referred to as ‘presentation rate’. It is usually measured in either characters per second (cps) or words per minute (wpm). As the length of words in different languages differs, the cps measure is used more often in the audiovisual translation industry. The recommended reading speed for subtitles depends on factors such as media type, target audience, complexity of the subject, etc.

- **Respeaking**

In live subtitling, process of repeating what is heard, as it is being heard, into voice recognition software trained to that specific respeaker’s voice and pronunciation. This software uses the audio input from the respeaker to generate the subtitle text.

Ss

- **Scrolling subtitle**

Subtitle in which the flow of text is never interrupted. It can be pre-prepared, in which the lines scroll up one after the other, or live, in which words appear one by one and the line scrolls up when complete. Since this approach can accommodate a much higher word rate than block subtitles, they can be used for a verbatim rendering of speech.

- **Shot changes**

The moment when a shot cuts and the next shot starts. It usually coincides with a change of angle or scene.

- **Source files**

Digital assets used to create videos, like source footage, editable titles, etc.

- **SubRip file**

Subtitles deliverable format commonly used for online streaming platforms like YouTube.

- **Subtitle**

Written rendering of the dialogue or commentary in audiovisual media, displayed on the screen in sync with the audio. They can either be a translation of a dialogue in a foreign language, or a written rendering of the dialogue in the same language. In either case, they can have additional information on the soundtrack to make the video accessible to viewers who are deaf or hard of hearing. They can also include on-screen titles or text in graphics like street signs or newspaper headlines.

- **Subtitle editor**

Software used to create and edit subtitles to be synchronised with a video file. A subtitle editor usually includes a video preview, a space to input and edit text, a means of determining start and end times of subtitles, and control over text formatting and positioning.

- **Subtitling guidelines**

Set of instructions that the subtitler has to follow for a given producer or broadcaster. These instructions include what is the limit of characters per line, the maximum and minimum reading speed, etc.

- **Subtitling for the Deaf and Hard of Hearing**

Subtitles that contain information to make them accessible to viewers who are hard-of-hearing. In the US and Canada, SDH refers only to interlingual subtitles, while in most of the rest of the world SDH can be either intra or interlingual. SDH combine all the audible and linguistic information necessary to make a video accessible.

- **Surtitling**

Surtitles, also known as supertitles, SurCaps or OpTrans, are transcribed or translated lyrics/dialogue projected above a stage on a supertitling machine or displayed on a screen, commonly used in opera or other musical performances and theatre plays. The surtitles consist of pre-prepared scrolling text that an operator times in and out while watching the live performance.

Tt

- **Text-to-speech voice-over**

UN-style voice-over or off-screen narration that uses text-to-speech software (which transforms a text input into synthesised speech) to give a voice to a translated script instead of recording voice-overs by human talents.

- **Template**

List of “master subtitles” with the in and out times already defined. This time-coded file is then used to create interlingual subtitles into as many languages as necessary. The template can be prepared by a person other than the translator(s) in order to streamline the subtitling process.

- **Time code**

Time-codes are numbers generated by a video at a specific intervals. These numbers are accurate down to milliseconds or assigned to the frames in the video – one number per frame. These are written as hours:minutes:seconds:frames, (e.g. 00:14:56:10). Subtitles are synced to the audio and the footage of a video by determining a start and end time-code for each subtitle. “Time code” (TC) can also refer to the burnt-in timing information on a video.

- **Time-coding**

Creating a subtitle file or template. In a subtitle editor, a video and its transcription are broken up into subtitle-length segments by inputting frame-accurate timing information for when each segment should appear on-screen and then disappear. Also known as “spotting” or “cueing”.

- **Time stamps**

Timing markers that are added to a transcript of an audio or video. Their purpose is helping to find specific parts of the transcript text in a long audio or video file, or, vice versa, to find a specific utterance represented in writing in the transcript. Time stamps can be added at regular intervals or when certain events happen in the audio or video file (e.g. a change of speaker). Usually, time stamps just contain minutes and seconds, as they don't have to be more accurate than minutes and seconds to serve their purpose.

- **Transcription**

Representation of spoken language in written form. It can have varying degrees of fidelity to the original utterances of the speaker: word-for-word verbatim transcription, intelligent transcription without interjections, or summarised transcription. Discourse transcription is a type of verbatim transcription that adds information on tone of voice, pauses, etc.

Uu

- **UN-style voice-over**

Audiovisual translation technique in which actor voices are recorded over the original audio track of the video, which can be heard in the background. This method is most often used in documentaries and news reports to translate words of foreign-language interviewees. It can be single-voice translation, in which only one voice talent voices all the speakers in the video, or multi-voice or a reduced group of voice talents voice all the speakers in the video. In some countries, like the Russia and Poland, it is commonly used instead of lip-sync dubbing or subtitling to translate films and TV series. Also called “voice-over translation”.

- **Upper Third**

Section of the video frame at the top of the screen. Subtitles are placed there when there is already an on-screen title in the lower third of the screen.

Vv

- **Verbatim subtitles**

Subtitles that reproduce the dialogue word for word.

- **Voice-over**

Can be synonymous with Off-screen voice-over or UN-style voice-over. In the video game industry, voice-over is used to refer to any recorded voice tracks added to the video game.

Ww

- **Words per minute**

Reading speed measure in subtitling; number of words shown on screen in the space of a minute as a reading speed measure.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексєєв М. Е., Алексєєва Л. І., Синьова Т. В. Особливості підготовки перекладачів-синхроністів / М. Е. Алексєєв, Л. І. Алексєєва, Т. В. Синьова // Дослідницький простір ОНУА. 2016. № 4. С. 55–68. URL: <https://dspace.onua.edu.ua>
2. Батіна І.А. Теорія та практика перекладу. К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2011. 84 с.
3. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. Л. : ЛНУ ім. І. Франка, 2000. 236 с.
4. Бик І.С. Теорія та практика перекладу. Львів, 2008. 267 с. URL : <http://www.lnu.edu.ua/faculty/intrel/tpp/index.htm>.
5. Веб-сторінка кафедри комунікативної лінгвістики та перекладу. URL: <http://translationdept.chnu.edu.ua>
6. Грані сучасного перекладознавства : монографія. Запоріжжя : КПУ, 2011. 419 с.
7. Губарець В. Редактор і переклад. Основи видавничої роботи з відтвореними текстами : Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2012. 176 с.
8. Губарець В. Редактор і переклад. Основи видавничої роботи з відтвореними текстами : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2012. 176 с.
9. Гудманян А. Г., Сітко А. В., Єнчева Г. Г. Вступ до галузевого перекладу : практикум для студентів спеціальності «Переклад». Київ: Аграр Медиа Групп, 2014. 257 с.
10. Зарицький М.С. Переклад: створення та редагування. К. : Парлам. вид-во, 2004. 120 с.
11. Заслонкіна А.В. Усний переклад („з аркуша”, абзацно-фразовий, синхронний): приписи початківцям: навч. посіб. Чернівці: ТОВ «Друк Арт», 2018 р. 76 с.
12. Іваніна Т.В. Теорія та практика перекладу : [навчальний посібник для студентів четвертого курсу всіх форм навчання спеціальності «Мова та література»]. Запоріжжя, 2010. 32 с.
13. Івасюк О., Огуй О. Творець сучасного українського перекладознавства (світлій пам'яті професора В.В. Коптілова присвячено). Всесвіт. 17.08.2015. URL: http://www.vsesvit-journal.com/mobile/index.php?option=com_content&task=view&id=766&Itemid=41#up. 204 ISSN 2409-1154 Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2015 № 16

- 14.Карабан В.І. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську) : навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2003. 208 с.
- 15.Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Част. 1: Граматичні труднощі. Вінниця: Нова Книга, 2001. 721 с.
- 16.Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Част. 2: Термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. К.: Кременчук, 1999.
- 17.Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. К.: Юніверс, 2003. 280 с.
- 18.Коптілов В. Першотвір і переклад. Київ: Дніпро, 1972. 215 с.
- 19.Коптілов В. Теорія і практика перекладу : навч. посібник для студентів. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.
- 20.Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с.
- 21.Кулезньова С.С. Усний двосторонній переклад. Методичні вказівки до виконання домашньої контрольної роботи. Част. 1. Київ: НТУУ «КПІ», 2012. 80 с.
- 22.Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови: підручник. Вінниця: Нова книга, 2000. 160 с.
- 23.Литвин І. М. Перекладознавство: наук. посібник. Черкаси: Вид-цтво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
- 24.Максимов С.Є. Усний двосторонній переклад (англійська та українська мови): Курс лекцій та матеріали до семінарських занять. К.: Вид. центр КНЛУ, 2002. 122 с.
- 25.Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навч. посіб. К.: ВЦ “Академія”, 2012. 288 с.
- 26.Мірам Г.Е. Тренінг-курс двостороннього послідовного перекладу (англо-українська мовна пара). К.: Ніка-Центр, 2013. С. 7 – 23.
- 27.Проектна діяльність з іноземної мови та перекладу : Глосарій перекладознавчих термінів та термінів аудіовізуального перекладу. Методичні рекомендації для самостійної роботи / уклад. : І.Р. Плавуцька, Н.І. Пасічник, Н.І. Закордонець, С. А. Коновальчук, Г. І. Шайнер, О.В. Барабаш, І.С. Миськів, І.В. Оніщук, Л. І. Гордій. Тернопіль : ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2025. 141 с.
- 28.Радчук В. Глобалізація і переклад. *Всесвіт*. 2002. № 5-6. С. 127–135.
- 29.Радчук В. Протей чи Янус? (про різновиди перекладу). *Донецький Вісник наукового товариства ім. Т. Шевченка*. Т. 7. Донецьк : Східний видавничий дім, 2005. С. 23–33.

- 30.Ребрій О. В. Основи перекладацького скоропису [укр./англ.]. 5-те вид. Київ, 2020. 152 с.
- 31.Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
- 32.Романенко О.В. Моделювання матриць образних еквівалентів та оцінка якості перекладу. *Грані сучасного перекладознавства*. Запоріжжя : КПУ, 2011. С. 368–392.
- 33.Саприкін С.С., Чужакін А.П. Світ усного перекладу: навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2011. 224 с.
- 34.Стандарт вищої освіти України другого (магістерського) рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf2>.
- 35.Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія». URL: <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/standart-vyshhoyi-osvity-035-filologiya-bakalavr.pdf>.
- 36.Фокін С. Б. Комп'ютерні інноваційні технології в перекладацькій та перекладознавчій діяльності : навч. посіб. / С. Б. Фокін. – Київ : Видавничий дім «КМ Академія», 2019. 280 с. URL: <https://postup.zzz.com.ua>
- 37.Чередниченко О.І. Про мову і переклад. Київ: Либідь, 2007. 248 с.
- 38.Швачко С. О., Кобякова І. К., Анохіна Т. О. Проблеми синхронного перекладу : навч. посіб. / С. О. Швачко, І. К. Кобякова, Т. О. Анохіна. – Суми : СумДУ, 2023. 220 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua>
- 39.Audiovisual Translation Glossary: <https://www.web-translations.com/expertise/multimedia-solutions/audiovisual-translation-glossary/>
- 40.Baker M., Saldanha S. "Routledge Encyclopedia of Translation Studies. London: Routledge, 2019. 900 p.
- 41.BBC Online URL: <https://www.bbc.com/>
- 42.Bialyk V. D. Fundamentals of Translation Theory. Chernivtsi: Chernivtsi National University, 2016. 376 p.
- 43.Bialyk V. D., Mykytiuk I. M. Stylistic Aspects of Translation. Chernivtsi: Chernivtsi National University, 2016. 351 p.
- 44.Cambridge Advanced Learner's Dictionary URL: <http://dictionary.cambridge.org/>
- 45.Collins English Dictionary URL: <http://www.collinslanguage.com/>

46. Compact Oxford English Dictionary URL:
<http://oxforddictionaries.com/?attempted=true>
47. Heinle's Newbury House Dictionary of American English URL:
<http://nhd.heinle.com/>
48. Isabel Allende. Tales of passion :
https://www.ted.com/talks/isabel_allende_tales_of_passion
49. Jarrett J. Krosoczka. How a boy became an artist :
https://www.ted.com/talks/jarrett_j_krosoczka_how_a_boy_became_an_artist
50. Kathryn Schulz "On being wrong" :
https://www.ted.com/talks/kathryn_schulz_on_being_wrong/transcript?referrer=playlist-how_to_learn_from_mistakes&autoplay=true&language=uk
51. Kukhareno V. A. A Book of Practice in Stylistics. Vinnytsia: Nova Knyga, 2000. 160 p.
52. Lee T. Applied Translation Studies. London: Palgrave, 2018. 188 p.
53. Longman Dictionary of Contemporary English URL:
<http://www.ldoceonline.com/>
54. Macmillan English Dictionary 2nd Edition URL:
<http://www.macmillandictionaries.com/about/MED2/aboutMED2.htm>
55. Mary Robinson. Why climate change is a threat to human rights :
https://www.ted.com/talks/mary_robinson_why_climate_change_is_a_threat_to_human_rights/transcript?language=uk
56. Merriam-Webster's Online Dictionary URL: <http://www.merriam-webster.com/>
57. Mikkelsen H., Jourdenais R. (Eds.) The Routledge Handbook of Interpreting. – London : Routledge, 2015. 456 p.
58. Monica Lewinsky. The price of shame :
https://www.ted.com/talks/monica_lewinsky_the_price_of_shame
59. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Application. London; New York: Routledge, 2016. 222 p.
60. Mustafa Suleyman What is an AI anyway? :
https://www.ted.com/talks/mustafa_suleyman_what_is_an_ai_anyway/transcript?language=en
61. Naumenko L. P., Gordyeyeva A. Y. Practical course of translation from English into Ukrainian. Vinnytsia: Nova Knyha, 2011. 136 p.
62. Naumenko A. M. Das konzeptuelle Übersetzen. Saporizžja : Staatliche Universität Saporizžja, 1999. 284 S.
63. Nolan J. Interpreting: Techniques and Exercises. 2nd ed. London : Multilingual Matters, 2017. 320 p.

64. Oxford Advanced Learner's Dictionary URL:
<http://www.oxfordadvancedlearnersdictionary.com/>
65. Oxford Collocations Dictionary URL: <http://llohe-ocd.appspot.com/>
66. Pöchhacker F. *Introducing Interpreting Studies*. – 2nd ed. – London : Routledge, 2016. 328 p.
67. Pöchhacker F., Shlesinger M. (Eds.) *The Interpreting Studies Reader*. – London : Routledge, 2015. – 592 p.
68. Setton R., Dawrant A. *Conference Interpreting: A Complete Course*. – Amsterdam : John Benjamins, 2016. – 420 p.
69. Sir Ken Robinson. Do schools kill creativity? :
https://www.ted.com/talks/sir_ken_robinson_do_schools_kill_creativity/transcript?language=uk
70. Steve Jobs. How to live before you die : Elizabeth
Gilbert. Your elusive creative genius :
https://www.ted.com/talks/steve_jobs_how_to_live_before_you_die
https://www.ted.com/talks/elizabeth_gilbert_your_elusive_creative_genius
71. The People's Dictionary URL: <http://www.dictionary.co.uk/>
72. The Wordsmyth English Dictionary-Thesaurus URL:
<http://www.wordsmyth.net/>
73. UltraLingua English Dictionary URL:
<http://www.ultralingua.com/onlinedictionary/index.html>
74. Wiktionary URL: <http://www.wiktionary.org/>
75. Your Dictionary URL: <http://www.yourdictionary.com/>
76. YouTube URL: <https://www.youtube.com/>

Практикум з послідовного та синхронного перекладу: Методичні рекомендації для самостійної роботи. Глосарій термінів аудіовізуального перекладу / уклад. : І.Р. Плавущька, В.Д. Бялик, Н.І. Пасічник, Л.З. Загородня, Н.І. Закордонець, І.В. Власюк, А.В. Косенко, І.В. Беженар, О.В. Сорочан, Х.С. Край, Л.А. Джиджора, О.Г. Шевчук, Г.В. Краса. Тернопіль : ТНТУ Івана Пулюя”, 2026. 209 с.

Укладачі:

Плавущька Ірина Ростиславівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та іноземних мов Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

Бялик Василь Дмитрович – доктор філологічних наук, професор кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Пасічник Наталія Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Загородня Людмила Зеонідівна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики перекладу, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Закордонець Наталія Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Власюк Ірина Володимирівна – асистент кафедри іноземних мов, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Косенко Анна Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Беженар Ірина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Сорочан Олександр Васильович – асистент кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,

Край Христина Святославівна – асистент кафедри лінгвістики та перекладу, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Джиджора Ліліана Анатоліївна – старший викладач кафедри української та іноземних мов, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.

Шевчук Олександр Григорович - асистент кафедри романо-германської філології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Краса Галина Василівна - асистент кафедри романо-германської філології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.